i ¶ Quot ſunt eius ſpecies. R. Gre. xx. li. mo-
ral. ⁊ ponit̄ de ꝯſe. di. v. quinq̄ꝫ modis ſūt qui
q̄ꝫ. Prima ſpecies ē qn̄ hora ꝑuenit̄ debita de
q̄ hēs de ꝯſe. di. i. c. ſolēt. Scōa qn̄ cibos lau-
tiores querit q̄ꝫ ꝯueniat eius q̄litati. de quo.
xli. di. c. i. ij. ⁊. iiij. Tertia qn̄ nimis ſtudioſe et
accurate cibos ꝑparat de quo dic. vt. xli. diſt.
c. iiij. Quarta qn̄ nimis comedit vl̄ bibit q̄ꝫ mē
ſura refectōis exigat. Quīta qn̄ cū nimio de-
ſiderio affectat̄. de q̄ di. xli. c. i. vn̄ v̄ſus Pro
pere laute nimis ardenter ⁊ ſtudioſe.

2 ¶ Utrū gula ſit peccatū mortale. R. Alex. d̄
ales in ꝯpēdio ſuo. q̄ appetitus comedēdi vl̄
bibēdi ꝑt eē. v. modis. Primo cibū vl̄ potuꝫ
ſolūmō appetēdo. ⁊ hoc nullū ē peccatum. qꝛ
naturale ē. Scōo qn̄ tali appetitui adiūgit̄ de
lectatio in cibo vl̄ potu. Et ſic ē veniale pec-
catū. Tertō qn̄ tali appetitui adiūgit̄ trāſgreſ
ſio alicuius ꝑcepti puta qꝛ frāgit ieiuniū d̄ ꝑ
cepto ad qd̄ obligat̄ ſic eſt mortale peccatum
Quarto qn̄ tali appetitui finali affectu inhe-
ret. puta paratus facere q̄cunq̄ꝫ vt eū ſequat̄
ſic ē mortale. ⁊ grauiꝰ ſic fecit. eſau. Quinto
qn̄ ꝓpt̄ talē delectatōꝫ appetitꝰ ducit totā vi-
tā ſuā hmōi delectatōibꝰ deputare ſic diues
q̄ epulabat̄ quotidie. Et hē multū viciū mor
tali. Addo. vi. ꝓ clariori itelligētia. qn̄ tali ci
bo vl̄ potu ſeu tāto ſcient̄ ⁊ aduertēt̄ vti vult
qd̄ notabile nocumētū ꝓprie ꝑſone ꝑſtat. pu-
ta tm̄ bibit l̄ comedit aduertēt̄ q̄ ꝑdit vſū rō-
nis. qꝛ tūc peccat mortaliter. Sil̄r ſi comedit
aliq̄d ſciēter q̄ notabilē infirmitatē l̄ malū in
curreret eēt mortale. qꝛ ꝯ ꝑceptū. Uar. xxij.
diligeſ ꝓximū tuū ſic teipꝫ. Secꝰ ſi ī aduertēt̄
niſi ita eēt frequēs q̄ teneret̄ aduertere. ſicut
dicimus d̄ ebrietate. xxv. di. §. alias ea demū
vl̄ etiā ſecꝰ ſi modicū nocumētū ex tali cibo ī
currat aut veriſil̄r credat incurrere. ſic ī firmꝰ
q̄ potius vult pati augmētū febris q̄ꝫ ſitim ⁊
hmōi. qꝛ tūc eſt veniale.

3 ¶ De ieiunio ⁊ hora comedēdi ⁊ cibis q̄bus
veſci lꝫ. vide. ſ. ieiunium.

4 ¶ Quot ſunt filie gule. R. q̄ ſunt. vi. Prima
ebrietas. Scōa ebetudo mētis. Tertia īepta
leticia. Quarta multiloquiū. Quinta ſcurrili
tas. Sexta īmūditia. de q̄bꝰ in ſuis capitulis

Habitus aliqn̄ dr̄ q̄daꝫ q̄litas animi
acq̄ſita ex frequētatis actibꝰ l̄ ex vno
multū vehemēti q̄ aīa facilit̄ diſponit̄
ad aliq̄d faciēdū q̄ differt a diſpoſitōe. qꝛ illa
de facili mobilis. ſꝫ hitꝰ de difficili ſm Ari. in
ꝑdicamēto qualitatis. aliqn̄ dr̄ veſtis ſeu te-
gumētū quo hō regit̄ de q̄ in. c. ꝑcipimꝰ. xxxi.
q. iiij. ⁊ de vi. ⁊ ho. cle. c. deus qui.

¶ Quō aūt ſit peccatū in veſtimentoꝝ orna i
tu. vide Ornatus.

¶ Quali hitu dn̄t vti clerici. R. glo. in ſū. xxi 2
q. iiij. q̄ pn̄t vti pānis etiā ꝑcioſis ſm ꝯſuetu
dinē regiōis vt ꝯformēt ſe moribꝰ eoꝝ int̄ q̄s
viuūt. ⁊ ne vileſcat clerical̄ dignitas. vt. lxxx
di. epm̄. de quo vide. s. cleric. iiij. ⁊. j. ornatꝰ.

¶ Qualis dꝫ eē hitꝰ religioſi. R. ſil̄r ſm ſta- 3
tuta ſue regule. ita tn̄ q̄ ꝯueniat religioni et
penitentie. vt. xx. q. i. c. vidua.

¶ Quo tp̄e dꝫ vti habitu religiōis. R. q̄ oi 4
tp̄e ſeu lectulo quieſcēs. ſeu in q̄cūq̄ꝫ loco con
ſiſtens. vt dr̄ in. d. c. vidua.

¶ Utrū peccet mortalit̄ religioſus dimittēſ 5
hitū. R. q̄ ſic ſine cā rōnabili ⁊ ē excōicatus
de quo vide. s. excōicatio. vij. caſu. xxvij.

¶ Utrū liceat tā clerico q̄ꝫ religioſo ex cā ra 6
tionabili ocultare hitū ſeu transformare. R.
q̄ ſic. vt in. d. c. clerici officia.

¶ Utrū vir poſſit vti veſte mulieris vl̄ econ 7
trario. R. q̄ n̄. imo vr̄ peccatū mortale. qꝛ ꝑt
excōicari. vt. xxx. di. ſi qua mulier. ⁊ ſm ali-
q̄s ſunt excōicati ſed non credo.

¶ Quid de vtēte hitu monachali vl̄ alio reli 8
gioſo cā ludibriȷ̄. R. gl. in. c. cū decorē. de vi.
⁊ ho. cle. q̄ ꝓhitū ē. Et ſic vr̄ mortale peccatū
⁊ grauiter puniēdus. vt in autē. de ſan. epis.
§. vlt. C. de epi. audi. l. minime.

Hebetudo mētis ē groſſities intelle
ctus qua hō nō ꝑt ptingere ad cogni
tōem rei. niſi ꝑ multa ei ſit expoſita.
nec tūc etiā ꝑfecte ꝑt ꝯſiderare oīa q̄ ptinent
ad rōeꝫ rei. ⁊ dr̄ hebes eo q̄ acuto opponitur
Acutū eīm ē penetratiuū. ita hebes ſiue obtu
ſū ē qd̄ n̄ ꝑt penetrare. Un̄ inquātū īportat
debilitatē mētis circa ſpūalia ꝯſiderandi ſic
opponit̄ dono itellectꝰ qd̄ ſubtiliter penetrat.
⁊ differt a cecitate mētis. qꝛ iſta īportat om-
nimodā ꝑuatōeꝫ cognitōis ſpūalis. ſꝫ hebitu
do nō. qꝛ nō totaliter ꝑuat cognitōe.

¶ Utrū hebetudo ſit peccatū. R. in tm̄ quā- i
tū hꝫ rōnē volūtariȷ̄ ſicut ⁊ cecitas mētis. vt
pꝫ in eo q̄ ē affectus circa carnalia ⁊ de ſpūa
libus ſubtiliter diſcutere faſtidit vl̄ negligit.
Hec oīa ex ſancto Tho. ſa ſe. q. xv. ar. ij. Ex q̄
pꝫ. q̄ nō ē mortale niſi qn̄ volūtarie ita impli
cat ſe terrenis q̄ omittit illā diſcuſſiōꝫ que d̄
neceſſitate ſalutis ē. ſicut in cōfitendo pecca
ta vel in cognoſcēdo neceſſaria ad ſalutē. ⁊ ē
filia gule ſm. Gre. xxxi. moralium.

Hedificans in ſolo alieno de ſuo de
iure efficit̄ edificiū dn̄i ſoli. inſti. d̄ re.

diui.§.⁊ ex diuerſo. Secꝰ ſi in littore maris
vt piſcatori intēdat caſaꝫ edificauerit .qꝛ q̄
diu caſa durauerit ſua ē. vt in.l.in tm̄.ff.ð re.
diui. Fallit h̄ ꝙ hedificiū nō efficit̄ dn̄i fundi.
qn̄ hedificatū ē de rebꝰ eccl̄ie .qꝛ ſolum cedit
edificio.xij.q.ij.apl̄icos ſm̄ Jo.ibidē.⁊ in .c
inueſtigādū.de peculio.ſm̄ Her. Jntellige tn̄
ꝙ eccl̄ia ſoluet p̄ciū ſoli. Siꝉr itellige p̄dicta
qn̄ ſciēter q̄s edificat in alieno ſolo.qꝛ ſi bōa
fide credēs hedificare in ſuo. hedificat in ali
eno in ꝯſcīa tenet̄ dn̄s ſoli vꝉ ad vēdēdū fun-
dū vꝉ ſatiſfaciēdū ꝓ edificio arbitrio boni vi
ri. Si vo q̄s edificat ð alieno in ſuo ſolo tūc
hedificatū ē ſuū.l.adeo q̄dē.§.cū in ſuo.ff.de
acq̄rē.re.do.ſꝫ reſtituet extimatōꝫ de iure ſi
fuerit ꝯdēnatꝰ in duplū.d.§.cū in ſuo.⁊.l.gē
ma.ff.ad exhibē.⁊ſi deſtrueret̄ edificiū poſſꝫ
petere ſuū puta trabē.ſi nō duplū n̄ fuerit cō
ſecutꝰ.inſti.de re.diui.§.cū in ſuo.⁊.d.§.cū ī
ſuo. Sꝫ in ꝯſciētia ſi nō fuerit ꝯdēnatꝰ ſuffi-
cit reſtituat extimatōem ſolum.

1 Utrū edificās cū dāno vicini ſui teneāt̄ ad
reſtitutōꝫ. R.ꝙ n̄.ſi nō facit aīo nocēdi ꝓrio
ſꝫ ſibi ꝯſulēdi.l.i.§.deniqꝫ.ff.ð aq̄ plu.ar. Nā
vſqꝫ ad celū p̄t quis eleuare ſuū edificiū ſi eſt
ſibi vtile ⁊ ſeruitutē non hꝫ.l.altius.ff.ſi ſui.
vē. Et tꝫ glo.in.c.cū eccl̄ia.de elec. in verbo
iniuriaꝝ. Secꝰ ſi aīo iniuriādi ꝓrio h̄ faceret
nā tūc ſiue denūciatio noui operis ſit facta vꝉ
nō. Jn ꝯſcientia tenet̄.d.§.deniqꝫ.

2 Utrū teneat̄ edificās demoliri edificiū ſu
is ſūptibꝰ aliqn̄. R.ꝙ ſic.qn̄ pꝰ denūciatōeꝫ
noui opis ſiue iur̄ ſiue iniuria edificauit.ff.ð
ope.no.nū.l.p̄toꝛ ait.§.i.ex̄ eo.ti.ꝑ totū.

3 Quādo q̄s poſſit edificare caſtrū vꝉ noua
edificia. vide.s.emphitheoſis.§.xviij.

4 Utrū q̄s poſſit in alieno aliq̄d facere inui
to dn̄o. R. Ang.de aretio.inſti.ð lege fuſcia.
cani.tollē.ꝙ ſic qn̄ faciēti ꝓdeſt.⁊ dn̄o n̄ noceꝫ
vt ibidē.⁊ in.l.i.§.fi.ff.de aq̄ plu.arcē. Secuſ
ſi lederet. C.ð ſui.⁊ aqua.l.aquā.⁊.ff.ſi ſui.
vē.l.⁊ ſi forte.in ꝑn.⁊.l.ſicut.§.pe. Jdē dic̄
ꝙ nemo p̄t facere in ſuo qđ alteri nocet.⁊ ſi-
bi nō ꝓdeſt.⁊ ꝙ ſi facit aīo nocēdi tenet̄ ð do
lo.d.l.i.§.deniqꝫ.⁊.ff.de dā.infec.l.ꝓculus

Hereditas vocat̄ aſ.i.pōdꝰ.xij.vnci
ariū ⁊ diuidit̄ in.xij.ꝑtes q̄ vocāt̄.xij.
vncie q̄ vocant̄ diuerſis noībꝰ .ſecunx
vncia.ſ.vna. Alia ſextās.i.ſexta ꝑs hereditā-
tis q̄ ſunt due vncie. Quadrās.i.tres vncie q̄
ſunt quarta ꝑs. Triens.i.quatuoꝛ vncie que
ſūt tertia ꝑs. Quincūx.i.quiqꝫ vncie. Semis
i.ſex vncie. Septunx.i.ſeptē vncie. Bes.i.o-
cto vncie. Dodrās.i.nouē vncie. Dextrās.i.
decē vncie. Decūx.i.vndecim vncie. Appella
tōe vero aſſis duodecim vncie ꝯtinent̄.vt in-
ſti.de here.inſti.§.hereditas.ſm̄ Jnno.etiaꝫ
in.c.ex l̄ris.de iure pa. Hereditas ē qđdā ius
vniuerſale.⁊ ea vēdita vꝉ data trāſit ius pa-
tronatꝰ.⁊ oīa iura. Et ideo hereditas eſt ſuc
ceſſio in vniuerſū ius qđ defūctꝰ habuit tp̄e
mortis.l.nihil.ff.de verbo.ſigni.

Ad quos dꝫ hereditas deuenire defuncto. 1
aliud nō diſponēte vꝉ inualide. R.ꝙ ī laicis ð
iure cōmuni. Primo veniūt legitimi deſcēdē
tes ſi ſunt oībus alijs excluſis.⁊ ſi ſunt primi
gradus multi eq̄liter ſuccedūt. Si vero ſunt
nepotes ⁊ vlterioꝛes ſolū ſuccedūt in ſtirpes
i.in eā ꝑtē quā pater eoꝝ ſi viueret haberet.
nec diſtinguit̄ an ſint maſculi vel femīe etiam
adoptiui.qꝛ indiſtincte oēs admittunt̄.vt .C.
de ſuis ⁊.l.here.autē.in ſucceſſione. Si vero
deſcēdētes nō ſūt.tūc veniūt aſcēdētes. Pu
ta pater auus abauus ⁊c.cū fratribꝰ ⁊ ſoroꝛi
bus ex vtroqꝫ parēte coīūctis defuncto vel
eoꝝ filij quos fratres vꝉ ſoroꝛes ſeu filios ſi n̄
lꝫ ſuccedūt aſcēdentes.ſalua ſp̄ ꝑrerogatiua
g̃dus.ſ.ꝙ pater p̄fert̄ auo.⁊ ſic cū excludit ⁊
ſic de ceteris. At ſic ſolū venit de aſcendētibꝰ
q̄ ē ꝓximioꝛ defuncto cū fratribus. ſi ſunt in
capita.ſꝫ cū filijs fratrum in ſtirpes excluſis
fratribus ex vno parēte tm̄. Si aūt dicti a-
ſcēdentes ſūt in eq̄li gradu. puta ex ꝑte p̄ris
in p̄mo vꝉ ſcđo.⁊ ex ꝑte matris ſiꝉr in p̄mo vꝉ
ſcđo.⁊ hmōi.ſic equaliter paterni ꝓ dimidia
⁊ materni ꝓ alia dimidia ſuccedūt q̄uis ſint
plures ꝑſone ex ꝑte vna q̄ alia. puta auus et
auia.ex vna ꝑte ⁊ ex alia ſolū auus vꝉ auia vt
in aut̄.de here.ab inte.§.i.⁊.ij.⁊ in auten.de
functo poſita.C.ad tertullianū.⁊ qđ ibi not.
in glo. Aliter qui ē in ꝓximioꝛi gradu defun-
cto ſiue paternus ſiue maternus ſic admittit̄
vt in.d.auten.defuncto.ꝙ ſi nec aſcendētes
ſint veniūt collaterales. Et p̄mo fratres ⁊ fi
lij alicuius fratris p̄moꝛtui qui.ſ.erāt coiun-
cti ex vtroqꝫ parēte defuncto de cuius heredi
tate agit̄.nō tn̄ in capita ſꝫ in ſtirpes .q̄ ad fi-
lios fratrū p̄moꝛtuoꝝ ipſi fratres bene ſucce-
dūt in capita.⁊ iſti p̄ferunt̄ fratribus qui ſūt
ex vno parēte ſolū. C.de legi.here.autē.ceſſā
te. Dicit tn̄ Bar.in.l.omnes. C.cōmunia .de
ſucceſ.ꝙ qn̄ parentes veniūt ad ſucceſſioneꝫ
in bonis queſitis ex linea materna. p̄ferūtur
parētes ex linea materna. Et in bonis pater-
nis parentes ex linea paterna .l.iij. C.de bo.
mater. Siꝉr qn̄ ſunt duo filij ex diuerſo matri

monio ꝑferunt̃ in lucro matrimonĳ illi q̃ ſunt
nati ex illo matrimonio aliĳs natis ex alio
2 ¶ Sed nũquid cum fratribus ꝑfatis veniant
filĳ alterius fratris. R. ſm Hu. ꝙ nõ. ff. ꝙ cũ
eo qui in alie. po. l. ſed ſi ex pte.
¶ Vtrũ filĳ filioꝝ ꝑfatoꝝ fratrũ ꝑferant̃ fra
3 tribus ex vno parẽte ſolũ. R. ꝙ ſic.
4 ¶ Vtrũ filĳ filioꝝ ſoli ſine patruis ⁊ amitis
ſupſtites admittãt̃ in capita. R. Azo. ⁊ Ho.
ꝙ ſic q̃uis ſint filĳ diuerſoꝝ fratrũ. ſꝫ nõ ne-
potes. ſ. nati ex eis.
¶ Scđo nõ exiſtẽtib⁹ ꝑdictis vl̃ aliq̃ eoꝝ ve-
5 niũt fratres ex vno latere tm̃ coniũcti ⁊ eoꝝ
filĳ qui ꝑferunt̃ patruis defuncti.
6 ¶ Tertio ꝑfatis nõ exiſtẽtib⁹ ꝑferũt̃ q̃ gradu
ſũt ꝓximiores defuncto. ⁊ ſi pares ſunt parit̃
admittũt̃. vt. C. de. l. here. autẽ. p⁹ fratres. et
extẽdit̃ h̃ ↄputatio vſq; ad decimũ gradũ ⁊ vl
tra ec̃. vt habet̃. xxxv. q. v. c. ad ſedẽ. lꝫ impa-
tor ſolũ dixerit de decimo gradu exꝑſſe. Et i
ꝑfata ſucceſſiõe tã aſcẽdentiũ q̃ꝫ deſcẽdẽtiuꝫ
ſeu collateraliũ ceſſat oĩs differentia tã ſexus
q̃ꝫ emãcipatiõis. hoc tñ attẽdo. vt cũ agit̃ de
ſucceſſiõe pr̃is ſolos ↄſanguineos admittas
de rebus vero maternis vterinos. Filĳ do na
turales tm̃ vl̃ ſpurĳ ſm angelũ in aut. quõ na
tura. effi. ſui. §. fi. ſi ſũt ex eodẽ pr̃e nõ ex eadẽ
matre nõ ſuccedũt ad inuicẽ vnus alteri. Si
vero ſunt ex eadẽ matre. tũc vnus ſuccedit al
teri ab inteſtato. q2 ↄgnoſcũt̃ ad inuicẽ. l. ĳ. ff.
vñ cogna. Si vero vnus ſpurius decederet re
licto fratre ſpurio ⁊ alio legitimo ex eadẽ ma
tre. tũc venit legitim⁹ ⁊ excludit̃ illegitim⁹ q2
qñ de ſucceſſiõe tractat̃ ille frat̃ ꝑfert̃ q̃ plib⁹
nexib⁹ ẽ cõiũctus. vt dictũ ẽ. De ſucceſſiõe ve
ro fratrũ ad inuicẽ ſua qđ dictũ ẽ. ⁊ durat in
infinitũ quouſq; memoria poſſit haberi ď co
gnitõe inſti. de gra. cog. ꝑ totũ.
¶ Prefatis aũt oĩbus aſcẽdẽtib⁹ deſcẽdẽti-
7 bus ⁊ collateralib⁹ deficiẽtib⁹. veniet vir ad
ſucceſſionẽ vxoris ⁊ vxor viri. vt. C. vñ vir ⁊
vx. l. vnica. qđ ſi ñ ẽ veniet fiſcus. vt. C. ď bo.
vacã. l. i. Si vero eſſet pactũ vl̃ ſtatutũ aut cõ
ſuetudo ↄ̃ oĩa vl̃ aliqđ ꝑdictoꝝ illud ſerua ſi
tale ẽ qđ iuri cõi poſſit derogare.
8 ¶ Si vero loq̃mur in clericis ab ĩteſtato mo
rientib⁹ diſtinguit̃ aut ſint bona ꝓpria clerici
ď q̃b⁹ libere poterat diſponere. De q̃b⁹ dictũ
ẽ. s. cl̃icus. xiĳ. Et in talib⁹ ſuccedunt agnati
ſm qđ dictũ ẽ. s. Si vero nõ hꝫ ſuccedet eccl̃ia
cui ſeruiebat tp̃e mortis. vl̃ altare ſi ſolũ ſuie
bat altari qđ hẽbat bona diſtincta ab eccl̃ia
ipi altari ďputata. vt no. xĳ. q. vi. c. vl. in aut.

de eccle. titu. §. ſi q̃s eṗs. Fallit h̃ in ꝑſbr̃is ex
ſuitute ꝓmotis ad ſacerdotiũ cũ ↄſenſu dño-
rũ. q2 de eoꝝ bonis ſi ab inteſtato decedũt fi-
ũt q̃tuor ptes quaꝝ vna eṗo. altera eccl̃ie. ter
tia paupibus. ⁊ quarta parẽtib⁹ aſſignet̃. ⁊ ſi
nõ ſint idonei vtputa heretici. xxiĳ. q. ĳ. ſane
⁊ hmõi. eṗs in vſũ eccl̃ie diſtribuat. vt in. c. ĳ
de ſuc. ab inte. Nec ẽ abrogatũ. vt ibi doc. cõi
ter tenẽt. lꝫ glo. voluerit ꝙ ſic. Si vero ſunt
bona eccl̃ie de q̃bus diſponere clerici nõ pñt
ſuccedit eccleſia. vt in. c. i. de ſuc. ab inte. ⁊. c.
i. ⁊. c. relatũ. el. ĳ. ⁊. c. requiſiſti. de teſta.
¶ Quid de ſucceſſione in feudis. vide. s. Feu- 9
dũ. §. vi. cũ ſequẽtibus ⁊ ẽphiteoſis. vide em
phiteoſis. §. v. cũ duobus ſequentibus
¶ Quid de ſuis manumiſſis decedẽtib⁹ ab in 10
teſtato. R. ꝙ ſuccedẽt deſcẽdẽtes vl̃ aſcẽdẽ-
tes vl̃ collaterales ſm ꝙ dictuꝫ ẽ. excepto ꝙ
patronus vẽdicat ptẽ nõ tñ totũ. vt inſti. de
ſuc. li. §. ſꝫ nr̃a ↄſtõ. ⁊ ibi vide de eoꝝ ſucceſſi
one. Bar. in. l. defuncto. C. ſi in frau. patro.
dic̃ ꝙ ſi vn⁹ ꝑonus viuit ꝑfert̃ filio alterius
ꝑoni. ⁊ fili⁹ ꝑoni ꝑfert̃ nepoti alteri⁹ ꝑoni.
¶ Vtrũ clerici laicis ſuccedãt ſm ꝙ dictũ ẽ 11
⁊ eo ordine. R. ꝙ ſic indubitãter. q2 iura pal
legata nõ excipiũt eos immo etiam religioſi.
Intellige qui pñt habere ꝓpriũ in cõi etiã ſi
dũ laici erãt cõmiſerũt viciũ ingratitudinis
vt. xix. q. vi. c. fi. Fallit hoc in feudis. De quo
s. Feudũ. §. ix.
¶ Vtrũ filius aliqñ excludat̃ ab hereditate 12
patris vl̃ alius de ꝑdictis. R. ꝙ ſic in. v. caſi
bus. Primo ſi pater fuit hereticus. q2 ipo iurẽ
bona hereticoꝝ ſunt ↄfiſcata. ď here. c. cũ ſm
li. vi. Scđo ſi pater cõmiſit crimẽ leſe maie-
ſtatꝫ. l. q̃ſquis. C. ad. l. iul. ma. ⁊. vi. q. i. §. verũ
h̃. Aduerte tñ ꝙ pena incapacitatꝫ ñ extẽdi-
tur ad filios niſi qñ crimẽ eſt cõmiſſũ in eũ q̃
nõ recognoſcit ſupiorẽ. Secus ſi ẽ cõmiſſũ in
eũ qui recognoſcit ſupiorẽ. q2 licet ſit crimen
leſe maieſtatis. vt. l. i. ff. ad. l. iul. ma. nõ tamẽ
quo ad incapacitatẽ quo ad filios ſm ſalice. i
d. l. quiſquis. Et etiã aduerte ꝙ crimẽ leſe ma
ieſtatis cõmittitur a ſubdito tm̃ cle. paſtoral̃
de re iudi. Tertio ſi pater erat patronus l̃ ha
bebat aliqđ ius ſeu feudũ in eccleſia qđ debe-
ret trãſire ad filios ⁊ ipe interfecit vl̃ mutila
uit rectorẽ vl̃ clericũ illius eccleſie. q2 ipo iurẽ
ꝑdit omne ius ⁊ dignitatẽ ⁊ ad filios nõ ꝑue
niet de penis. c. in quibuſdã. q2 talia deuol-
uũt̃ ad eccl̃iã cui iniuria facta ẽ. imo filĳ ta-
liũ vſq; ad quartã generatõꝫ in clericoꝝ col-
legio nullatenus dꝫ admitti nec in aliqua reli

giõe pñt eẽ ꝓlati niſi fuerit cũ eis diſpẽſatũ / vt in.d.c.in qbuſdã.epũs tñ diſpẽſare pt.ex q̃ ꝯditoꝛ canonis nõ ſibi reſeruat.ar.ca.nup.de ſen.excõ. Quarto ſi fili⁹ vł alius q̃ pt ſuccede re furioſo debitã curã nõ impẽderit ſ3 ſucce / det ille q̃ cũ ĩ ſua domo ꝓprijs ſũptib⁹ vſq3 ad finẽ vite ꝓcurauerit euacuata etiã inſtõe illi⁹ qui negle xit.ſi mõ talis in ſcriptꝫ ãmonuerit eos vt curã haberet.vt in aut.cũ ꝺ appel.co / gno.§.cãs.vbi etiã dicit glo.ꝙ l3 null⁹ extra neus eũ ꝓcurauerit.tñ hereditas ab agnatis auferet̃.vt.ff.de his q̃ vt indi.l.l3.vbi inſtitu tus indignus iudicat⁹ ẽ ſucceſſione q̃ p negli gẽtiã ſuã ⁊ culpã id egit vt mulier a q̃ inſtitu t⁹ fuerat moreret̃.vbi dic̃ gl.ſ.ñ adhibẽdo me dicũ ł malũ. Quĩto ſi ĩ captiuitatẽ eos quib⁹ ſuccedere deberet mori p ſuã negligẽtiã ꝓmi ſit.vt.in.d.§.cãs.⁊ ſic ſuccedet ecclia ciuita tis ex q̃ orit̃.vt ibidẽ.⁊ etiã in caſib⁹ in quib⁹ pt exheredari.vt.s.exheredatio.§.i.

13 ¶ Vtrũ filius poſſit exheredari p patrẽ. R. vt.s.exheredatio.⁊ ſic frem.⁊ vir vxorẽ.ibiꝺ.

14 ¶ Vtrũ dñs qui de ꝯſuetudine totũ accipit qd erat illius qui ſine filijs mortuus ẽ teneat̃. R.ſm Ho.ſi talis ꝯſuetudo pſcripta ẽ excu / ſat̃ q2 poteſt allegare ꝙ hoc pactu3 ab initio fuerit q2 terra ſua erat.

15 ¶ Quõ ſuccedẽt filij legitimi. vide.s.Filius in pn.cũ ſe.verũ ẽ qꝺ Azo tenet ꝙ naturales tñ ſuccedũt ad inuicẽ de ſuc.cogna.§.vulgo. ſed Hoſt.ꝯdicit aut.qui.mo.na.effi.ſui.§.fili um.ſed tu dic vt.s.§.vi.

16 ¶ Quis ſuccedet dãnatis ex aliq̃ delicto ad mortẽ. R.ꝙ deſcẽdentes vł aſcẽdentes ſm ꝙ dictũ ẽ.s.ſ3 collaterales nõ.niſi vſq3 ad ter / tiũ gradũ.vxores vero taliũ ſolũ habebũt do tẽ ⁊ donatõ3 añ nup. Si vero dotẽ nõ habue rint accipiẽt ꝑtẽ legibus diffinitã. Glo.dicit quãtũ ex more lucrarent̃ ſiue habeãt filios ſi ue nõ.⁊ ſi neminẽ pdictoꝝ habeãt fiſco appli cant̃.vt.C.de bo.dãna.aut.bona.

17 ¶ Vtrũ bona ingrediẽtis religionẽ ab inte / ſtato ꝓueniãt monaſterio. R. Pa.in.c.in pñ tia.de ꝓba.ꝙ quo ad fratres minores ñ. quo aũt ad pdicatores ⁊ alios mẽdicãtes ſic.nõ tñ vt imobilia aut iura ꝑpetua ſibi retineant. ſ3 vt vẽdãt ⁊ iploratõe officij iudicis. Idem dic ĩ oĩb⁹ alijs relictꝫ pter q̃3 p religiõis ĩgreſ ſũ etĩ in fratrib⁹ minorib⁹.ſ.ꝙ petẽt iploratõ3 officij iudicꝫ ⁊ vt vẽdãt.q̃ ãt ad alios religio ſos ñ mẽdicãtes indubitãt̃ ſuccedit mõaſteriũ

18 ¶ Sed q̃ro qꝺ monaſteriũ ſuccedet cũ mẽdicã tes nullũ habeãt.⁊ aliqui trãſferãt̃ ad placi / tũ platoꝝ. R. Pa.vbi.s.ꝙ nõ ꝓueniũt in pꝺ / dictꝫ monaſterio ꝑticulari.ſ3 erũt in poteſta / te illius q̃ peſt.vt ꝓuideat ꝓut ſibi videbit̃

¶ Vtrũ nouitio moriẽti ab inteſtato ſucce / 19
dat monaſterium.vide.j.nouitius.§.xi.

¶ Quid ſi ĩgrediẽs erat vſufructuari⁹ ſolũ. 20
R. Pa.vbi.s.ꝙ trãſibit in mõaſteriũ vſuſfru ct⁹.ſ3 ſolũ durabit in vita ingrediẽtꝫ.⁊ ñ pl⁹.

¶ Quid de collatis tali ingrediẽti ea lege vt 21
nõ alienet̃. R. Io.an.t3 ꝙ ſuccedet monaſte riũ p ar.l.i.ff.de fun.inſtr.⁊.l.pẽ.§.iuli.agrip pa.ff.de le.iij.⁊ in eo qꝺ no.de iure pa.ex lrĩs Pa.vbi.s.cõtrariũ t3.⁊ quidã alij p ar.l.pe / to lucij ticij.ff.de le.ij. Facit qꝺ legit̃ ⁊ no.in.l ſi ita quis.§.ea lege.ff.de verb.ob. Ego vero ſic ꝯcordo diſtinguẽdo. Si ꝓhibita eſt aliena tio vt in familia remaneat.ſic ẽ vera opinio Io.an.p.d.l.peto.§.fi.a contrario ſenſu. Si vero vt ad extraneũ ꝓueniat ꝓhibitum ẽ.ſic non ſuccedet monaſterium.

¶ Sed quero qñ accipiet qꝺ ſibi debet̃ aliquis 22
ex hereditate ingredientis ſiue fecerit teſta / mẽtum vł nõ. R. Pa.vbi.s. Bar.dicit ꝙ qñ mors iſta ciuilis opat̃ omnẽ effectũ quẽ mors naturalis.ſicut ẽ in ingrediẽtib⁹ ordinẽ mĩo / rũ qui nihil in cõi vł ꝑticulari pñt hr̃e.tũc ſta tim habebit p⁹ ingreſſũ cũ effectu.i.ꝓfeſſiõe3 expſſa3.ar.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle.ſ3 qñ nõ opat̃ omnẽ effectũ in h quẽ mors naturał. puta q2 hñt ſaltẽ in cõi.tũc d3 expectare mor tẽ naturalẽ ipſius ingrediẽtꝫ ⁊ ĩteri diſpoſitõ ſi fecerit in ſuſpẽſo. Et cũ hac opiniõe trãſit. Cy.⁊ do.An.⁊ Pa.in.d.c.in pñtia. Limita tñ niſi in teſtõ aliter de ſpe determinaſſet.q2 illud erit ſeruãdũ. Itẽ limita vera pdicta.ni ſi q̃ ad filios legitimos.q̃ legitimã habebunt ex eqtate ſtatim p⁹ ingreſſũ.nõ aũt alimenta ſm pdictos doc. Dꝺ verũ credo qñ legitima eis ſufficit.alit̃ ñ ſaltẽ in ꝯſcia.ſ3 ł mõaſteriũ dabit eis ſtatĩ qꝺ dñt hr̃e ex bonis ingreſſi vł ſtatim alimẽta pſtabit:donec eis talia bona dederit. Facit ad hoc.d.l.deo nobis.§.nã et maritus.⁊ qꝺ no.ibi in glo.

Hẽditas quõ diuidit̃ int̃ frẽs q̃ hñt peculiũ 23
caſtrẽſe ł q̃ſi aut aduẽticiũ vide peculiũ p to.

Heres aliqñ primũ.i.ꝓmũ ſignificat ñ vlteriorẽ.vt.ff.de ꝟ.ſig.l.ſciendũ. ſ3 regularit̃ nomen heredis p multas ſucceſſiões accipit̃.vt.d.l.ſciẽdũ.⁊.l.vl.C.ꝺ here.inſti.vbi heres heredis teſtatoris ꝺ2 he res.vide glo.in.c ex tranſmiſſa.de fi.preſby. Aliqñ tñ deſcẽdentes poſt primum heredem vocãt̃ ꝓheredes.vt tenet glo.in.§.fi.ꝺ pecu.

cle. Quis al's ꝓheres dicat̃ q̃ ſe putat heredē cū nō ſit. ff. de pe. here. i. l. ꝓherede. ⁊ inſti. de interdi. §. adipiſcēde. Aliqñ q̃libet deſcēdēs cui reliquit̃ aliq̃d dicit̃ ꝓheres. vt in. d. glo. Nomine vero ſuoꝝ heredū nō veniunt extranei heredes. de quo p Bar. ⁊ alios in. l. gall⁹. ff. de libe. ⁊ poſtu. Nō limita verū in his q̃ trāſeūt ad heredes extraneos

1 ¶ Utrū deus inſtituerit ꝙ aliquis ſit heres R. ꝙ ſic. vt ptꝫ in. c. nō omnis. xxxij. q. ij. ⁊. q. iiij. dicat ibi. Ecce ancillā. ⁊c̃. Nō eīn erit heres filius. ⁊c̃.

2 ¶ Utrū heres inſtitutus ſolū in certa re qui ꝓprie nō dicit̃ heres ſed legatarius. vt in. l. q̃⁊tiens. C. de here. inſti. poſſit in foro anime nō dato alio herede adiri totā hereditatē ſm ꝙ vult. l. i. in. §. ſi ex fundo. ff. de hered. inſti. R. Pa. in. c. q꞉ ingredientibus. de teſta. ꝙ Fede. ꝯſilio. cxxvi. ⁊ multi alij doc. in ſacra pagina conſuluerūt ꝙ ſic. q꞉ ius humanū nō contrariū diuino debet ſeruari in foro anime. Ergo licite poterit. limitāt tn̄ dūmodo dolo ſe non ſit inductus teſtatoꝛ ad inſtituendū eū in certa re. vtputa q꞉ ꝑſuaſit ꝙ non poſſet habere regreſſum ad alia bona.

3 ¶ Quid ſi ita ſit inſtitutus in certa pte h̃ addito. ⁊ volo ꝙ de bonis meis plus non poſſit petere ſed ſit cōtētus ⁊c̃. ⁊ inſtituit alius heres vniuerſalis qui nō vult adire hereditatē an ſupſcript⁹ poſſit ipe eā adire. R. videt̃ ꝙ ſic. ar. d. §. ſi ex fundo. ⁊. d. l. quotiēs. Sꝫ ꝯtrīu ē verū ꝙ nō pt. vt in. l. quotiēs. §. ſed ſi duo. ff. de here. inſti. vbi ptꝫ ꝙ. §. ꝑdictus ſi ex fundo. ⁊ ꝑdicta. l. quotiēs. hꝫ locū. qñ voluñtas teſtatoꝛis ē ſimplex ⁊ nō reſtricta exꝑſſe. vt in caſu iſto. Et ideo veniēt ſuccedentes ab inteſtato. q꞉ teſtamētū nō repit̃ habere heredē. et nō pt quis ꝓ pte decedere inteſtatus. ⁊ ꝓ pte teſtatus. l. ius noſtrū. ff. de re. iur. Si dicis q̃⁊modo pt ꝓhibere ꝙ non plus peteret. R. p. l. domus. §. fi. ff. de vſufruc. vbi teſtatoꝛ ꝓhibet ius accreſcēdi. ⁊ caſus eſt in. l. i. ff. de iniuſto. rup. teſta.

4 ¶ Utrū heres teneat̃ ex delicto vl' quaſi delicto defuncti. R. vt colligo ex Bar. in. l. i. ff. d ꝑuatis delictis. ꝙ aut actio ē penalis ex vtraꝙ pte. vtputa qñ petit̃ pena q̃ ē applicāda ꝑti. Nā tā ex pte rei q̃ꝫ actoris eſt penalis. Et ſic nō tenet̃ aliquo iure. Si xō actio ē penal' ex pte rei ⁊ ꝑſecutoꝛia rei ex pte actoris. vtputa q꞉ ago ꝓ ſatiſfactiōne dāni mei ⁊ ſic de iure ciuili. ſi delictū fuit cōmiſſū circa ꝯtū qui q̃dē cōtractus tenuit ſic tenet̃ heres. q꞉ nō fundat̃ intentio actoꝛis īmediate ex delicto ſꝫ ex ꝯtu. puta q꞉ agit̃ actōe cōmodati vl' depoſiti ⁊ hmōi. ⁊ nō ex dolo vl' delicto. Caſus eīn. l. ex depoſiti. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. ex ꝯtibus ibidē. ⁊ bonus tex. in. l. ſi hominē. §. dat̃ actio. ff depo. Si xō fuit cōmiſſuꝫ delictū circa ꝯtū q̃ nō tenuit. vtputa q꞉ dolus dedit cām ꝯtui q꞉ nō tꝫ. vt in. c. delicti. de emp. ⁊ vē. ſic nō tenet̃. q꞉ cū agere nō poſſit ex cōtractu cū non ſit. opoꝛteret ageret ex delicto ꝯ heredē ⁊ crimina moꝛte extinguūtur. xxiij. di. quoꝛūdā. ⁊ nullus p⁹ moꝛtē pt accuſari. xxiiij. q. ij. c. i. ff. de bo. eo. qui an. ſen. moꝛ. ſi. ꝯſ. l. vl. xxiiij. q. ij admonere. niſi in caſib⁹ hereſis. xxiiij. q. ij. ſane. vl' ſi hereticos inſtituit heredes. de here. c ſi q̃s ep̄s. vl' ſi in crimine notoꝛio deceſſit. vt no. in gl. d. c. q̃rūdā. ⁊. xxiiij. q. ij. in ſūma vl' generalit̃ dic q̃ñcūꝗ cōmiſit defunct⁹ crimen ꝓpt̃ qd̄ ipo facto pena ſic inflicta a lege ſicut ī hereſi ⁊ crimine leſe maieſtatꝭ. q꞉ tūc accuſat̃ ⁊ agit̃ ꝯ heredē nō vt puniat̃ ex illo delicto ſꝫ vt bona auferāt̃ ab eo q̃ in ꝯmiſſū ceciderunt Facit. l. ꝯmiſſa. ff. de publi. ⁊ tex. bo. in. c. ij. de ꝑſcrip. li. vi. al's nō tenet̃ heres ꝓ quocūꝗ delicto cōmiſſo a defuncto ſiue in ꝯtu nullo ſiue extra omnē ꝯtū. niſi in duob⁹ caſib⁹. Primus ſi lis fuit ꝯteſtata cū defuncto. vt. l. vnica. C. ex delic. defun. Ratio q꞉ in iudicio q̃ſi ꝯtrahimus. vt in. l. iij. §. idē ſcribit. ff. de peculio Et idō vt̃ initus ꝯtt⁹ cū defūcto ꝑ ꝯteſtatoēꝫ litis. Scd̄s ſi aliquid ꝑuenit ad heredē ex delicto defuncti. q꞉ int̃m tenet̃ ⁊ nō plus. vt in d. l. vnica. Fallit in ꝯditōe furtiua. q꞉ in. l. ſi ꝓ fure. ff. d ꝯdi. fur. dicit tex. furti actō petit penā petit legitimā. ꝯditio rē ipām. ⁊ ſequit̃ cōditio rei furtiue. q꞉ rei hꝫ ꝑſecutōꝫ heredē q̃ꝫ furis obligat nec tm̄ ſi viuat ſeruus furtiuus ſꝫ ⁊ ſi deceſſerit. ſ. viuo fure vl' moꝛtuo. De iure aūt canonico tenet. Bar. indiſtīcte teneri qñ quis agit ꝓ ſatiſfactōe dāni ꝯ heredē. ⁊ h̃ ſequūtur cōmuniter doct. Et ſic intelligende ſūt glo. in. c. ex ꝑſentiū. de pigno. de ſolu. ca. i. de rapto. in litteris. de vſu. tua nos. Intelligē in quātū hereditas ſe extēdit. Et placꝫ ī cōſciētia. ſꝫ Pa. in. c. fi. de ſepul. ſolū admittat verū qñ defunctū penituit. q꞉ iura canonica loquūt̃ ꝙ tenet̃ qñ defunctū penituit. vt not. glo. ſingularis in. c. a nobis. el. ij. d ſen. ex. q꞉ tūc agit̃ ex quaſi ꝯtractu nō ex delicto. Si xō nō penituit nō tenet̃ ſm eūdē Pa. ⁊ gl. d. c. a nobis. niſi quatenus de iure ciuili tenet̃.

¶ Utrū heres teneat̃ ſoluere legata in teſtamēto min⁹ ſolēni facta. R. ꝙ ī foro iudiciali 5

nō de quo dicēdū. vt in. l. ſi veritas. ⁊. l. fi. C. de fideicōmiſ. Sꝫ in foro aīe pēdet hec q̄ſtio ex alia. ſ. vtrū ex volūtate defuncti oriat̄ obligatio naturalis. ⁊ ꝯmuniter vltra mōtani tenēt ꝙ nō. Ciſmōtani ꝙ ſic. De q̄ vide ꝑ canoniſtas in. c. fi. de ſolu. ⁊ ꝑ. Bal. ⁊ legiſtas in. l. cū q̄s. C. de iur. ⁊ facti ignorātia. Et ibi dicit Albricus ꝙ opinio ciſmōtanoꝝ ē communis opinio. ⁊ ſic tene eā. qꝛ verioꝛ. Ex qua opinione do. Antho. motus dicit ſe ꝯſuluiſſe in facto in quo tm̄ vnus teſtis fuerat adhibitus ꝙ tenebat̄ heres in foro aīe. Pa. aūt in. c. qꝛ pleriqꝫ. de immu. ecclīarū diſtinguit ꝙ aut defūctus nō egit ſolēniter relinquere. ſed totū cōmiſit fidei heredis. Et ſic tenet̄ ciuiliter ⁊ naturaliter. Et ſic in vtroqꝫ foro caſus ē notabilis. ſm̄ vnā lecturā quā ſequit̄. Bar. in. d. l. fi. Aut nō ꝯmiſit fidei heredis. ſꝫ ſimpliciter relicta fecit ſine ſolēnitate debita ⁊ indiſtincte tenet̄ heres in foro anime ſi ei de hoc conſtet. Ratio qꝛ ſolēnitates fuerūt inducte ad falſitatē tollēdā. Vbi ḡ ꝯſtat ꝙ nulla falſitas interuenit debet ceſſare. ⁊ diſpoſitio legis ⁊ ſeruari eq̄tas ⁊ obligatio naturalis q̄ orit̄ ex diſpoſitōe defuncti. l. cū āplius. §. is natura. dꝫ. ff. de re. iur. ⁊ ꝓ hac opinione facit qd̄ not. Inno. de elec. in. c. ſicut. ⁊. l. inſtrumēta. C. de fideicōmiſ. Ego dico ꝙ ſi erat legās doctus. ⁊ nō erat neceſſitas q̄ excluderet ſolēnitatem debitā. ⁊ ſic nō valeat. qꝛ videt̄ voluiſſe potiꝰ illudere. Si vero erat ignorās vl̄ forte nō potuit ſolēnitatē obſeruare. ſic valeat in cōſciētia alio nō ꝯſtante de mēte. vide de hoc. ī. Teſtamentū. §. ix. ⁊. x. ⁊ legatū. ij. §. viij.

6 Vtrū heres teneat̄ ſatiſfacere ex cōtractu vel quaſi defuncti in quo ipſe defunctus erat obligatus vltra vires hereditarias. R. ꝙ ſi fecit inuētariū nullo mō tenet̄. Si vero nō fecit inuētariū in foro aīe nō tenet̄ ſm̄ Io. an. ⁊ do. Ant. ⁊ Pa. in. d. c. qꝛ pleriqꝫ. In foro vero cōtētioſo ſic. vt in. l. fi. C. de iur. delibe. Fede. tn̄ conſilio. xxi. dicit ꝙ etiam teneat̄ in cōſcientia vltra vires. Sꝫ pma opinio videtur equioꝛ quo ad conſcientiam.

7 Vtrꝫ hereditate exhauſta ꝑ legata poſſit heres aliq̄d de ipſis legatis detrahere. R. ꝙ aliq̄n detrahit̄ falcidia. aliq̄n trebellianica. aliq̄n legitima de quo dic. vt. ī. legitima. Silr̄ ante oīa deducere pt̄ expēſas funeris ⁊ alias neceſſarias quas fecit cā hereditatis. vt in teſtō ⁊ inuētario ⁊ hmōi. qꝛ ſic dꝫ eſſe īmunis a grauamine ſicut ē a lucro in. l. ſcimus. §. ⁊ ſi ꝑfatā cū q̄nqꝫ. l. ſequētibꝰ. C. de iure delibe.

Vtrū heres ſciēter ſoluēs legata. nec retinēs ſibi falcidiā poſſit repetere vel ſi ignorāter. vide ſolutio. §. xxi. 8

Quid ſi plres ſunt heredes an q̄libꝫ teneat̄ in ſolidū ad oīa debita vl̄ legata. R. ꝙ regulariter quilibet tenet̄ ſolū ꝓ pte hereditaria. C. de act. here. l. ꝓ hereditarijs. Fallit hoc in. vij. caſibus. Primus q̄n defunctus aliter diſpoſuit. ff. de lega. ij. l. cū ab vno. Scd̄s ſi obligatio fit ꝓpter īpēſas funeris vxoꝛis. qui nō ſolū obligāt̄ heredes. ſꝫ vir ſm̄ portionē quā habent puta ſi vir hꝫ centū ⁊ heredes. cc. tūc vir tenet̄ ꝓ tertia. ⁊ heredes ſolum ꝓ duabus. Tertius ſi bona defuncti erant expſſe vl̄ tacite hypothecata debitoꝛibus. qꝛ vno exiſtente nō ſoluendo tn̄ alij obligant̄. Quartus in alimētis legatis q̄n ſic ꝑ iudicem ē diffinitū vel defunctū. l. iij. in ꝑncipio. §. i. ff. de alimen. le. Quintus q̄n res legata poſſidet̄ ab vno in ſolidū dicta. l. ꝓ hereditarijs. ⁊. ff. como. l. ſꝫ mihi. §. heres. Sextus q̄n obligatio conſiſtit in implendo pollicitatōem factā a defuncto ad honoꝛē dei vel ſanctoꝝ vel rei publice. ff. de polli. l. i. §. ſi quis. ⁊. l. ex pollicitatōe. Septimus q̄n obligatio ē indiuidua. ff. de ver. obli. l. in executōnibus. §. ſerua. ⁊ de hoc habes in d. glo. ꝓ hereditarijs. 9

Quid ſi heres eſt pupillus nūquid differetur ſolutio debitoꝝ vel legatoꝝ. R. ꝙ nō. vt. l. ſub ꝓtextu. C. de act. here. 10

Vtrū dilatio reſtitutōnis facta ab herede ꝓlonget ſtatū in purgatoꝛio defuncti ⁊ quomodo eps̄ pt̄ cōpellere heredes nō exequentes vl̄ alios executoꝛes ⁊ multa alia ad hoc vide. s. executoꝛ. 11

Vtrū heres rogatus reſtituere hereditatem poſſit alienare aliquid de ea. R. ꝙ nō. C. communia. de le. l. fina. niſi in caſibus poſitiſ in auten. res que ibidem poſita. qui ſunt iſti. ſcilicet cauſa dotis ⁊ donationis ꝓpter nup. ⁊ loquitur in liberis non in extraneis. poteſt tamen retinere ſibi quartam trebellianicam. vt in. ca. Raynutius. ⁊. ca. Raynaldus. de teſtamentis. Si vero rogatus eſt reſtituere q̄cquid ſupererit de hereditate. tunc ad minus quartā partem ſeruabit ſubſtituto. vt. C. ad trebelli. auten. contra rogatus. Et vide de hꝰ in glo. in dicto. ca. in preſentia. Aduerte ſm̄ glo. in dicto. ca. in preſentia. ꝙ licet q̄s ſit pure rogatus reſtituere hereditatē nulla facta mentione de filijs. Si tamen poſtea habuerit filios: vel nepotes ſubſtitutio euaneſcit. C. de fideicommiſſis. l. cum acutiſſimi. C. de in- 12

ſti .⁊ ſubſti.l.generaliter.ff. de cōdi.⁊ demō.
l.cum auus.
13 ¶ Utrū bona ingredientis religionē non ca
pacē vt ſunt mēdicātes.qui nec in cōmuni de
bēt habere ſint ꝓpinquoꝝ. R.cōmunis opi.ē
ꝙ ad ſuccedētes ab inteſtato veniāt per aut.
bonā.C.de bo.ꝓſcrip.Sed hoc limita niſi p/
dicta bona fuerit ei relicta ſub cōditiōe ſi de/
ceſſerit ſine liberis reſtituēdū.quia tūc dn̄t e
rogari ad pias cauſas.Caſus ē ſingularis in
aut.de ſancti.epi.§.ſed ⁊ h̄ ꝓſenti.i fi.Et h̄ ſe
quit̄.Angelus in diſputatiōe q̄ incipit.Nobi
lis qdā genere.Hec oīa limita vera.niſi iplo/
ratiōe officij iudicꝫ ea vellēt vēdere ⁊ ꝓciū in
ſuas neceſſitates cōuertere.qꝛ ſuccederēt. vt
s.hereditas. §.xvij.dictū eſt.
14 ¶ Utrū heres dedicans ſe monaſterio exclu
dat ſubſtitutum. R.glo.i.d.c.inꝓſentia.ꝙ ſic
ſi eſt priuatus ⁊ etiā cū rogatus eſt reſtituere
priuato.Secus ſi ſubſtitutus vel cui rogatuſ
eſt reſtituere eſſet eccleſia vel locus religioſ⁹
vł alia pia cauſa.qꝛ nō excluderet.vt in.d.§.
ſꝫ ⁊ hoc ꝓſenti.vnde ſumpta ē aut.niſi roga/
ti.C.ad trebel.
15 ¶ Sed quid ſi nō ingreditur monaſteriū ſꝫ ef
ficitur clericus.R.glo. i ꝓfato.c.in ꝓſentia.
ꝙ n̄ euaneſcit ſubſtitutio niſi duo cōcurrāt.
Primum vt perpetuo maneat in eccleſia.Se
cundum vt redditus expēdantur in pias cau
ſas.vt in ꝓfata.aut.dicitur.Sed Pa.ibidem
reſtringit ad clericum cōuerſum alicui mona
ſterio.ſed magis placet.vt ſimpliciter intelli
gatur ſicut.glo.intelligit.
16 ¶ Utrū cōuerſio ſeu dedicatio ſui ꝓius ⁊ ſu
arū rerum eccleſie ſeculari euacuet ſubſtitutō
nem.R.glo.in.d.c.in preſentia.ꝙ aut fit cle/
ricus.dic.vt.§.precedenti.Aut nō fit cleric⁹
Et ſic nō expirat.lꝫ alij dicāt ꝙ etiā expirat.
Sed primū verius ſecundum equius.
17 ¶ Quid ſi quis ingreditur religionē in frau/
dē ſubſtituti.R.Pa.in dicto.c in ꝓſentia.ab
bas tenet ꝙ nō euacuat ſubſtitutionē.qꝛ dol⁹
⁊ fraus nemini patrocinatur. ca.ſedes.de re
ſcrip.⁊ placet cōmuniter doct.Facit.xx.q.iij
§.fina.Ubi inductio facta cauſa bonoꝝ ipe/
dit acquiſitionem eorū.ergo fortius quādo
fraus interuenit.
18 ¶ Utrū heres inſtitutus cum cōditione ſi ſi/
ne liberis ex ſe legitime deſcentibus vł ex cor
pore ſuo naſcentibus ſi ingrediatur monaſte
riū euaneſcat ſubſtitutio. R.Pa.in.d.c.in ꝓ
ſentia.poſt diuerſas opiniones recitatas cō/
cludēdo cū.Bar.⁊ Cy.i.l.ſi ita q̄s.ff.de le.ij.

ꝙ euaneſcit.⁊ credo ſit verioꝛ.cōcoꝛ. Archi.
⁊.Jo.xix.q.vl.c.ſi qua.
¶ Sed quid ſi nō intrauit ſed inſtituit mona
ſteriū heredem. R.Archi.in.d.c.ſi qua.ꝙ n̄ 19
euaneſcit ſubſtitutio ſm.Hoſt.
¶ Utrum heres teneatur ſoluere legatū cau 20
ſa dotis factum ſi illa ingrediat̄ monaſteriū
R.Pa.in.d.c.in ꝓſentia.ꝙ ſic ⁊ ideꝫ eſſet ei
relictū cauſa donatiōis ꝓpter nuptias. 21
¶ Utruꝫ ſubſtitutio expiret facta ſub iſta cō
ditiōe ſi ingreditur monaſterium vel ſi nupſe
rit vł non nupſerit. R.Pa.in.d.c.in ꝓſentia.
ꝙ nō.quia cōmuniter tenetur ꝙ habet̄ condi
tio ꝓ non adiecta in ſubſtitutiōe que impedit
religiōis ingreſſuꝫ.ſicut illa q̄ impedit matri
monium carnale.l.cum tale.ff.de cōdi.⁊ dmō
l.ij.C.de indi.vidui.Et ideo mulier nō tenet̄
reſtituere relictū ſibi cum onere reſtituēdi ſi
nupſerit.l.quotiēs.ff.de.condi.⁊ demō.Ubi
legatum factū ſi non nupſerit tenet.q̄uis fa/
ciat cōtrariū.l.filie.ff.de cōdi.et demō.Idē
dicit Albꝛi.i.l.deo nobis.C.de epiſco.⁊.cle.
ꝙ puella cui relinquuntur centum ſi nupſerit
Si vero religiōeꝫ intrauerit.l.ꝙ nihilomin⁹
ſi intrauerit habebit cētum.quia in caſu ꝓdi/
cto omnis conditio dilatō ⁊ grauamē.remiſ/
ſa intelliguntur.cū predicta inſtitutio ſucce/
dat loco debiti bonoꝛum ſubſidij.vt expꝛ̄ſſuꝫ ē
C.de inoffi.teſta.l.quoniā.in pꝛioꝛibus.Et h̄
dicit verum in filia cui bonoꝛū ſubſidiū debe
tur.ſed in extranea nō.ſed ſolū ſi cōditō extet
⁊ etiā nō haberet filia quando legitima eſſet
ſibi legata.⁊ iſtud eſſet vltra bonoꝝ ſubſidiū
Et de hoc vide eundem ibidē diffuſe.⁊ in dic
l.quoniaꝫ in pꝛioꝛibus.Ric.malumbꝛa diſpu
tauit ⁊ tenet ꝙ ſi relinquat̄ alicui cētum ſi nu
pſerit.⁊.l.ſi igrediat̄ religionē ꝙ nihilomin⁹
ingrediendo habebit centū nec diſtinguit. an
ſit filia vel extranea.⁊ eſt verū.Et ſic tene. 22
¶ Statuto cauet̄.ꝙ filie extantibus maſcu/
lis filijs nō ſuccedant ſed debeāt de bonis pa
ternis dotari ⁊ eſſe cōtente.q̄rit̄ ſi patre moꝛ
tuo qui reliquit filiū ⁊ filiā.⁊ anteq̄ꝫ frater ſo
roꝛē dotaret moꝛtuus ē relicta filia ſua.dicta
amita debeat habere ſolū dotē.vł tanq̄ heres
R.Albꝛi.in.l.publico.C.ad.l.iul.de adult.
quidā tenent ꝙ ſic.qꝛ neptis non ſuccedit vt
maſculus.ſꝫ verius videt̄ ſm bulogniū de la
fontana ꝙ ſuccedet neptis non amita Rō qꝛ
ex moꝛte patris iā ius fuit queſitū filio.⁊ il/
lud trāſmittit filie.vt C.de.ca.tollen.§.in no
uiſſimo.qꝛ i hoc repꝛeſentat pſonā patris ſui
ar.C.d.here.vł ac.vē.l.ēpta.⁊ ſufficit ſel iuſ

fuiſſe queſitū. vt. ff. qđ me. cā. l. videamus. de quo vide. s. feudū. §. viij. Sꝫ ſi filius ꝑmortu us fuiſſet añ patrē relicta filia. vera eſſet opi nio ꝑma. q₂ tale ſtatutū ē factū. q₂ ꝓ maſculoſ ꝯſeruat᷑ agnatio. vt. ff. de ven. inſpi. l. i. §. pen. Ergo nō dꝫ porrigi ad ſexū femineū. vt in. d. l. publico. vide. s. excōicatio. i. §. xx. Quō fra ter pt admittere ſororē in fraudē creditoꝝ

3 ¶ Utrū heres teneat᷑ ſeruare ordinē in ſoluē do creditorib⁹ vel legatarijs. R. ꝙ ſic. q₂ cre ditoribus ꝑus ſatiſfacere dꝫ ſiue ex cōtractu vel quaſi. aut delicto vel quaſi ſint poſtea le gatarijs. Si tñ ꝑus ſolueret ſine dolo legata rijs ꝑus veniētib⁹ nō poterit inquietari a cre ditoribus. ſi nihil ei remāſit de hereditate. ſꝫ habebūt regreſſum ꝯ legatarios. Quis autē in creditoribus ſit ꝓponendus. vide. j. reſtitu tio. ij. §. xvi.

4 ¶ Quis pt heres inſtitui. R. ꝙ omnis qui ñ ꝓhibet᷑ a iure. ar. de ſpō. cū apud. Et quis ꝓ hibeat᷑. R. ꝙ xiij. Primo hereticus aut paga nus. de here. c. ſi quis epo. Scđo credentes receptatores ꝛ defenſores hereticoꝝ. de her. c. excōmunicam⁹. el. i. §. credētes. Tertio apo ſtata. Quarto collegiū illicitum. Quinto de portatus. C. de here. inſti. l. i. Sexto dānatuſ ob crimē famoſum. Septimo inſecutor cardi naliū. de penis. c. felicis. li. vi. Octauo excōi catus. Nā qui tpe inſtitutiōis vel mortis vel inſtitutōis hereditatis erat excōicatus non valet inſtitutio. Secus ſi p⁹ inſtitutōem fuit excōicatus. ſꝫ ante mortē abſolutus. vel poſt mortē fuit excōicatus ꝛ ante additionē abſo lutus tenet inſtitutio. ff. de here. inſti. l. ſed ſi in ꝯditōe. §. ſolemus. ꝛ. l. ſi alienū. §. in extra neis. Nonoſ purij nati ex dānato coitu. de q̄ b⁹. s. filius in ꝑncipio. Decimo inceſtuoſi cuꝫ monacha. xxvij. q. i. ſi q̄s ſollicitauerit. in glo. Undecimo crimē leſe maieſtatis cōmittētes de pe. di. i. c. ſi quis tñ in militibus. Duodeci mo. Simoniaci ſm aliquos. q₂ parificant᷑ le dētibus maieſtatē. Tertiodecimo illi qui nō pñt habere. nec in ꝓprio nec in cōmuni. vt ſūt fratres minores. cle. exiui. §. cupiētes. de ver bo. ſigni. De materia heredis. vide. s. heredi tas. ꝛ. j. legatū ꝛ teſtamentum.

HEremita dicit᷑ qui vere ꝛ purā ſoli tariā eligit vitā. xvi. q. i. qui vere.

1 ¶ Utrū poſſit habere ꝓpriū. R. glo. in. d. c. q̄ vere. ꝙ ſic. ꝛ ē tex. xix. q. iij. §. econtra.

2 ¶ Que ē ſtrictior vita. an heremitarū an reli gioſoꝝ. R. gl. vbi. s. dicit. ꝙ monachoꝝ. In tellige in heremitis qui nō ſunt religioſi.

¶ Utrū heremita gaudeat ꝑuilegio clerica li. R. glo. vbi. s. ꝙ ſic. ꝛ dicit ꝓbari ꝑ dictū. c q̄ vere. ſꝫ iudicio meo nihil ꝓbat. niſi ꝙ ſūt di gni honore. Et ꝓpterea dico cū Jo. de ligna. in cle. per litteras. đ ꝑben. ꝙ ſic laici nati ſūt ita laici ꝑſeuerāt ꝛ ſub iuriſditōe imꝑatoris cū eis nō adueniat aliq̄d eripiēs eos ab ipiuſ iuriſditōe. qđ duplex ē. vꝫ receptio ordinis ꝰ ꝯuerſio ad aliquā religionē approbatā. in. c. ſi. de reli. do. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadēte. đ ſen. excō. nō dubiū cū ſimilibus. ꝛ ſequit᷑. Pa. in. c. nullus. de fo. cōpe. lꝫ ſit equū dicere ꝙ ſunt eccleſiaſtice ꝑſone ꝛ de foro eccleſiaſtico ꝑ. c nulla ratōe. xciij. di. ꝛ. c. ſi aūt. xi. q. iij. 3

¶ Utrū religioſi poſſint vitā heremiticā eli gere. R. ꝙ ſic. de licentia ſuoꝝ ꝑlatoꝝ ꝛ cel las ſiue habitacula in heremo ſiue locis. vbi nō ſit hominū habitatio de ꝓpinquo capere ꝛ mutare. pñt etiā religioſi mēdicātes. vt in. c. cū ex eo. de exceſ. ꝑla. li. vi. Sꝫ ꝑlati nemini de bēt dare licētiā. niſi iā ī ſocietate ꝑfectis. cū ſit periculoſiſſimū ſolitarie habitare īperfe cto. cui đr. Ue ſoli. q₂ cū ceciderit nō hꝫ ſuble uātē. Et ideo ſanctus Tho. ſa ſe. q. clxxxviij. dicit ꝙ vita ſocialis neceſſaria ē ad exerciti um ꝑfectōis. q₂ mutuo ſe inſtruūt verbo ꝛ ex emplo. ꝛ correctōe que ad ꝑfectōem ꝑducunt Solitudo aūt cōpetit iā ꝑfectis. q̄ alioꝝ regi mine nō indigēt. Et ideo ſi abſq₃ exercitio ꝑ cedenti talis vita aſſumat᷑ ꝑiculoſiſſima. niſi ſuppleat᷑ ꝑ diuinā gratiā. hec ille. 4

HEreticus eſt ſm archi. in. c. quicūq₃ de here li. vi. Primo q̄ tenet ꝯ quatu or cōcilia. Itē qui aliter ſentit de ſa cramentis. ſ. corpore xp̄i baptiſmate. cōfeſſi one ꝛ alijs q̄₃ ſacroſancta ꝑdicat ꝛ obſeruat eccleſia. c. cū ad abolendā. de here. Itē q̄ co nat᷑ auferre ꝑuilegiū eccleſie romāe ſibi a xp̄o traditū. vt in. c. omnes. xxij. di. ꝙ eſt vt ſit ca put omniū eccleſiaꝝ. Itē dubius ī fide. c. du bius. de here. Itē omnis ſciſmaticus. xxiiij. q. iij. inter hereſim. Itē omnis ſimoniacus. i. q. i. quiſquis. Itē omnis ꝑciſus ab eccleſia. iiij. q. i. c. ij. Itē omnis interp̄tās male ſacrā ſcripturā. xxiiij. q. iij. hereſis grece. Itē q̄ no uā opinionē inuenit. xxiiij. q. iij. hereticus eſt Itē qui trāſgredit᷑ ꝑcepta apoſtolice ſedis. xcix. di. nulli Itē qui nō tenet articulos fidei Sed loquendo de heretico ꝓprie. vt ſit excom municatus. ꝛ ſubiaceat alijs penis contra he reticos ſtatutis. Hic ꝙ tria requirunt᷑ ſm Ale. de ales ſa ſe. ti. de hereſi. Primū falſa credu litas in rationali. i. ſm glo. xxiiij. q. iij. §. q₂ ve

ro ſermo. ꝙ erret in articulos fidei ⁊ eius ſa
cramẽtis. vt in. c. ad abolẽdã. de here. Addit
Pau. in clemẽ. vnica. eo. ti. ꝙ etiã ille q̃ falſã
⁊ extortã expoſitõez in diuinis ſcripturis po
nit cõtra id qđ tenet eccleſia. Intelligo. ſ. ꝑ
articulo fidei eſt hereticus. Glo. tñ in cle. i. §
ſane de vſu. dicit indiſtincte ꝺ tenẽte aut gig
nẽte ꝑuerſum dogma vel falſas opiniones ꝙ
hereticus ẽ. Cardi. in. d. cle. etiã voluit hoc ex
tẽdere ad tenẽtẽ contra canones. ⁊ multi do.
ibidẽ. ſed ego dico clarius. ꝙ falſa credulitaſ
cõtra fidẽ eſt dupliciter. Primo directe ⁊ ꝑn
cipalr̃. Et hoc ẽ om̃e qđ ẽ ꝯ articulos fidei.
Scđa indirecte ⁊ ſecũdario. ſicut ea ex q̃bus
ſequit̃ corruptio alicuius articuli ſicut dice
re aliquid falſum in ſcriptura diuina cõtẽtũ:
q: ẽ corruptio illius articuli de ſpũſancto q̃
locutus eſt ꝑ ꝓphetas. Silr̃ dicere ꝙ eccleſia
male determinauit in aliquo circa fidẽ ẽ ꝯtra
illud. ſanctã eccleſiã catholicã ⁊ hmõi. Secũ
dũ ꝙ requirit̃ vt quis ſit hereticus eſt ꝑuerſa
volũtas in cõcupiſcibili. Tertiũ impugnatõ
nis ꝑtinacitas ex ꝑte iraſcibilis. ſ. ꝙ ꝑtinaci
ter h̃ teneat. q: lʒ q̃s erret i fide ⁊ alijs ꝑdicij
Si tñ ꝑatus ẽ corrigi ñ ẽ heretic⁹. tex. ẽ. xxiiij
q. iij. dicit aplus. ⁊. c. qui in eccleſia. ⁊ glo. ibi
dẽ. ⁊ glo. in. c. nec licuit. xvij. di. ⁊ tex. planus
in. c. hec ẽ fides. xxiiij. q. i. ⁊ in. c. dãnamus. ꝺ
ſũ. tri. in ꝟbo ꝑtinacit̃. ꝓpterea dicit Lau. ꝙ
qui errorẽ nõ defendit. imo ꝑatus ẽ intellige
re rõem nõ ẽ putãdus heretic⁹. Silr̃ ille q̃ du
bitat ex animi infirmitate. nõ tñ ꝑtinacit̃ in
ſiſtit. Et. c. dubius. de hereti. intelligat̃ qñ in
dubio ꝑtinaciter inſiſtit

i ¶ Qua pena puniuntur heretici ꝓprie. R. vt
colligo ex diuerſis iurib⁹ ꝙ vltra mortale pec
catuʒ. xiiij. penis. Prima ꝙ ip̃o facto ſunt ex
cõmunicati. ꝺ quo. s. excõicatio. v. caſu. xvij
Nec dũ heretic⁹ excõicat̃. ſed et̃ ſuſpect⁹ ꝺ he
reſi. niſi ad arbitriuʒ epi ſe purgauerit. c. ad
abolendã. §. laicus. de hereticis. ⁊ de ſen. ex.
vt fame. Et ſi excõicationẽ ꝑ annum ſuſtinue
rit animo indurato. tũc vel vt hereticus cõ
demnabit̃. c. excõicamus. §. i. ꝺ here. cũ cõtu
macia. de here. li. vi. Requirit̃ tñ vt ſpecifice
ſit vocatus vt de fide rñdeat ſm Io. an. ibi
dem. ⁊ ſe de tali ſuſpitõe purget.

2 ¶ Sʒ qđ ſit occultus omnino. puta q: tʒ he
reſim in corde ſolũ erit excõmũicat⁹. R. gl. in
§. i. xxiiij. q. i. ꝙ ſic. Idẽ tʒ Ray. ⁊ gof. ⁊ Io.
de anco. in ſuis ſũmis eo. ti. ⁊ glo. in cle. i. de
here. quã ſequit̃. Car. qui allegat multa iura
ad h̃ Arch. aũt in. c. cũ quis. de here. li. vi. alle
gat multa ꝓ ⁊ ꝯ. Et finaliter relinquit diſpu
tatõi. Sʒ ſaluo meliori iudicio mihi vr̃ dicen
dũ ꝙ ſi hereſis ſit ſolũ in corde. nec aliq̃d oſtẽ
dat̃ in ſigno vl̃ ope ꝙ nõ ẽ excõicat⁹. Et h̃ te
net Pe. de palu. in. iiij. ⁊ Do. in. c. mulieres. ꝺ
ſen. excõ. li. vi. ⁊ ſequit̃ glo. in. c. cũ q̃s. de ſen.
excom. li. vi. loquẽdo de eo qui ratam hʒ ꝟbe
ratõʒ clerici ſolũ in corde ꝙ nõ ẽ excõicatus
q̃ ad eccleſiã. Nec ob. iura. q̃ allegat glo. in. d.
cle. i. q: ꝯcedo ꝙ ſi aliq̃d ꝑcipit eccleſia i ope
faciẽdũ ex̃. vl̃ nõ faciẽdũ cũ tali intẽtõe vl̃ a
nimo. ꝙ faciẽs ꝯ ligat̃ etiã q̃ ad eccleſiã. lʒ ec
cleſia ñ iudicet ex quo ocultũ ẽ. Et ita loquũ
tur iura ꝑ. d. glo. allegata. Nã in. d. cle. i. inq̃
ſitor omittẽs ꝓcedere ꝯ ꝯſcientiã ligat̃. Ecce
qđ ꝑcipit̃ fiendũ. cle. i. de ſta. mo. loquunt̃ de
actu exteriori. q̃ quis ad curias principũ va
dit eo animo vt offendat. Ecce ꝑcipit abſtinẽ
dũ ab acceſſu tali aĩo. Et oĩa alia ſꝑ hñt opuſ
annexũ faciendũ vel nõ faciendũ. ſi bene attẽ
dant̃. Et iõ quãtũcũqʒ ſit ocultũ tale opus fa
ctũ tali animo vel nõ erit ligatus. Secus vbi
cogitatõi cordis nihil addit̃ operis. q: ſolum
deũ habẽt vltorẽ. ff. de iureiur. l. iureiurãdi.
xxxiij. di. c. habuiſſe. ⁊. l. di. §. ſed illud. v. qrũ
Si vero aliquid oſtẽdat in ſigno. ſ. verbis fa
ctis ⁊ hmõi. ſic erit ligat⁹ quãtũcũqʒ ſit ocul
tus. Et ſic pʒ ꝙ eccleſia ligat omnino oculta
Et tñ nõ ligat ea q̃ ſolũ cõſiſtũt in corde ſine
aliquo ope adiũcto facto vl̃ omiſſo. Et ſic cõ
corda doc. in h̃. 3

¶ Quid de illo qui oſculat̃ ſepulchrũ mahu
meti vl̃ aliquid facit ad eius veneratõʒ ſicut
alij infideles. R. Alex. de ales fa fe ti. ꝺ apo
ſtaſia ꝙ ſi faciũt q: ita credũt ⁊ ideo ꝓfitent̃.
ſic ſunt apoſtate heretici ⁊ excõicati. Si ve
ro hoc faciũt ſolũ verbo vel ꝓpter metũ nõ in
corde. ſic peccãt mortaliter. nõ tamẽ ſunt he
retici nec excõicati. 4

¶ Secũda pena ẽ ꝙ nemo cũ hereticis debʒ
habere negociationẽ neqʒ in domo vel terra
ſua eos tenere vl̃ fouere. Facit. c. ſicut ait. eo.
ti. Et ſm Pa. ibidẽ extẽdit̃. d. c. ad oẽs here
ticos. licet loquat̃ de tolloſanis. Et no. ꝙ licʒ
cũ nullo excõicato ſit ꝑticipandũ. tñ cũ here
ticis multominus. Vñ licet nõ excõmunicen
tur oẽs ꝑticipãtes cũ eis eadẽ excõmunicatõ
ne. tñ credẽtes. fautores. receptatores. defen
ſores hereticoꝝ bene ligant̃. vt patet. s. excõi
catio. v. caſu. xvij. poſſet tñ aliq̃s ſine pecca
to ꝑticipare cũ eis in his que ſpectãt ad eorũ
ſalutẽ. ſimiliter ⁊ filij vxor ⁊ huiuſmodi qui
iudicõ boni viri alit̃ comode facere ñ pñt. nec

ineſt piculū ꝑuerſionis ⁊ eſt ceteri ī caſibus ī
quibus licet participare cū excōicatis. de q̄
bus hēs ſupra. Excōicatio. viij.
5 ¶ Tertia pena ē ꝙ bona ipoꝝ ipo facto q̄ cri
mē incurrūt hereſis applicāt fiſco ī terris. ſ. ī
perij ſi ſunt ſeculares iudicis. In terris xo
eccleſie. vel ſi ſunt clici applicāt fiſco eccleſie
niſi clericoꝝ bona eſſent eccleſi e vł ipi habe
rent ſtipendiū ab eccleſia. q2 applicabūt eccle
ſie a qua ſtipēdiū habebāt vł cuius erāt. vt ī.
c. vergentis. eo. ti. hec ī. c. cū fm eo. ti. li. ſexto
Verūtamē executio ipius ꝯfiſcatiōis vł oc
cupatio dictoꝝ bonoꝝ ñ fiet donec ꝑ aliquā
pſonā eccleſiaſticā fuerit ſniatū ſup ꝓfato cri
mine hereſis ꝯ ipm hereticū. vt in. d. c. cū fm.
6 d quo vide. j. Pena. §. iij.
¶ Sz q̄d ſi ī vita ipoꝝ hereticoꝝ nō fuit ſen
teriatū ipos hereticos. R. Pa. ī. capi. fi. ꝙ ſi
poſt mortē ipoꝝ ſniatū fuerit ſup eoꝝ crimīe
nihilominꝰ applicabūt fiſco. vt ī. c. ij. de reſcri
li. vi. q2 ꝯfiſcatio fuit facta ī vita ipoꝝ eoipo
ꝙ inciderūt ī hereſim. Et d h̄ ē tex. ī. c. accu
ſatus eo. ti. li. vi. ī. §. ī eo vero caſu.
7 ¶ Quid ſi hz filios catholicos. R. fm glo. in
ſumma. xxiij. q. vij. ⁊ in. c. vergentis. eo. ti. ꝙ
nihilominꝰ cōfiſcant. Et ſic nihil habebūt de
bonis parētū filij. nec etiā agnati. Unde ꝑ. d
c. vergentis corrigitur. auten. de neſtorianis
C. de hereti. que volebat vt deuoluerētur ad
filios vel agnatos catholitos bona heretico
rū. quod ⁊ ſequit. Archi. in ꝓncipio. xxiij. q.
vij. Et. Cy. in. l. quiſq̄s. C. ad. l. iul. maieſtatꝭ
Ho. dicit hoc verū in terris eccleſie. ſed non ī
alijs. Et iſtud vltimum eſt magis pium. ꝗꝗ
uis primum ſit verius.
8 ¶ Quarta pena ē ꝙ heretici. credētes. recep
tatores. defenſores. ⁊ fautores ipoꝝ ꝗ filij vſ
ꝗ ad ſecūdā generationē nullū eccleſiaſticuz
beneficiū vel officiū publicū adipiſci pñt. vt.
ī. c. ij. eo. ti. li. vi. Hoc intellige d ſecūda gene
ratōne ꝑ lineā patris q̄ ē filiꝰ ⁊ nepos. ſz ꝑ li
neā maternā nō niſi ad ꝓmū gradū. ſ. filiā ex
tēdit. vt ī. c. ſtatutū. el. ij. eo. ti. li. vi. Et ētniſi
emēdati tłes hētici. fautores. receptatores.
⁊ alij ēēnt ⁊ reīcorporati eccleſie pati ad pe
nitētiā ꝑagendā fuiſſent. vt in. d. c. ſtatutū.
9 ¶ Quinta pena eſt ꝙ ſi quis vir eccleſiaſticꝰ
ad preces heretici. fautores. receptatores. ⁊
alioꝝ ſimiliū peſtilētiū dignitates pſonatus
⁊ queūꝗ alia eccleſiaſtica beneficia ſciēter
ē adeptus ipis ē ꝓuatꝰ ipo facto ⁊ īhabilł ad
ſimilia. ſi vero ignorāter ſolūmodo ſic habitꝰ
eſt ꝓuatus. vt. d. c. quicūꝗ. li. vi.

¶ Sexta pena ē ꝙ filij hereticoꝝ ipo facto q̄ 10
ſe ītētiatū ē ꝯ eoꝝ parētes de hereſi efficiunt
ſui iuris ⁊ effecti intelligūt a die cōmiſſi cri
minis. Unde emācipatio facta nō valet poſt
cōmiſſū crimen. vt in. d. c. quicūꝗ. 11
¶ Septima pena ē ꝙ vxores q̄ cōtraxerunt
matrimoniū cū illis quos ſciebant hereticos
amittūt dotes cū ipo facto. Secus ſi ignora
bāt. lz pꝰea ſciuerit. vt ī. c. d creuit. eo. ti. li. vi
¶ Octaua ꝙ appellare ñ pñt heretici. credē 12
tes. receptatores. fautores. ⁊ defenſores eoꝝ
vt. in. c. vt inquiſitionis negotiū. eo. ti. li. vi.
¶ Nona ē ꝙ ꝯ hereticos. credētes ⁊ alios ꝓ 13
dictos admittūt excōicati ⁊ ꝑticipes vł ſocij
crīs ad teſtimoniū. vt ī. c. ī fidei fauorē eo. ti.
li. vi. Et officiales lz ſint excōicati pñt ꝯ eoſ
dē ſuū exercere officiū. ſi reqſiti fuerit ab ip
ſis vł īqſitoribus vł eoꝝ dlegatꝭ. ⁊ licite pñt
eos reqrere. vt ī. c. ꝓſidētes. eo. ti. li. vi.
¶ Decima ꝙ hereticis ſiue ſint cōiuncti ſiue 14
extranei nihil eſt reliquendū ſeu nō pñt inſti
tui heredes. vt in. c. ſi quis epiſcopus. cū. c. ſe
queti. ⁊ ꝙ ibi no. de here. Secus facientes ſi
ſunt epiſcopi ł. clerici ſunt excōmunicati. vt
in dictis ca. notatur. 15
¶ Undecima ꝙ vaſalli hereticoꝝ ⁊ quicūꝗ
alij qui hereticꝭ aliqua obligatiōe erāt aſtri
cti vt famuli liberti ⁊ hmōi ipo facto liberāt
vt dr̄ ⁊ notatur in. c. fi. eo. ti. Propterea ſi ali
q̄s ꝓmiſiſſet eis hereticꝭ ſoluere ſub pena vel
iuramēto certo die nō tenet. vt no. glo. ibidē
Et h̄ itellige ſi ē manifeſtū ipz hereticū īcidiſ
ſe ꝑſidiā. Et dicit phił. idē etſi ſit occultꝰ. dū
mō ꝓbari poſſit. ſz Jo. an. limitat dictū ſuū
veruz. ſi ad ꝓbatiōem ꝓceſſum eſt. q2 tunc ꝓ
batō facit delictum manifeſtū. vt ī c. cum olī
de verbo. ſig. Secꝰ ſi nō eſt ꝓceſſum ad proba
tionem. Pa. vero ibidem vult ꝙ a die cōmiſſi
criminis ſunt liberi. ꝗuis non poſſit allegari
predicta abſolutio niſi facta manifeſtatione
per ſententiā. Ego teneo cum tex. ꝙ eoipſo ꝙ
eſt manifeſtum in hereſim incidiſſe tales ab
ſoluti ſunt quantumcūꝗ ſententia non ferat
ꝯ eos. q2 ꝑ exceptionē eoꝝ petitiōem elident
¶ Duodecima pena ē ꝙ dānati preſentibus 16
ſecularibus poteſtatibus aut eoruz bailiuis
relinquāt animaduerſione puniēdi clericꝭ ꝓ
us a ſuis ordinibus degradatꝭ. vt in. c. excom
muicamꝰ. el. i. eo. ti. ⁊ iſta aīaduerſio eſt pena
ignis de cōſuetudine. lz de iure ſit pena mor
tꝭ. vt in. l. arriani. C. d hereti. iūcta. l. vltimū
ſupplicium. ff. de penis.

17 ¶ Sʒ quero quid ſi hereticus damnatus ꝑ ec
cleſiā velit redire nunquid ei ꝑcetur. R. Jo.
an. in quadā apoſtilla. in d. c. excōmunicam⁹
tenet ꝙ ſic. Et idē glo. ſingularis in. c. excom
municamus. el. ij. eo. ti. Sʒ licet iſtud ſit hūa
nū. tñ ego credo de iure cōtrariū. Nā vt acce
ptet̄ oportet ꝙ cōtinuo poſt dep̄henſionē er
roris ad fidei catholice vnitatē ſponte recur
rat et errorē ſuū ad arbitriū p̄ſidentis publi
ce abiuret ⁊ ſatiſfactōem condignā exhibeat
vt in. c. ad abolēdā. eo. ti. qḋ non facit qui ex
pectat cōdēnatōem. Et dictū. c. excōicamus
el. ij. qḋ videt̄ cōtrariū. loquit̄ de dep̄hēſo nō
cōdēnato. Archi. tñ in. ca. vt cōmiſſi. eo. ti. li.
vi. dicit ꝙ relapſis dūtaxat nō parcit̄. ſemel
tñ lapſis ꝑcendū ē. ex quo volūt ad fidē redi
re. Et vt dixi hoc eſt mitius

18 ¶ Vtrū rediens ſpōte ad veritatē fidei ⁊ re
conciliatus recuperet bona. R. ꝙ nō. ſʒ ſolū
modo euitat penam mortis. Et ꝙ olim de
bebat detrudi in ꝑpetuū carcerē ad agendaʒ
penitētiā. hodie ꝑ inquiſitores vna cū p̄ſide
te p̄t cōmutari. vt. in. c. vt cōmiſſi. eo. ti. li. vi.
Et ſil'r recuꝑabit bona ſi ex miſericordia ei
ꝯcedātur. aliter nō. vt in. d. c. vergentis

19 ¶ Tertiadecima pena. ꝙ nullus clericus dʒ
ei p̄bere eccleſiaſtica ſacramēta. neqʒ trade
re eccl'iaſtice ſepulture. neqʒ elemoſinas aut
oblatōes eoꝝ recipe. aliter clericus p̄uandus
eſt ſuo officio regularis ſua priuilegia in illa
dioceſi vbi cōtrafecerint nō ei ſeruent̄. vt i. c.
excōmunicamus. el. i. eo. ti. Hodie tñ quicun
qʒ tradiderit eccleſiaſtice ſepulture ē excom
municatus ipō facto ꝑ. c. quicūqʒ. eo. ti. li. vi.
de quo. s. excōmunicatio. vij. caſu. xxviij. Sʒ
hec oīa limita. niſi peniteant ⁊ ſigna manife
ſta penitentie in eis appareant. q: tūc eccleſi
aſtica ſacramēta poſſunt ⁊ debēt dari etiā ſi
forēt relapſi. vt i. c. ſuꝑ eo. de here. li. vi.

20 ¶ Quartadecima. ꝙ nullus tabellio publica
īſtrumēta vel ſcripta ꝑ hereticis credētibus
fautoribus ⁊ ceteris facere p̄t. nec aduocat⁹
in aliqua cā vel facto p̄t eis patrociniū p̄ſta
re. nec litigātib⁹ ſub eoꝝ examine. aliter ipſo
facto ſunt ſuſpēſi ab officio. ⁊ ꝑpetuo īfameſ
vt in. c. ſi aduerſus. eo. ti. Intellige ſm Pa.
ibidē. niſi reuertant̄ ad fidē. q: tūc poſſunt p̄
dicta ꝑ eis impendi.

21 ¶ Qua pena puniūt̄ credētes. fautores rece
ptatores ⁊ defenſores hereticoꝝ. R. ꝙ. xviij
penis. Prima q: ſunt excommunicati ipō fa
cto de quo ſuꝑ excōicatio. v. caſu. xvij. Secū
da ꝙ ſi poſt excōmunicatōʒ infra annū ſatiſ
facere cōtēpſerint ex tūc ipſo iure ſunt in
fames. vt neqʒ ad publica officia ſeu conſilia
ſeu ad eligendos ad hmōi aliquos. neqʒ ad te
ſtimoniū admittunt̄. ſunt inteſtabiles. etiam
nec ad ſucceſſionē admittunt̄. Nullus eis co
gatur reſpondere ſuꝑ aliquo negocio. ſed be
ne ipi alijs. Si ſunt iudices ⁊ dant ſententiam
nulla eſt. Nec aliquis p̄t cām agitare ſub eis
Si aduocati ſunt. nō ſunt admittendi ad pa
trociniū. Si tabelliones inſtrumēta ꝑ eos cō
fecta nihil valent. ſed cū auctore ſuo dānant̄
ſi vero clericus fuerit ab omni officio ⁊ bene
ficio deponatur. Hec habētur in. ca. excōica
mus. el. i. e. ti. Ex quibus collige. xij. penas ꝯ
p̄fatos. Adde quartā. quintā. octauā. nonam
tertiā decimā. ⁊ q̄rtādecimā in p̄cedētibus.
§. dictas.

¶ Quis dicit̄ credēs hereticis. R. Archi. in 22
d. c. quicūqʒ. eo. ti. li. vi. ꝙ ille qui ore ꝓprio di
cit ſe velle mori in fide talis heretici. vl' q̄ dic̄
ſe credere erroribus eoꝝ. ad hoc de peni. di. i.
c. p̄t ſimiliter qui adorauerit reuerētiam ſuo
more exhibuerit cōſolatōem vel cōmuniōeʒ
in morte ſeu ī īfirmitate ab hereticis recepe
rit. vel ſimilia ꝑpetrāt q̄ ad ritū eoꝝ ꝑtinent
credētes dicūtur. q: plus factis q̄ verbis lo
quimur. ar. ḋ appel. dilecti. el. ij. Et loquor de
his factis in quib⁹ error exꝑmitur. q: in alijs
factis vt viſitare eos vel alimoniā p̄bere non
ē credere. ſed poti⁹ fauere. Credētes tñ eorū
errorib⁹ heretici ſūt. c. excōicam⁹. el. ij. eo. ti.

¶ Quis dr̄ receptator. R. arch. vbi. s. ꝙ ille 23
qui ſciēter recipit hereticos ⁊ ſi nō frequent̄
q: licet ſm grāmaticū ſit verbū frequētatiū
tñ in iure ꝓ ſimplici verbo ponit̄. vt ꝓbat̄. ff. ḋ
recep. l. fi. In iure ciuili receptator dr̄ qui la
tēter recipit ⁊ celat. vt cōſeruatus manus iu
dicis euadat. vt. l. i. ff. de recepta. ⁊. l. ꝯgruit.
ff. de officio p̄ſidis. ⁊. l. vl. C. de his qui la. oc.
Et ſic accipit̄ etiā de iure canonico niſi ſolū
in caſu iſto hereticoꝝ. Ratio q: ſpāliter oīs
receptio ꝓhibet̄. vt in. c. ſicut ait. eo.

¶ Qui dicūtur fautores. R. Archi. vbi. s. ꝙ 24
ſi ſunt perſone que publica poteſtate fungan
tur ex ſola omiſſione dicuntur fautores: puta
ſi ab eccleſia condemnatos non fugant vel nō
puniunt ſicut debent ⁊ precipitur in. capi. ad
abolendā. eo. ⁊ in. c. excōmunicamus. el. i. eo.
Hoc ꝓbatur. xxiij. q. iij. qui poteſt. ⁊. q. v. qui
vicijs. ⁊. q. viij. preterea. ⁊. xvij. q. iiij. §. q̄ au
tem. Item dicit idem Archi. ꝙ ſi prelati nō
faciunt carceres ad cuſtodiam heretico
rum vel ſimilia que ad eorum officium ꝑti
nēt ex auaritia nō dicunt̄ fautores. q: id in fa
uorē hereticorū nō faciūt. ſecus ſi ꝑ tercos

nō faciūt. Si ſunt priuate ꝑſone licz nō capiāt
hereticos ex omiſſione ſola nō dicunẗ fautoreſ
ſed ſi celant eos poſtq̄ꝫ iurauerūt indicare pn̄t
dici fautores cū peccēt mortaliter in h̄ celādo
veritatē. xi. q. iij. quiſq̄s. Idē dic de priuatis
aſtrictis ꝑ iuramentū ad indicandū et celāt in
caſu i q̄ tenenẗ indicare qđ q̄n fit. vide. ſ. Inq̄
ſitio. §. xi. Sec⁹ in alijs ꝓuatis nō aſtrictis: q̄ꝛ
niſi omittāt doloſe n̄ dicunẗ fautoreſ. Ex ōmiſ
ſione xͦo oēs dicunẗ fautores: q̄ꝛ vl̄ verbis ex/
cuſant eos vel laudāt ⁊ hmōi. vn̄ ſi p̄dicta xͦba
ꝓuocāt ſimplices ad amorē hereticoꝝ. ⁊ deuo
tionē quā hn̄t ad eccleſiā habeāt minuere. ⁊ ta
lia nō dicanẗ ex lubrico lingue: q̄ꝛ lubricū lin/
gue ad penā nō dꝫ trahi. ff. ad. l. iuł. maie. l. fa/
moſi. tūc fautores dicunẗ. xi. q. iij. nō ſolū. ij. q.
i. c. fi. Multomagis fautores ſunt q̄ facto eis
fauēt. puta. alimoniā miniſtrādo: ipſos liberā
do. vel per q̄ liberari poſſunt dando et ſimilia.
ad hoc. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta. ff. de furtis. l. ſi pi
gnore. Et idem dicit in eo qui precibus eos
liberat. ar. xiiij. q. vi. c. i.

25 Qui dicanẗ defenſores. R. q̄. o. Arch. ꝙ qui
cūq̄ꝫ defendētes errorē hereticoꝝ ⁊ tales dicū
tur hereſiarche. Itē dicunẗ defenſores illi q̄
ꝑſonas ipoꝝ defendūt reſiſtēdo virib⁹ vel po/
tētia ne ad manus iudicis veniāt puniēdi vel
examinādi. Et de hoc. xxi. q. v. ꝑ totum. xxvij.
q. ij. ſi cuſtos. vl̄ ne fiat executio. vt in. c. ex lr̄is
de offi. dele. Nota tn̄ ꝙ defendēs hereticū ne
ledatur a priuato vel qui in iudicio eidē patro
cinaẗ credens eū hr̄e iuſtā cauſam nō dicitẗ de/
fenſor vel fautor etiā ſi poſtea appāreat ꝙ nō
erat iuſta cā: q̄ꝛ hec ē iuſta defenſio q̄ talib⁹ re/
ſeruaẗ. Secus ſi ꝯ ꝯſciam ei patrocinaẗ: q̄ꝛ de
26 fenſor eſt. ita no. Car. in cle. i. de penis.

Quō heretici fautores credētes defenſores
receptatores eoꝝ et etiā īfamati. de hereſi reci
pianẗ ad pn̄iaꝫ. R. ꝙ ad arbitriū epi pri⁹ dn̄t
abiurare errorē et ꝓmittere ꝑ ſcripturā ꝙ te/
nebūt firmiter fidē catholicā. et h̄ publice vel
ꝓuate ſicut crimē ē publicū vl̄ priuatū. i. q. vij:
q̄tiēs. de cōſe. di. ij. ego berengarius. et. d. c. ad
abolendā. poſtea dꝫ abſolui ſm̄ eccl̄ie formā. de
q̄ habeẗ. xi. q. iij. cū alijs. de ſen. ex. cū deſidereſ
Et poſtea imponi qđ talib⁹ ſolet iniūgi. vt in
d. c. quotiēs et ego. Si tn̄ tps nō adeſt ⁊ ſigna
pnīe ī extremo demonſtrēt pn̄t abſolui ſine ſo/
lennitate p̄fata ſm̄ Ho. et Inno. in. c. a nobis
el. ij. de ſen. excom.

1 Hermofroditus dicitẗ ille qui habꝫ
vtrūq̄ꝫ ſexū. ſ. virilē et femineū.
Utꝝ poſſit eē teſtis ī teſtamēto. R.
glo. iiij. q. iij. Itē idonei. xͦ. hermofrodita. ꝙ
nō. ſicut nec mulier. inſti. de teſta. §. teſtes. In
iudicio tn̄ ſic eo mō q̄ mł̄r. Et h̄ itelligo q̄n ma
gis hꝫ de feīa q̄ꝫ de viro. Sec⁹ eſſet ſi ſexus vi/
rilis magis incaleſceret. Si xͦo eſt parilitas:
glo. p̄dicta nō determīat. Sꝫ dicerē nō admit/
ti niſi quaten⁹ mulier admittiẗ.
Utrū poſſit ordinari. R. ꝙ nō: q̄ꝛ eſt mōſtruo 2
ſus. ar. xxxvi. di. illitteratos. et. xlix. diſ. c. vlti.
Si tn̄ ordinaẗ et ſexus virilis mag̃ incaleſcit
recipit caracterē: al̄s nō. etiā ſi equaliter inca
leſceret ſm̄ Rodo.
Utrū poſſit ꝯhere et an debeat ꝯherere cū 3
viro vl̄ cū mł̄iere. R. glo. p̄dicta ꝙ ſexus mag̃
incaleſcēs dꝫ attēdi: et ſic determinari.

Hironia eſt mendaciū in verbis vl̄ fa
ctis dictū: vt quis min⁹ extimeẗ q̄ꝫ ſe/
ipm exiſtimet. vtputa cū aliq̄s aſſerit
de ſe aliqđ vile: qđ in ſe nō recognoſcit aut ne
gat aliquod magnū qđ tn̄ exiſtimat in ſe eſſe.
et eſt aliq̄n peccatū veniale: q̄n id qđ dicit vel
oſtendit in ſe eſſe vel nō eſſe nō eſt ſcandalum:
nec ꝓprie fame vel alterius. Aliq̄n eſt morta/
le q̄n eſſet in ſcandalū ꝓpriū vel alioꝝ vel q̄n h̄
fieret ex inordinata ambitōe vt ꝓficereẗ alicui
ꝑlature ſpūali. puta. q̄ꝛ vadit male veſtitus et
deſpectus ꝓpter hoc ſolū vt ꝓficiaẗ et delibera
te. Et intellige ſi eſt indignus: vel ſi ꝓpter ho/
norē ſolū et hmōi ſm̄ ꝙ dixi ambitionē eē mor
tale. de q̄ vide. ſ. Ambitio. Et de tali dr̄ eccle/
ſia. Eſt q̄ nequiẗ ſe humiliat: interiora aūt ei⁹
plena ſunt dolo. al̄s eſſꝫ veniale pctm̄ talis am
bitio cuꝫ tali hyronia. Et ſic intellige dictum
Aug. in. c. cū hūilitatis. xxij. q. ij. minora tn̄ de
ſe dicere ſalua veritate et maiora abſcōdere ꝓ
pter hūilitatē nō eſt hyronia nec pctm̄ ſm̄ ge/
nus ſuū ſm̄. ſ. Tho. xxij. q. cxiij.

Hiſtrio quis dicaẗ. R. ꝙ ille qui de ꝑ/
ſona ſua ludum facit.
Utrū ſit peccatū. R. ſ. Tho. xxij. q. 1
cxlviij. ꝙ nō. ſi fiat moderate ⁊ loco ⁊ tpe et ꝑ/
ſonis ꝯgruis et geſtib⁹ vel verbis honeſtis vt
ꝓ ſubleuatōe animi alicui⁹. vn̄ et licite tales
recipiūt aliq̄d ꝓ mercede. Et ſic nō intelligiẗ
de iſtis. c. donare. et. c. q̄ venatorib⁹. lxxxvi. diſ.
nec. c. ꝓ dilectōe. de ꝯſe. di. ij. al̄s aūt ludū face
re de ꝑſona cū geſtibus inhoneſtis aut turpi/
bus ſeu in loco aut tpe ꝓhibito ē mortale pec/
catū. vt pꝫ ꝑ. d. c. ꝓ dilectōne. in q̄ denegaẗ ei
corpus xp̄i: et talib⁹ donare eſt peccatū morta
le ſi fiat ꝓ eoꝝ ludo exercēdo. Sec⁹ ſi fiat ꝓpẗ
neceſſitatē ad naturā ſuſtentandam vel ne ab
eis infamarenẗ ſm̄ Rodo. 2

2 ¶ Utrū tales histriones ꝓhibiti poſſint ordi
nari. R. ſm glo. in. d. c. donare. ꝙ nō. vt i. c. ma
ritū. xxxiij. di. q꞉ īfames ſūt. iiij. q. i. c. i. ff. ð his
q̄ no. infa. l. ij. §. vl. Limitat tñ Pa. i. c. cū deco
rē. de vi. et ho. cle. vez qñ his exercuit artē illā
ī publico. Facit. l. palā. ff. ð ri. nup. xxv. q. ij. ita
nos. Jn. vero in. d. c. cū decorē. vult vt ſit īfa-
mis ꝙ hēat h̄ officiū in curia꞉ vł ꝙ aſſueſcat ſe
in illa actu꞉ alr̄s nō ſit infamis꞉ et eſt opinio ma
gis pia. et mihi placet.

HOmagium eſt qñ quis facit ꝓmiſ-
ſionē alteri genubus flexis et manibꝰ
intra manus illiꝰ poſitas꞉ ita ꝙ efficit̄
homo illius nulliꝰ alterius fidelitate ſalua. et
talis appellat̄ homologiū꞉ et fit ſolū imperato
ri ł regi et hmōi q̄ ñ hñt ſu ꝑ ſe ſupiorē. et talis
hoīe ligius differt a vaſallitico in q̄ reſeruat̄
ſaltē impatoris fidelitas vel auctoritas. nec
p̄t q̄s eē homiligius duoꝝ꞉ ſed bene p̄t eſſe ho-
moligius vnius et vaſallus alterius vł pluriū
De quo homagio no. glo. cle. paſtoralis. in. §.
rurſus. ver. homoq̄ʒ ligius. de re iudi.

i ¶ Utrū ſit ſimonia ꝓ re ſpūali. puta. bñficio
eccleſiaſtico homagiū exigere. R. ꝙ ſic. vt eſt
tex. i. c. ex diligēti. de ſimonia. ⁊ i. c. fi. ð re. iur̄.
Rō. q꞉ homagiū ē ſeu ꝯtinet tpale cōmodū il
liꝰ cui p̄ſtat̄꞉ q꞉ efficit̄ eiꝰ ſubditꝰ ⁊ obligat̄ ſibi
ad certa ſeruitia. Fidelitatis aūt iuramentuʒ
bñ p̄t exigi ſine ſimonia꞉ q꞉ tñ obligat vt ſibi
ſit fidelis et p̄ſtatur potiꝰ dignitati q̄ꝫ ꝑſone.
Et hoc verū qñ eſt ī tali dignitate cui debet̄ fi
delitas talis꞉ alr̄s etiā eſſet ſimonia ſm vnā le-
cturam. in. d. c. ex diligenti.

HOmicidium. i. dicit̄ voluntarium
qđ aīo et intentōe occidēdi hominē ꝑ-
petrat̄ cū effectu. vñ dicit̄ homicidiuʒ
hoīs ab hoīe facta occiſio. Et iſtud cōmittitur
facto꞉ cōſilio꞉ defenſione et diſſuaſione꞉ coope-
ratōe꞉ aīatione꞉ auxiliatione. Pro quoꝝ decla
ratione multa dubia ſubinferunt̄.

i ¶ Utrū homicidiū voluntariū ab hoīe factū
vt eſt hō ſit pctm̄ mortale. R. ꝙ ſic ſemꝑ꞉ q꞉ ꝯ
p̄ceptū. Nō occides. Exo. xx. imo terribile pec
catū. vt pʒ. l. di. c. ſi q̄s volūtarie. vbi vult tex.
ꝙ īponat̄ ei pñia꞉ vt ſꝑ. ſ. hoīs ſtatutis iaceat
ad ianuā eccleſie ⁊ cōiōnē ī exitu vite ſue nō re
cipiat. dicit glo. ſi nō fecerit p̄dictā pniam. Et
notāter dixi eſſe mortale pctm̄ homicidiū vo-
luntariū ab hoīe vt eſt hō. nō aūt ab hoīe vt a
lege ſiue vt eſt legis miſter. q꞉ nō eſt pctm̄ dum
mō nō deſit iuſtus ordo꞉ iuſta cā꞉ iuſtꝰ animus.
Deeſt iuſta cā꞉ qñ aliq̄s ſine demerito occidit̄
Juſtus animus꞉ cū ex liuore vindicte occidit.
Juſtus ordo꞉ cū occidit ille cui lex nō ꝯmittit.
vel cū occidit̄ nō eo ordine q̄ lex ſtatuit. de quo
xxiij. q. v. in. c. reos. et ꝑ totā. q.

¶ Utrū liceat alicui occidere ſeipm̄ aut muti- 2
lare. R. ꝙ non. ſine mortali pctō. q꞉ nemo mē-
broꝝ ſuoꝝ eſt dñs. xxiij. q. v. ſi nō lʒ. et i. l. liber
hō. la. j. ff. ad. l. aquil̄. Propterea dicit Aug. i
d. c. ſi non licet. His ergo exceptis q̄s vel lex
iuſta generalit̄ vł ipe fons iuſticie deꝰ ſpāliter
iubet occidi quiſq̄s hoīem vel ſeipm̄ vel quēli
bet occiderit homicidij crimine tenet̄. hec ille.
Fallit hoc in mutilatōe q̄ fit cā medicaminis꞉
q̄ licʒ. Et de hoc. lv. di. c. ſi quis. el. j. et. ij.

¶ Utꝝ liceat alicui occidere ſeipm̄ ne aliquis 3
cogat eū ad pctm̄. R. ꝙ nō. vt i. d. c. ſi non lʒ.
et. xxiij. q. iiij. diſplicet. Uñ Hiero. i. c. nō ē no
ſtrū. xxiij. q. v. dicit. vñ et ī ꝑſecutionibꝰ nō licʒ
mihi ꝓpria manu ꝑire abſq̄ʒ eo vbi caſtitas pi
clitat̄. Hec ille. Et lʒ aliq̄ ex h̄ dicto dixerit ꝙ
vbi caſtitas īpugnat̄꞉ lʒ ſe occidere. Hoc ē fal-
ſum. vt pʒ ī p̄allegat̄ʒ. c. Etiō hec dictio abſq̄ʒ.
ponit̄ incluſiue ſic̄ ibi. Pulcre ſūt gene tue abſ
q̄ʒ eo qđ intrinſecꝰ latet. Sic ⁊ dictio vſq̄ʒ etiā
incluſiue ponit̄. ff. ð pigno. ac. l. j. xiij. q. ij. ebrō.
Et qđ legit̄ de ſampſon q̄ ſe interfecit. ⁊ idē ð
aliq̄ alio dicendū ꝙ h̄ fuit ex ſpāli reuelatōne
dei. vt d꞉ in. d. c. ſi nō licet.

¶ Quid ſi iudex occidat malefactorē ordine 4
iuſticie nō ſeruato. R. ꝙ peccat mortalit̄ ſic̄ et
qñ ex aīo vindicte vel ex cupiditate occidit꞉ q꞉
iuſte qđ iuſtū eſt exeq̄ris dicit tex. ī deut. ⁊ no.
in. d. c. reos. qđ credo verū niſi ex aliq̄ vrgenti
cā h̄ faceret ⁊ notorie cōſtaret occiſum dignū
morte. Et ꝑ h̄ facit. c. de occidēdis. et. c. officia
Sʒ melius. c. nō fruſtra. iij. q. v.

¶ Utrū liceat occidere furē. R. glo. i. c. cū hō.
xxiij. q. v. ꝙ latronē inſidiantē in itineribꝰ꞉ et
nocturnū depopulatorē agroꝝ licet cuilibʒ oc
cidere. Et. qñ lice. vni ſine iudi. l. i. et. ij. Latro-
nē ſeu furē nocturnū ſimiliter licʒ. diurnū vero
nō niſi armis ſe defendat. vt in. c. ſi ꝑfodiēs. ð
homi. Limitat tñ Pa. i. c. i. de homici. et p̄di
cta glo. verū꞉ qñ aliter nō p̄t ꝯp̄hendi. Facit. l.
furē. ff. de ſicca. et. c. ij. de homi. Limitāt etiam
ſcđo dicētes ꝙ qñ fur nocturnꝰ vel diurnus co
gnoſcit̄. et res pñt rehaberi ꝑ iudicē ꝙ nō licʒ
occidere. Facit qđ notat Bar. in. d. l. furē. alit̄
ſic. et nō ſolū ꝑ eū cui furat̄꞉ ſed etiā ꝑ quēlibet
Jrregularis tñ erit tā iſte occidēs q̄ꝫ etiaʒ iu
dex de quo in p̄cedenti dubio dictū eſt etiam ſi
ſeruaret ordinē iuſticie.

¶ Utrum vxor a viro filia a patre cōmitten-
do adulteriū ſimul cum adultero poſſit occidi.

R. ꝙ pater in ipſo actu in domo ꝓpria vel ī do
mo generi pōt interficere vtrūqȝ. ff. de adul. l.
nec in eo. ⁊ l. ſe. Marito etiā ignoſcit̄ ſi occi
dat adulteꝝ quo ad mitigationem pene. C. de
adul. l. gracus. ſi mō eū adulteꝝ deprehendat
in domo ſua cuȝ adultera. vt. l. marito. ff. de a
dul. al's nō de iure ātiquo. ſed de iure nouo po
teſt poſt tres denunciationes factas vbiqȝ oc
cidere. vt in auten. vt liceat matri ⁊ aue. §. pe
nul. ⁊ vlti. Dicit tñ glo. in. c. int̄ hec. xxxiij. q.
ij. ꝙ lȝ tales. ⁊ ſimiles excuſentur a pena ciui
li. nō tñ excuſant̄ a culpa ſeu a pctō homicidij
vñ in. c. qui. xxiij. q. vlti. dr̄ qui ſine aliqua pu
blica adminiſtratione maleficum. furem. ſacri
legū. adulteꝝ. periurum. vel quēlibet crimino
ſum īterfecerit trucidauerit aut mēbris d̄bili
tauerit velut homicida iudicabit̄. ⁊ tanto gra
ui⁹ quāto ñ ſibi a deo ꝯceſſam ptātem vſurpa
re nō timuit. Aduerte tñ ꝙ aliud eſt qñ lex ali
quid ꝑmittit nō puniēdo. vt in occidēdo adul
teꝝ. Et ſic nō lȝ ſine mortali pctō. Aliud eſt qñ
lex ꝯcedit. ſicut qñ diffidat aliquē. vt in. c. pro
hūani. de homi. li. vj. ⁊ ſimilibus. qꝛ tūc ſi ali
quis talē occidit nō aīo vindicte. ſȝ zelo iuſti
cie. ſic nō peccat ſm̄ Jo. an. in addi. ad Spec.
qꝛ facit vt miniſter legis. qđ lȝ. xxiij. q. v. nō ē
crudelis. Et ſic concorda iſtud qđ hic dr̄ cum
eo qđ dr̄ ī dubio ꝓcedenti. Ille aūt q̄ aliqueȝ
occidit defendēdo ſe vel ꝓximū nō ꝓprie dici
tur homicida de q̄ dic vt. j. Homicidiū. iij.

7 Utrum ſit homicida q̄ percutit mulierez ꝑ
gnantem. R̄ñ. ꝙ ſi partus erat iam formatus
⁊ ex ꝑcuſſione interijt homicida ē. ſecus ſi non
erat formatus. hec ꝓbātur. ff. de penis. l. ſi q̄s.
aliquid. §. qui abortionis.

8 Utrū letaliter aliquem ꝑcutiens q̄ ꝑcuſſus
poſtea ab alijs occiſus ē ſit homicida. R̄ñ. ꝙ
ſic. vt eſt tex. in. ca. ſignificaſti. el. ij. eo. ti. Si
militer ſi non apparet an letaliter ꝑcuſſerit vel
ne tñ homicida ē. itē hōicida ē ſi aīum occidē
di habuit ⁊ ꝑcuſſit q̄uis nō letaliter ſi poſtea
ab alijs ꝑcuſſus interijt. vt in. d. c. ſignificaſti.

9 Mandato ſeu ꝓcepto cōmiſſum homicidiū
imputatur non ſolū mādatario. ſed etiam mā
danti. qꝛ vt dicitur in. c. mulieres. de ſentē. ex.
Is ꝓo cōmittit cuius mandato delictum cō
mitti ꝓbatur. Et ideo ſic peccat mortaliter.
aut excuſat̄ ſicut ſi ipſe faceret. ⁊ perinde deter
minādū ē de mādatoribus q̄ ad irregularita
tem ſicut de mādante ꝑcuti clericū q̄ ad excōi
cationē vt. s. Excōicatio. v. caſu. j. §. xxx. ⁊ tri
bus ſequentibus.

10 Utrū prelatus habens iuriſditōnem tem
poralē qui iniūgit ſuo officiali ꝙ ſuꝑ tali ma
lefitio inquirat ⁊ iuſticia exequat̄ ſit irregulariȝ
⁊ homicida ſi officialis mandatum exequens
aliquē occidi fatiat. Reſpō. ꝙ nō. qꝛ dicit. tex
in. c. epiſcobas. ne. cle. vel mo. li. vi. ꝙ lȝ cleric̄
nō liceat cauſaſ ſanguinis agitare: eas tamen
cū iuriſditionē habēt temporalem debēt ⁊ poſ
ſunt metu irregularitatis ceſſante alijſ delega
re. hec ibi.

Conſilio etiā efficitur quis homicida quan ii
do ex cōſilio ſequitur homicidiū nec ſolū quā
do ꝯſiliū eſt directe de morte alicuius ſȝ et qñ
ꝯſulit̄ in cā propinqua ad mortē. ſ. aliq̄d ex q̄
ſequitur mors: vt notat. Pa. in. c. ad audienti
am. eo. ti. Et hoc ītellige q̄ ad cām propinquā
ſm̄. Inno. ibidē. vbi cōſulit̄ res illicita ex qua
mors ſequit̄. Sed vbi cōſulit̄ res licita. puta
cōſuluit vt maleficus capiat̄: vl' vt exponat ſe
ꝓ patria vel fide chriſtiana. qꝛ lȝ homicidiū ſe
quat̄ ñ imputat̄ ei. Facit. xxiij. q. viij. oī timore
⁊ melius. c. hortatu. ⁊ precibus adriani. et ſic
nō eſt homicida ſm̄ eū. Sȝ ꝯ eſt ꝙ notat Hoſti
in. c. ex litteris. de. exce. prela. ⁊ p. Pa. in. c. i. d̄
furis. ⁊ eſt tex. in. c. ſi quis viduā. l. diſtin. ⁊ in
c. ſicut dignum. eo. ti. ⁊ ibi determinatur ꝙ cle
ricus vel alius interrogatus de pena delicti ſi
reſpondet ꝙ eſt mors eſt homicida. ſi caſ⁹ im
minet de ꝑſenti per dicta iura. Sed ego cōcor
dando dico ꝙ dicit verum. Inno. quo ad pec
catum: ſed quo ad irregularitatem dicit verū.
Inno. quando eſt in cōſulendo rem licitā. ⁊ ñ
homicidiū: ⁊ quādo homicidiū poſſet nō acci
dere: lȝ veriſimiliter debeat euenire: ſic̄ dictū ē
s. Bellū. ꝙ lȝ prelatis dicere pugnate virilt̄ ⁊
huiuſmodi. Et dictuȝ. Hoſti. ⁊. Pa. intelligit̄
quo ad irregularitatem nō quo ad peccatum ī
eo qui cōſuluit ſuper morte que infabiliter exe
quetur: qꝛ dicūt ꝙ ſi non imminet caſus de ꝑ
ſenti ꝙ lȝ clericus conſulet ꝙ ē pena mortꝭ pu
niēdus malefactor: nō ꝓpterea eſt homicida
ſ. quo ad irregularitatē: nec etiam quo ad pec
catum: niſi malo annimo hoc faciat vt. j. Irre
gularitas. primo. §. iiij. 12

Utrū cōſulens alicui vt aliū interficeret q̄
volēs interficere interfectus ē homicida. R. ꝙ
quo ad peccatum mortale ē indubitatum quo
autem ad homicidium quidā: vt. Inn. ⁊. Ho
in. d. c. ad audientiam. referunt ꝙ ſi veriſimile
erat ꝙ non poterat interfici ab illo nō erit ho
micida. nec cōſequenter irregularis. Si vero
veriſimile fuit ꝙ poterat interfici: ſic erit ho
micida. Sȝ. Jo. ā. in. c. fi. eo. ti. li. vi. ⁊. Pa. ī
d. c. ad audiētiam. tenēt indiſtincte talē ꝯſulto

rē homicidā cēseri q̄ ad penā irregularitatis.
Et in istud magis assentit etiā Jo. an. et ē veriꝰ.
13 ¶ Quid de eo q̄ consulit in genere ꝙ adulteri
sunt occidēdi vel alij qui tñ de iure nō sunt oc-
cidendi. R. fm̄ Rodo. si reputabat̄ iuris peri
tus ⁊ errauit nō in apicibꝰ iuris sed in iure cla
ro et certo, sic est irregularis si cōsultus ex suo
cōsilio cōfisus aliquē occiderit. Si vero nō e-
rat reputatꝰ peritus: ꝫ simplex vel ideota aut
errauit in subtilitate aliqua in q̄ sunt opinio-
nes diuerse: sic nō erit irregularis. dummō ca-
sus nō immineret de pn̄ti: vt. s. dictū est.
14 ¶ Utrū cōsulēs alicui vt aliquē interficeret
cꝯuis ille cui dedit ꝯsiliū ꝑ multū tp̄s steterit
añq̄ꝫ interfecerit sit homicida. R. fm̄ Jo. an. vt
Pa. recitat. et sequit̄ i. d. c. ad audientiā. ꝙ sic
q2 debat reuocare ꝯsiliū. Et si putabat amicū
nō desistere, debebat h̄ inimico intimare vt ca
ueret. alr̄s nō euadit cꝯuis doluerit de cōsilio.
Nō credo tñ ꝙ debeat reuelare specifice illū
cui dedit cōsiliū: ꝫ bono mō seruata eiꝰ fama
ꝯuiset inimicū: et sufficit. ex q̄ ꝯsiliū reuocauit.
15 ¶ Quid de ꝯsulente alicui vt se exponat ꝓ pa
tria vel iure suo. R. Jo. an. i. d. c. ad audientiā. ꝙ
nō est homicida nec irregularis etiā si interfi-
ciat̄. xxiij. q. iij. ꝓ mēbris. et. q. viij. hortatu. si
tñ sciret eū ibi moriturū: sic videt̄ homicida et
irregularis fm̄ Jo. an. et Ho. ibidē. Quos limi-
ta qñ cōsuluit ꝓ iure ꝓprio ita se exponere. Sꝫ
secꝰ esset si cōsuluisset ꝙ ꝓ xp̄o morte sustineret
vel ꝓ eccl̄ia etiā ꝓ p̄tria. q2 lꝫ sciat moriturū nō
est homicida: nec irregularis. Et sic intellige
Jo. an. et Hosti. vbi. s.
16 ¶ Defensione cōmittit̄ homicidiū: puta asso-
ciando homicidaꝫ ad factū homicidij. vt eū si
oporteat defendat et talis cꝯuis etiā ei homi-
cidiū dissuadeat tñ fm̄ Ho. homicida erit. fa-
cit. c. hēricꝰ. de cle. pu. i due. Nec ī h̄ distinguit̄
an alr̄s essꝫ facturꝰ vel ne q̄ ad irregularitatē.
Sꝫ q̄ ad restōem bñ est distinguendū: q2 si alr̄s
erat facturus nō tenet̄.
17 ¶ Permissione etiā cōmittit̄ homicidiū nō ꝓ
hibēdo cū p̄t: vt pꝫ in. c. nō inferēda. et. c. se. et
c. fi. xxiij. q. iij. Sed lꝫ glo. in. d. c. nō inferēda.
hoc referat solū ad p̄latos, tu tñ dic ꝙ cū iura
loquant̄ vniuersalit̄. Jō est distinguendū ī il-
lis q̄ nō sunt p̄lati nec hn̄t ex officio an dolose
omittāt ꝓhibere. Et sic credo homicidas si ali
q̄s occidit̄. Si ꝓo nō dolose h̄ nō ꝓhibēt: ꝫ ex
negligētia vl̄ pusillanimitate: aut q2 nolunt se
immiscere rumoribꝰ: vel nolūt aliū hmōi rumo
ribus immisceri sic̄ mr̄ filiū vxor virū ⁊ hmōi;
nō credo eē homicidas. Et ad hec faciūt nota
ta in. c. quāte. de sen. ex. ꝑ Jo. an. et sequētes:
lꝫ peccēt: et forte mortaliter qñ sine ꝑiculo oī
pn̄t obuiare ꝑ iura ꝓallegata: nō tñ sūt irregu
lares ñ obuiātes nisi dolose vt occideret̄ desi-
sterent.
¶ Utrū cū q̄s vult aliquē interficere iniuste ni 18
si ego dem sibi aliquā certā pecuniā meā tene
ar. R. glo. in ꝓn. lxxxiij. di. ꝙ q̄dā dicūt sic. qui
dā nō. Jp̄a videt̄ tenere ꝙ nō. nisi sit p̄latus.
Sꝫ ego credo ꝙ siue sit p̄latꝰ l̄ nō ꝙ tenet̄ alit̄
pctm̄ mortale nō euadit si mō lꝫ vltra necessi-
tatē sue vite et illoꝝ q̄bus tenet̄ ꝓuidere. q2 si
cut tenet̄ existenti ī extrema necessitate subue-
nire, sic et tali. Ex q̄ alio mō nō p̄t eū a morte
liberare.
¶ Utrū nō reuelās tractatū homicidij sit ho- 19
micida si sequat̄. R. Pa. i. c. petrꝰ. eo. ti. Aliq̄
dicūt ꝙ ñ: sufficit ꝙ ꝓhibuerit. Jo. an. distin
guit ꝙ aut dolose nō reuelat et erit homicida.
aut nō dolose nō reuelat ⁊ nō erit homicida. et
hoc placꝫ Pa. ibidē: Ego credo ꝙ si nō reue-
lat illis q̄ pn̄t ꝓdesse ⁊ nō obesse ꝙ erit homi
cida cꝯtumcūq̄ꝫ ꝓhibuerit. Et de h̄ vide Jo-
an. in. d. c. petrus.
¶ Utrū iniuriatꝰ ab aliq̄ audiēs amicos su- 20
os vl̄ parētes velle vindicare sit homicida si ñ
ꝓhibeat exp̄sse. R. fm̄ glo. i. d. c. petrꝰ. ꝙ si ho-
micidiū sequit̄ erit homicida nisi exp̄sse ꝯdicat
q2 tractantibus talia si nō ꝯdicit videt̄ cōsen-
tire. Silis casus est. i. q. iiij. q2 p̄latus.
¶ Cooꝑatōe etiā ꝯmittit̄ homicidiū: vñ in. c. 21
sic dignū. §. i. eo. ti. dicit̄ ꝙ illi q̄ ad capiendū
ip̄m aīo feriēdi aut occidēdi accesserint. lꝫ ma
nus ī eo nō ip̄osuerit tñ ex q̄ mors secuta ē hoi-
cide sūt. Facit etiā. c. studeat. l. di. Ubi ꝑcutit̄
aliquē q̄ interijt ex ꝑcussione siue directe. puta
q2 vulnus letale fuit, siue occasionaliter. puta
q2 ex ꝑcussione de eq̄ cecidit vel de alio loco ex
q̄ casu interijt homicida est. Et sic intellige de
cooꝑatōne sīlī ī q̄cūq̄ꝫ hoīcidio. vtputa q2 mul
ti vulnerarūt. de q̄ etiā. xxiij. q. vi. c. fi.
¶ Utrū exhibēs pn̄tiaꝫ suā in bello iniusto ani 22
mando ꝯsulēdo vel inimicis timorē incutiēdo
sit homicida si aliquis ibi occidit̄. R. Pa. in
c. significasti. eo. ti. ꝙ sic. Secꝰ essꝫ in bello iu-
sto vt. s. bellū. et in. c. petitio tua. ī glo. eo. ti.
¶ Utrū exhibēs pn̄tiam suā vbi fit hoīcidiū 23
sit hoīcida ⁊ irregularis. R. ꝙ si ē p̄latꝰ ibi ha-
bēs iurisditōꝫ ē homicida ⁊ irregularis. de exce.
p̄la. c. ex l̄ris. Alij ꝓo nō. vbi ex sola curiosita-
te stant ad videndū: peccāt tñ grauiter clerici. 24
¶ Utrū inq̄sitor hereticoꝝ sciens ꝙ cū ꝓnū-
ciauerit talē hereticū occidet̄ efficiat̄ irregu-

laris ꝓnũciãdo. R. ſm Ho. i. d. c. ad audiẽtiã. de hoi. ꝙ nõ. xxiij. q. viij. legi. et. q. v. ſi audierꝫ

25 ¶ Animatõe incurrit̃ homicidiũ. vt ptꝫ i. d. c. ſicut dignũ. Limitat tñ Pa. ibidẽ verũ qñ incitatio ſeu aiatio ẽ ad hoicidiũ ſpālit̃. qꝛ tũc tenet̃. Sec9 eſſꝫ ſi eſſet ĩcitatio ad odiũ ĩ gñe. qꝛ nõ teneret̃ d̃ delicto poſtmodũ ĩñ ſecuto. Idẽ dic qñ aĩatio ẽ ad factũ licitũ. lꝫ homicidiũ ſequat̃. Sic cũ ꝑlat9 hortat̃ in bello iuſto vt viriliter pugnẽt. de q̊ vide. s. Bellũ. §. iiij.

26 ¶ Auxiliatõe etiã ꝯmittit̃ hoicidiũ. vt in. d. c. ſicut dignũ. Vñ dicit Pa. i. d. c. ꝙ ꝑſtãs qđcũ ꝗ auxiliũ q̃tumcũqꝫ modicũ ĩ delicto ꝯmittẽdo tenet̃. etiã cuſtodiẽdo veſtimẽta. Sꝫ diſtingue ſi vis bñ ĩtelligere ꝙ aut auxiliũ ꝑſtat̃ ad ꝑpetrandũ factũ legitimũ ⁊ iuſtũ. ex q̊ tñ facto ſeq̄t̃ homicidiũ. Et ſic nõ tenet̃ d̃ tali hoicidio talis auxiliator q̊ ad pctm̃ ſed q̊ ad irregularitatẽ. Si auxiliat9 fuit directe hoicidio bñ tenetur. Sec9 ſi ĩdirecte, ſic̃ dictũ ẽ de auxiliãte pugnãtes ĩ bello iuſto et hmõi. Aut ꝑſtat̃ auxiliũ ſuꝑ facto illicito. ex q̊ ſequit̃ homicidiũ. Et ſic hoicida reputat̃ q̃tũcunqꝫ auxiliũ ſit ĩdirectũ Et ſic loquit̃. d. c. ſicut dignũ. Silr ſi auxiliũ ꝑſtat̃ ſuꝑ hoicidio ꝑpetrãdo ſiue iuſte ſiue ĩiuſte incurrit̃ irregularitas. ſi hoicidiũ factũ eſt.

27 ¶ Vtrũ cleric9 accomodãs arma alteri ſit irregularis ſi ille interficiat. R. ꝙ ſi ĩ bello iuſto vel vt ſe defendat ꝯ̃ iniuriãtẽ nõ erit. Sec9 ſi ĩ bello iniuſto. c. fi. d̃ homi. De materia homicidij q̊ ad irregularitatẽ. vide. j. irregularitas. j. §. i. cũ multis ſequentibus.

Homicidium.

HOmicidium. ij. caſuale dicit̃ qđ ꝑter volũtatẽ euenit ⁊ ex caſu fortuito. de quo. l. di. §. ecõtra. cũ multis. c. ſe.

1 ¶ Vtrũ ſit homicida q̊ ad culpã vel penã qui a caſu hoiẽ occidit. R. ut colligo ex glo. Per. i. c. ſicut. de hoicidio. ꝙ aut dabat opam rei licite ⁊ adhibuit oẽm diligentiã quã debuit. et ſic excuſat̃ ac ſi nõ feciſſet. c. ex lr̃is. el. j. et. c. dilectus. eo. ti. et. l. di. ſi duo. Si vero nõ adhibuit debitã diligentiã ĩputat̃ ei q̊ ad culpã et penã. ſ. irregularitatꝫ. l. di. de clerico iacẽte. ꝑt diſpẽſari cũ eo vt in ordĩe ſuſcepto miniſtret ſm Jo. i. d. c. d̃ clerico. Si vo dabat opam rei illicite. ſiue adhibuit diligentiã vl̃ nõ imputat̃ ei vt in. c. q̃tũ. l. diſt. Ex quo ptꝫ quid tenendum de multis queſtionibus.

2 ¶ Quid de clerico q̊ rixam faciẽs ſuꝑuenientibus ei9 amicis occiderũt eũ cũ q̊ rixabat̃. Ad quã rñdendũ eſt ꝙ ẽ homicida ⁊ irregularis. ita no. Pa. in. c. petrus. eo. ti. et doc. ibidẽ. et facit tex. ibidẽ. Limitat tñ Pa. ſi rixã illicite exercebat. al̃s nõ. qꝛ ſi fuit ſine culpa. factũ aliorum nõ dꝫ ſibi ĩputari. c. ſignificaſti. el. ij. eo. ti. Limita hͦ etiã ſm Ho. i. d. c. ad audientiã. verũ ſi nõ ꝓhibuit q̃tũ potuit. Silr nõ eſſet homicida nec irregularis ſi inimici illiuſ cũ q̊ rixam faciebat ſuꝑueniſſent ⁊ occidiſſent: q̃uis rixa fuiſſet illicite: qꝛ nõ intuitu clerici eũ occiderũt. ſed ꝓpter inimicitiã quã habebãt ꝯ̃ eũ. Ita no. doc. in. d. c. ſignificaſti. el. ij.

3 ¶ Quid de eo q̊ ꝑcuſſit latronẽ q̊ aſportabat res ſuas. ex q̊ ꝑcuſſione fugere non potuit. ex q̊ ab alijs poſtea occiſus eſt. R. ꝙ ẽ hoicida ⁊ irregularis ſm cõiter doc. ĩ. c. ſignificaſti. el. ij. e. ti. et in. c. de cetero. ibidẽ. qꝛ dedit opam rei illicite. Sꝫ ſi tenem9 ꝙ eſſet cleric9 licite ꝓ defenſione rerũ poſſit ꝑcutere nõ erit irregulariſ dummõ letalit̃ nõ ꝑcuſſerit nec aĩo occidẽdi fecerit. et magꝭ placꝫ q̃ opinio doc. qꝛ. d. c. de cetero loquit̃ de cã ꝓpinqua homicidij vt ſit irregularis. Sec9 in cã remota. vt eſt ĩ caſu iſto ex q̊ nõ habuit aĩm occidẽdi. Et ꝓ hͦ facit. d. c. ſignificaſti. et. c. exhibita. eo. ti. et. ff. loca. l. q̊ domũ. ĩ fi. Et vr̃ ſenſiſſe glo. in. d. c. de cetero. et in c. tua. d̃ homi. niſi forte dicas. ꝙ lꝫ daret opaꝫ rei licite. tñ debuit cogitare ꝙ ſi vulneraret ſeũ nõ valẽs fugere ꝙ occideret̃ ex q̊ erat veriſilr̃. et ſic erit irregularꝭ. Sꝫ mihi nõ placꝫ. Nã vt habet̃ ĩ. d. c. tua. cleric9 vulnerãs grauit̃ furem ingreſſum ſuã domũ: lꝫ fur poſtea capt9 ſit ductus ad officialẽ. q̊ officialis mittẽs clerico ꝑdicto vt exponeret ſi q̃ ſciret de ꝑdicto fure interſigna. lꝫ nũcijs. tribuẽs cultellũ ⁊ ſotulareſ q̊s a fure abſtulerat. ſi ĩ nullo alio ſe impediuit lꝫ talis fur occidat̃ nõ eſt irregulariſ. ergo nec a fortiori ꝑdictus.

4 ¶ Quid de eo q̊ vidẽs latronẽ clamauit. ex q̊ clamore capt9 fuit ⁊ occiſus latro. R. ꝙ ẽ homicida et irregularis. vt tꝫ In. et Ho. et ſeq̄t̃ Pa. ĩ. d. c. ſignificaſti. el. ij. etiã ſi nõ hũit aĩm ad mortẽ. qꝛ debuit cogitare de homicidio qđ cõiter ſequit̃ in tali clamore. Et hoc credo verũ ſm Pa. ibidẽ. ſed cõiter ſequit̃. al̃s nõ. ex q̊ animũ habuit vt occideret̃. Silr nõ eſt irregularis qñ clamauit ꝓ ſua liberatõe. qꝛ ille volebat eũ interficere. Secus ſi ꝓ rebus vel alijs. vt. j. dicet̃. Homicidiũ. iij.

5 ¶ Quid de ludẽte cũ pregnãte q̊ diſꝑgit̃. R. ſm Jo. an. et ſequit̃ Pa. in. c. ſicut ex litteraꝝ. eo. ti. ſi cõditio ludi erat gratilis et lud9 fuit licitus rõe ꝑſone. vt qꝛ marit9 frater vel alia ꝑſona ꝯiũcta nõ erit irregularis. qꝛ nõ eſt in culpa aliq̊. eo ꝙ ludus leuis nõ eſt ꝓhibitus in ꝑgnante. dummõ ꝑſone conueniat ludenti cum

ea.al's ſic.

6 ¶ Quid de clerico vel quocūq; alio q̄ implo-
rat officiū iudicis ꝓ recuperādis ſuis reb⁹. lʒ
ſciat ꝓ certo ꝙ ſine ſanguinis effuſione nō po
terit recupare. R. ꝙ nō ē irregularis ſm Jo.
an. Et eſt tex. in. c. ij. eo. ti. li. vi. dūmō ꝑmittat
ꝓteſtationē ꝙ nō intēdit ad vindictā ſanguis
et h̃ tene. lʒ W in. tenuerit ꝯriū: q2 ita declara
tū eſt. i. d. c. ij. Et credo verū: qn̄ alio mō nō ꝑt
recupare. Et ſic intellige p̄fatū. c. ij. qn̄ mortē
nō intēdebat ſʒ recuperatiōʒ ſuā: q2 ſi intētio
erat maculata erit irregularis: ſi mors vel mu
tilatio eſt ſecuta ſm Hoſt. Et ſic intellige. c. ex
lr̃is. de exceſ. p̄la. et. xxiij. q. v. c. ij. de pe. di. i. c.
piculoſe. Idē tene etiā ſi furē capiat et iudici
tradat ſm limitationē predictā.

7 ¶ Quid ſi poſt ſuſpenſionē ſeu occaſionē lete
tur ⁊ hʒ ratū. R. ꝙ nō erit irregularis; q2 lex ꝓ
motionis attendit factū. xv. q. i. c. fi.

8 ¶ Quid de ſacerdote qui ꝓ edificatōe eccl̃ie
vel dom⁹ aduocauit aliquē in adiutoriū qui a
caſu interijt. R. ꝙ nō eſt irregularis ſi nihil de
cōtingentibus omiſit. c. fi. eo. ti.

9 ¶ Quid de ludēte cū alio q̄ a caſu occidit ſoci
um. R. ꝙ ſi ludebat cū ꝑſonis cū q̄b⁹ erat licitū
et ludo licito et veriſimilit̃ ex ꝯditōe ludi talis
caſus euenire nō debebat nō ē irregular̃. vtʒ
in. c. lator. eo. ti. vbi cleric⁹ ludēs cū clerico q̄ō
lʒ. et nihilomin⁹ vnus ipoꝝ alterū accipiēs ⁊ ꝓ
ſternēs ad terrā cultellū ſibi infixit ⁊ mortuuſ
eſt: et tn̄ ꝓſtratus nō eſt irregularis: q2 cōditio
ludi nō erat ꝓſternēdi: et iō nō fuit in culpa: ſʒ
ꝓſternēs. Si vero nō cōſiderauit ꝯditionē lu-
di ex q̄ tale q̄d euenire poterat. erit irregular̃.
vt in. c. cōtinebat̃. eo. ti. vbi volens eq̄tare ſup
ſociū q̄ habebat falcē i latere occiſus eſt. et ſo-
cius eſt irregularis. q2 conditio ludi erat. vt q̄
tetigiſſet baculū alteri⁹ ſup eū equitaret. Et iō
debebat deponere falcē. ex q̄ ludi iſta erat ꝯdi-
tio. Si tn̄ ꝓhibuiſſet ne cū equitaret. tʒ Pa. in
d. c. ꝙ nō eſſet irregularis. Ho. tn̄ et alij tenēt
ꝙ etiā ꝓpter ludi cōditionē. q2 potuit euenire.
Sed Pa. opinio magis placet. pōt tn̄ epiſco-
pus diſpenſare in caſu quo efficit̃ irregularis.
vt i ſubdiaconat⁹ officio miniſtret ſi ſubdiaco
nus erat. vt in. d. c. cōtinebatur.

10 ¶ Quid de eo q̄ dat poculū amatoriū. ex quo
ſequit̃ homicidiū q̄uis nō intēderet. R. ꝙ ho
micida eſt ⁊ irregularis. vt no. Pa. i. c. ſi aliq̄s
eo. ti. Facit. l. ſi q̄s aliquid. §. qui abortionis.
ff. de penis. R ō. q2 dat operā rei illicite. Sec⁹
ſi nō ſequit̃ homicidiū. puta. q2 fetus nondum
erat format⁹. q̄l; peccet mortalit̃ quicūq; dat
aliquid ad potandū vel ex libidine vel odio et
hmōi. vt nō poſſit generare aut cōcipere vel na
ſci ſoboles cōcepta. vt ptʒ in. d. c. ſi aliq̄s. tn̄ ir
regularis nō eſt. vt ibi glo.

¶ Quid de eo q̄ inſequēs aliū qui ex fuga ceci 11
dit ⁊ mortuus eſt. R. ꝙ eſt homicida ſi fugiēs
timebat de graui malo infligēdo niſi fugeret.
Sec⁹ ſi de leui et cā ludi. Vn̄ Pa. in. c. exhibi
ta. eo. dicit. ꝙ ſi quis ꝓijcit lapidē vt aliū pcu
tiat. dummō pcuſſio nō poſſit eſſe grauis. et a-
lius ne pcutiat̃ fugiēs cadat et occidat̃ nō erit
irregularis. vel ſi ꝓijceret lapidē a remotis et
alius timēs fugeret ⁊ corruēs interiret. ſilr̃ nō
eſt irregularis. Sec⁹ ſi vt grauiter pcuteret. vl̃
iactus potuiſſet grauē pcuſſionē facere niſi ali
us fugiſſet. q2 tūc tenet̃ de homicidio. quia tūc
noxius eſſet ludus etiā in pueris.

¶ Quid de illo puero qui veſicā porci inflatā 12
violēter frangens ex terremotu muliere graui
da expauefacta fugiēs diſpſa eſt. R. ꝙ non eſt
homicida. nec irregularis p doctrinā. Pa. i. d
c. exhibita. q̄uis Jn. Abbas. ⁊ Vincē. videā
tur ſentire ꝙ tā in iſto q̄ in p̄cedenti imputet̃
ei homicidiū. Sʒ mihi videt̃ durū. nec tex. i. d.
c. videt̃ velle vn̄ nō q̄libet cā dʒ attēdi ſʒ ꝓpin-
qua ad h̃ vt ſit irregularis. Facit. ff. ad. l. cor.
de ſicca. l. nihil intereſt. in glo. Non eni q2 fa-
ber facit cultellū eſt homicida. ſed tn̄ aīo nocē
di facit et minorē diligentiā adhibuit: tūc cōſi
derat̃ cauſa remota ſm Her. in. c. de cetero. et
c. p̄ſbyteroꝝ. de homi. Vn̄ cū quis pcutit aliū
vulnere non mortifero. tn̄ ex imperitia medici
vel in curia vel expoſitione ad labores et ſudo
res ille morit̃ nō eſt irregularis ſm Her. in. c.
exhibita. de homi.

¶ Quid de clerico qui venando vel ſe exercen 13
do iaculū ꝓiecit et aliū a caſu interfecit. R. ꝙ
tenet̃ de homicidio ⁊ eſt irregularis ſiue adhi-
buerit diligentiā vel ne. q2 dabat operā rei ſi-
bi illicite. c. qui arborē. §. ſi vero. l. di.

¶ Quid de cuſtodientib⁹ infirmos q̄ ad eorū 14
petitionē dederūt ei vinū vel aliq̄d hmōi. R.
ꝙ ſi certū eſt eos mortuos ꝓpter hoc. et ipi hoc
potuerūt p̄uidere ꝙ irregulares ſūt. nō debēt
tn̄ facere ſibi hāc ꝯſciaʒ ꝙ ꝓpter hoc ſint mor
tui ſm Rodo. qn̄ bono animo id fecerunt: niſi
ſit euidens culpa vel diſſoluta negligentia. et
ſi habent cōſcientiam debent deponere ad cō-
ſilium boni viri. niſi contra preceptum medi-
ci expreſſe dediſſent: quia non excuſarentur. vt
no. in. d. c. tua nos. de homi. Idem dic de ver-
tentibus infirmos vnde vel apoſtema frangit̃
vel anhelit⁹ obturat̃ et ſuffocatur.

15 ¶ Quid de parẽtibus qui a caſu ꝓprio filios
occiderũt. R. ſi ex culpa graui vel leui tenenť
de homicidio. vt ptꝫ in glo. fi. de his q̃ ꝓpri. fi.
occi. Nã dať eis ꝓ culpa graui pnĩa. vij. vel. v
annorũ. ꝓ leui triũ. Si aũt nulla culpa ꝑceſſit
nõ tenenť. Nota tamẽ ſm Hoſti. et Pa. et ali-
os doc. in. d. c. fi. ꝙ ſi culpa ſit occulta ſiue gra
uis vel leuis nõ debet dari pnĩa publica cõtra
quod faciũt multi qui imponũt publicã peni-
tentiã. de qua in. c. capite. l. di. et male. qꝛ fieri
nõ debet talis pnĩa. niſi crimẽ adeo fuerit gra
ue ꝙ totã cõmouerit vrbẽ. vt in. d. c. in capite.
Collocare tñ apud ſe filios tenellos parentes
nõ debẽt aliter ſunt in culpa. ij. q. v. cõſuluiſti.
et eis iputať homicidiũ ſi ſequiť. niſi forte ita
paupes eſſent ꝙ nõ poſſent eos pãnis fouere
cõtra frigora. qꝛ tũc tenẽdo apud ſe in lecto ſi
debitã faciũt diligentiã in reliquis nõ tenenť
aliqua culpa. qꝛ duobus malis cõcurrentibuſ
minus eligiť. xiij. di. nerui. et iõ ſi eſt minꝰ ꝑicu
lum collocare penes ſe q̃ʒ aľr tenere excuſanť.
16 ¶ Quid de tenentibꝰ aĩalia que aliquẽ inter-
fecerũt. R. ſi nõ fueřt in aliqua culpa nõ tenẽ-
tur de homicidio. aľs ſic. puta. qꝛ erãt ferocia
et nõ tenuerũt ligata et hmõi. ar. c. hi qui arbo
rẽ. et. c. ſepe. l. di. et qđ no. in. c. de occidendis.
xxiij. q. v. Et hoc tene ſm Ho. lꝫ Jn. in. c. ad au
dientiã. de homi. videať tenere ꝙ nullo mõ ſit
irregularis.
17 ¶ Quid de illo qui vocat milites ad defenſio
nẽ ſui iuris ſi aliq̃s ibi occidať. R. nõ tenetur
de homicidio. vt i. d. c. de occidendis. et. q. iij.
eadẽ cauſa. c. maximianus.
18 ¶ Quid de medico cui ꝓter voluntatẽ ĩfirmꝰ
mortuꝰ eſt ĩ manibꝰ ſeu ſub cura. R. ſi iſta q̃t-
tuor ꝯcurrãt nõ hꝫ culpã. Primũ ꝙ iſtud offi
ciũ ſibi ꝯueniebat. qꝛ nõ erat ei ꝓhibitũ exerce
re ſicut ẽ clericis ⁊ religioſis cirogiã. i. c. ſniaꝫ.
et. c. nõ magno. ne cle. vel mo. Secundũ ſi erat
ꝑitus ĩ arte. Terciũ ſi exhibuit oẽꝫ diligentiã
ſm artẽ. Quartũ ſi informauit de his q̃ ſũt ꝯ-
ria egritudini infirmi. Nã iſtis ſeruatis nõ im
putať ei hõicidiũ. ita no. Pa. in. c. ita nos. e. ti.
aľs teneť de eta. et quali. c. ad aures.
19 ¶ Quid de eo q̃ impelliť in aliũ et ille moriť:
vel de eo q̃ declinãs eũ qui volebat ꝑcutere ꝑ-
cuſſus eſt aliꝰ ex tali declinatõe et occiſus. R.
ſm Hu. i. c. ſepe. l. di. nõ eſt irregularis. nec ho
micida. niſi in fraudẽ fecerit.
20 ¶ Quid de eo q̃ mãdauit aliquẽ verberari in
hibendo ne interficiat vel mutilet. R. ſi man-
datarius interficit vel mutilat ſeu interficiť vľ
mutilať ꝓpter talẽ ꝑcuſſionẽ facien-dã. Homi
cida iudicať mãdator. qꝛ mandãdo ĩ culpa fu
it. c. is q̃. eo. ti. li. vi. qm̃ veriſiľr hoc poſſet eue-
nire debuit cogitare ibidẽ. Jdẽ dic đ eo q̃ mã
dat aliquẽ capi. qñ veriſiľr mors poterat ꝯtin
gere. et hoc q̃ ad eũ q̃ iuſte et ex offõ mãdat. Se
cus ĩ aliis. qꝛ q̃litercũq̃ʒ mors ſequať irregula
res ſunt q̃uis veriſiľr nõ debebat euenire.
¶ Quid de illo q̃ volẽti fugere inimicos ꝓpť 21
timorẽ mortis cõſuluit vt remaneret ⁊ pacẽ ꝓ
curaret ꝓpter qđ remanſit ⁊ occiſus eſt. R. nõ
teneť qñ bono aĩo fecit: habẽs ꝓbabilẽ cauſaꝫ
credẽdi ꝙ ex remãſione nõ immineret ꝑiculũ.
puta. qꝛ inimici erãt eius ꝯſanguinei vel tales
amici ꝙ eos poterat cohibere. Secꝰ eſſet ſi nõ
habuit ꝓbabilẽ cauſaꝫ credendi. vel ſi habuit
non tñ fecit quantũ potuit. qꝛ ſic imputareť ei
homicidium. vt in. c. tua nos. eo.
¶ Quid de eo q̃ miſit puerũ ad aquandũ equũ 22
monẽs vt caueret a flumĩe q̃ ſubmerſus eſt. R.
ſi rõnabiliter poterat dubitari eſt irregularis
aliter non.
¶ Quid de illo qui cũ corrigia q̃ habebat gla 23
diũ verberãs famulũ interfecit. R. ꝙ eſt irre-
gularis. qꝛ ꝓbabiliter debebat credere occa-
ſionẽ nõ remouẽdo gladiũ.
¶ Quid de illo qui interrogatꝰ de malefacto 24
re ipm eis oſtẽdit. R. ſi ꝓbabiliter potuit co-
gitare ꝙ ad mortẽ eũ q̃rerent eſt irregularis.
aľs nõ. De hoc etiã habes. j. Jrregularitas.
in prin. Et ibi vide multos caſus.

Homicidium. iij. cõmittiť neceſſita
te. ſ. defenſionis. que qñ et quõ liceat.
vide. s. defenſio.

¶ Quid ſi violẽtia inferť rebus ſolũ. Vtrũ oc 1
cidẽs ꝓ ipis ſaluãdis excuſeť. R. Pa. in. c. ſi-
gnificaſti. el. ij. eo ꝙ nõ clericus nec etiã ꝓ ipis
recuperãdis. vt in. c. ſuſcepimus. eo. Si vero ẽ
laicus de iure ciuili eſt clarũ ꝙ ꝑt impune occi
dere ſi aliter ſaluare nõ poterat eas. vt in. l. fu
rẽ. ff. de ſicca. et in. l. itaq̃ʒ. ff. ad. l. aquiľ. et hꝫ ha
bebit locũ in oĩ foro ꝯtentioſo ſeculari. Sed q̊
ad irregularitatẽ tã clericus q̃ʒ laicus occidẽſ
vel mutilans ꝓ ipis ſaluãdis erit irregularis
vt ptꝫ in. c. ſuſcepimus. eo. Nota glo. xxiij. q.
iij. in ꝑn. An autẽ peccet mortaliter occidẽdo
pro rebus ſaluandis. dic vt. s. defenſio. §. ter-
cio et quinto.
¶ Quid ſi violẽtia inferť ꝑſone ſolũ. vel ꝑſo- 2
ne et rebꝰ ſimul. R. Pa. in. d. c. ſignificaſti. ꝙ
aut ꝑt euitare fugiendo aggreſſorẽ. et ſic cleri
cus teneť fugere p. d. c. ſuſcepimꝰ. Jn laico ve
ro Bar. in. l. i. C. vnde vi. videť tenere ꝙ nõ te
netur fugere. qꝛ fuga eſt iniuria. vt. l. ita apud

labeonē.ff.de iniur̄.et dicit Ay.in.l.ſi ex pla-
gijs.§.tabernarius.ff.ad.l.aquil̄.ꝙ fuga red-
dit fugientē viliorē. Argo ſic̄ licꝫ ꝓ iactura re
rū̄ multomagis ꝓ iniuria corꝑali q̄ eſt maior
iniuria.l.in ternoꝝ.ff.de penis. Au dic ꝙ ſiue
in clerico ſiue in laico ſi p̄t fugere nō lꝫ occide-
re vel mutilare.aliter incidit in penā irregula
ritatis ſm Ray.⁊ Ber. Hoſ.tñ tꝫ ꝙ poſt per-
actā pniaꝫ poterit in ſuſceptis ordinibꝰ mini-
ſtrare ſine diſpenſatōe.ſꝫ nō aſcēdere ad maio
res.et ita intelligit.c.ď his clericis.l.di. Si ve
ro aliter nō p̄t effugere nec euadere.niſi muti-
let vel occidat.ſic licite tā cleric9 q̄ laicus oc-
cidit vel mutilat et ſine omni pena irregulari-
tatis.vt i cle.vnica.eo.et ſine oī pctō ita ꝙ ſta
tim p̄ſbyter poſſet celebrare ſm Jo.de ligna.
tracta.de iuſto bello.facit.c.olim.el.j.de reſti.
ſpo.dūmō nō faciat aīo vlciſcendi. Facit pro
hoc.c.ij.eo.
3 ¶ Quid ſi interfecit ꝓ defenſione ꝑſone alte-
rius quā aliter ñ poterat ſaluare. R.ꝙ lꝫ hoc
poſſit ſine oī pctō qñ volebat iniuſte talē ꝑſonā
interimere:tñ irregularis efficit̄.vt no.i.ď.cle.
vnica.eo.vide.s.clericus.x.§.vl.

Homicidium.iiij.i.ſpirituale cōmit-
titur i aīa ſolū:multis modis. Primo
p̄latus nō arguēs.xliij.di.epheſijs. Se
cundo adducēs ſubditos in deſperatiōꝫ ꝓpter
auſteritatē.xlv.di.recedite Tercio quicūq̄ de
fraudet res eccleſie.xij.q.ij.q̄ xpi.et.c.qui ab-
ſtulerit. Quarto nō ſoluēs legata defunctoꝝ.
xiij.q.ij.qui oblatōes.cū duobus.c.ſe.et dicun
tur membra diaboli.xij.q.ij.cum deuotiſſimā.
Quinto de rebus alienis faciēs elemoſynas.
iiij.q.v.immolās.xvi.q.i.decime. Sexto alios
ad malū ꝓuocās.de cōſe.di.iiij.queris.de pe.
di.i.noli. Septimo decimas debitas nō ſoluē-
do.ď.c.decime. Octauo ꝓuocās ad iuramen-
tum quē ſcit falſe iuraturū.xxij.q.v.ille. Nono
odiū alteri gerendo.de pe.di.i.homicidioꝝ.j.
Jo.iij. Decimo alteri detrahēdo.ď.c.homici
dioꝝ.et.vi.q.i.ſumma iniquitas. Vndecimo
morīēti pniam negādo.xxvi.q.vi.agnouimus
Duodecimo de ſe malaꝫ ſuſpitionē dando.xi.
q.iij.nō ſunt audiēdi. Terciodecimo oppreſſio
nē vel iniuſticiaꝫ.aut iniquitatē exercendo.de
pe.di.i.oīs. Quartodecimo cauſa libidinis ex
plende vel odij meditatōe hoī vel mulieri ali-
quid faciēdo vel ad potandū dando.vt nō poſ
ſit generare aut concipere.vt in.c.ſi aliqui.de
homicidio.

Homicidium.v.q̄ ad penā.ſ.irregu-
laritatis.⁊ al's de iure canonico. Vtꝝ
oīs homicida ſit irregularis. R.ꝙ ſic.q̄libꝫ q̄
occidit poſt baptiſmū ꝑ induſtriā et ꝑ inſidias
vt no.Pa.in.c.i.de hōicidio.et ibi pꝫ ex tex.et
etiā eſt irregularis oīs homicida volūtarie oc
cidēs.ſiue ex iuſticia ſiue legis aut canonis ꝑ-
miſſione.ſiue ex vindicta ſiue ſine pctō ſiue cū
pctō ſolūmō excipit̄ ille q̄ occidit nō valēs ali
ter euadere.et h̄ intelligo ſi hꝫ occidēs vſuꝫ rō
nis.q2 oīs furioſus infans ⁊ dormiēs.ſi occi-
dūt nō ſunt irregulares.cle.vnica e.ti. Nō iu-
dex q̄tumcūq̄ ex iuſticia ꝓcedit ē irregularis.
li.di.aliquātos.et accuſator aut teſtis vel etiā
notari9 iniaꝫ ſcribēs vel ꝓferēs aut atteſtatōes
ſcribēs vel legēs dū publicant̄. Aduocat9 in-
tellige ꝯ̄ reū vl̄ etiā ꝓ reo ſi mors infligat̄ accu
ſatori.aſſeſſor et q̄libet ali9 official̄ i cā mortis
vel mutilatōis mēbri irregularis ē.vt no.i.ď.
c.aliquātos.et ꝑ totū.ex̄ ne cle.vel mo.ſniam.
et in glo.i ſūma.li.di. Et nō ſolū qñ q̄s interfi-
cit vel mutilat ꝑ ſe ſꝫ etiā ex mādato.ꝯſilio.de
fenſione.ꝑmiſſione.cooꝑatōe.aīatione.auxili-
atione.ſm ꝙ.s.in.i.c.hui9 tituli declaratū eſt
fore hōicidas ſolū excipio q̄ ad irregularitatē
eū q̄ nō obuiat cū poſſit.ꝙ lꝫ ſit hōicida ſm ꝙ
dixi.s.nō tñ credo erit irregularꝭ niſi ſm ꝙ.s.
dixi. Homicidiū.i.§.xvij.q2 lex ꝓmotōnis fa-
ctū req̄rit.xv.q.i.ſi q̄s nō irat9. Et ꝓ his oīb9
facit.c.ſicut dignū.eo.ti.etiā ſi occiſus vel mu
tilatus ſit pagan9.l.di.clericū.homicida vero
caſualis in caſu in q̄ ei imputat̄ ſil̄r irregularꝭ
eſt.al's nō. Et qui ſunt dictū eſt in.ij.c.hui9 ti.
Homicida ſil̄r ex neceſſitate nō excuſat̄.niſi ꝓ
euaſione ſue ꝑſone.vt dictū ē.c.iij.hui9 ti. Ho
micida vero ſpūalis nullo mō irregularis effi
citur.ꝑ baptiſmū etiā tollit̄ irregularitas ho-
micidij añ cō miſſi.vt.s.Baptiſm9.vij.§.iij.
¶ Vtrū cū homicida volūtario ſol9 papa poſ
ſit diſpenſare. R.ſm cōiter doc.in.c.ſic̄ dignū
e.ti.ꝙ ſic.q̄uis glo.tenuerit ꝙ nec etiā papa
poſſit. Sed tu tene cū cōiter doc.ꝙ p̄t.imo di-
cit Pa.i.c.ego.de iureiur̄.ꝙ clerici pñt vti ar
mis etiā offenſibilib9 de lnia pape.q2 ſolū eſt
ꝓhibitū de iure poſitiuo.ſed eo inferior nemo
p̄t diſpenſare q̄tumcūq̄ etiā ſit occultus.c.vl
ti.de tēpo.ordi. Vincen.tñ tenet ꝙ ſi omnino
occultū eſt.et egit pniaꝫ ꝙ nō indiget diſpen-
ſatōe.q2 eccleſie nō eſt obnoxius.q2 peccatū oc
cultū.xxxij.q.v.chriſtiana.nec deo ꝓpter peni-
tentiā qua ei ſatiſfecit. Et iō celebrare p̄t ⁊ vti
ordinibus ſine alia diſpenſatōe. Lau.vero et
Jo.cōcor.cū Vin.ſi mō diſpēſatio epi inter-
uenit. Pa.xo i.c.ex tenore.de tēpo.or.tꝫ ꝙ ſi
eſt oīno occultū ꝓut occultū diſtinguit̄ ꝯ̄ ꝓba-

bileſic reſpiciendo legē ꝑmotionis publicam
ſic nō indiget. Sȝ ſi aſpiciamus ad legē ꝯſcie
informatā ex lege poſitiua. ſic indiget diſpen-
ſatōe qđ intelligo de diſpenſatōe nō papali. ſȝ
ep̄ali vt ſatiſfaciat ꝯſcie. Et ad. c. fi. de tem. or.
qđ videt̄ ꝯtriū. Rn̄det̄ ꝙ loquit̄ đ diſpenſatōe
nō papali. ſȝ ep̄i q̄ eſt neceſſaria. vt tenet Lau.
et Jo. et videt̄ tenere etiā Pa. ne quis ꝯſtitu-
at ſe iudicē in cā ꝓpria exiſtimādo oīo occultū
qđ forte nō eſt. qđ no. q2 facit ad multa.
¶ Utrū cū homicida caſuali qui eſt in culpa
inferior papa poſſit diſpēſare. R. Pa. in. c. cō
tinebat̄. eo. ti. ꝙ ep̄s p̄t diſpenſare in minori-
bus ſolū. vt in. c. ad audientiā. e. ti. Archiep̄s
vero vt ꝯmiſſari⁹ pape p̄t in ſubdiaconatu tm̄
In diaconatu vero vel p̄ſbyteratu ſol⁹ papa
diſpenſat. vt. in. d. c. cōtinebat̄.
¶ Utrū mutilatio membroꝝ extra caſum in-
firmitatis parificet̄ quo ad peccatū mortale
et q̄ ad irregularitatē ⁊ ei⁹ diſpenſationē ho-
micidio. R. glo. ſingularis in cle. vnica. eo. ti.
ꝙ ſic. facit. c. aliquantos. li. di. cū multis alijs
ibidē. et. c. clericis. ne cleri. vel mo. et. c. in ar-
chiep̄atu. de rapto. c. is qui. de homici. li. vi. et
alijs allegatis in dicta glo.
¶ Utꝝ ep̄s poſſit diſpenſare cū homicida cir
ca beneficiū. R. ſm̄ Ho. ꝙ circa ſimplex p̄t. ſed
circa curatū nō: ſed ſol⁹ papa. ar. c. fi. de fil. p̄ſ-
by. No. Pau. in. c. fi. de pug. in duel.
5 ¶ Quid ſi nō mutilat ſed debilitat an ſit irre
gularis. R. Pa. in. c. de diacono. q̄ cle. vel vo.
ꝙ nō. ar. i. q. i. ſicut vrgeri. quia licet membrū
debilitatum ſit q̄ſi inutile quo ad oꝑationē. tn̄
valet ſaltē ad decorē. et in penis faciēda ē mi-
tior interp̄tatio. cōcor. Gaſpar. in. d. c. diaco-
no. In cōtrariū tn̄ facit qđ no. Cy. in aut. ſed
nouo. C. de ſer. fugiti. Unde Bar. in. l. ij. ff. de
pub. iudi. in fi. dicit ꝙ mutilatio ꝓprie eſt: qn̄
membrū ledit̄. ita ꝙ nō p̄t exercere ſuū officiū:
Hoc ꝓbat̄ in. l. idē ophilius. in p̄n. ff. de edil.
edi. Truncatio ꝟo eſt qn̄ ex toto abſcindit̄ mē-
brū. d. de. vnica. Nō dicit truncat. ſȝ mutilat.
Et iō intellige ꝙ nō eſt irregularis. qn̄ q̄s nō
debilitat ex toto. ſed qn̄ ex toto. ita ꝙ nihil p̄t
facere. ſic teneo ꝙ ſit irregularis ꝑ. d. cle. vni-
cam. et. c. qui ꝑcutit. xxiij. q. vlti.
6 ¶ Utrū truncatio vel mutilatio digiti indu-
cat irregularitatē. R. do. Car. ī cle. p̄dicta ꝙ
nō. ſed cū fit in principalib⁹ mēbris ſm̄ Lan-
dul. all. c. i. de cle. pug. in duel. qđ loquit̄ de mē
bro. Pro quo no. ꝙ membrū ꝓprie ſumptū et
ſtricte eſt ſm̄ Bar. et Jo. de imo. in. l. ij. circa
fi. ff. de publi. iudi. ꝑs corporis habēs officiū
ſeparatū et diſtinctū ſicut manus ad palpan-
dum et pes ad ambulandū. Facit. c. ſingula.
lxxxix. di. iuncta glo. Facit tex. in. d. c. ſicut vr-
geri videor. et ī aut. p̄dicta. ſed nouo iure. Di
gitus aūt nō eſt ꝓprie membrū ſed pars mem-
bri ſeu officiū membri. vt. l. nō ſunt liberi. ff. de
ſta. ho. et. d. l. idē ophili⁹. Et ideo optime tenē
dum nō eſſe irregularem talem trūcatorem vel
mutilatorem.
¶ Qua pena punit̄ pater q̄ occidit filiū vel fi- 7
lius qui occidit patrē. R. Pa. in. c. i. de his q̄
fi. ꝑ. occi. ſm̄ leges ponat̄ in ſacco de corio cū
cane ſimia vipera et gallo. et ſic ꝓijciat̄ in flu-
mine. Si nō habet̄ portat̄ in inſulā a feris de-
uorand⁹. l. vnica. C. de his q̄ pa. vel fi. ꝑ. occi.
et. l. i. ff. ad. l. pom. de paricidis.
¶ Qua pena puniunt̄ alij homicide. Clericus 8
debet deponi et ſine alia incorrigibilitate tra-
di curie ſeculari. hoc intellige qn̄ volūtarie oc
cidit. Si vero a caſu. tunc glo. in. c. fi. de his q̄
fi. occi. dicit ꝙ ſi a caſu nulla culpa p̄cedente.
ſic nulla pn̄ia imponit̄. niſi forte ad cautelaȝ.
q2 bonaꝝ mentiū eſt culpā agnoſcere. vbi cul-
pa nō eſt. c. ꝯſiliū. §. ij. de obſeruā. ieiu. xxv. di.
ad ei⁹. et de pe. et re. c. queſitū. Si vero culpa p̄
cedente. dic vt. s. Homicidiū. ij. §. xv.
¶ Ad quid tenent̄ homicide. vide. j. Reſtitu- 9
tio. j. in ver. homicida.

Homo cōſtituit̄ ex anima et corpore
altero iſtoꝝ deficiente nō eſt homo. vt
patet ex. ca. cum chriſtus. de here. et in
c. io quadam. de cele. miſſa. et in capitu. ſicut.
de homici.
¶ Utrū liber homo poſſit dari in pignus ⁊ in i
ſubſidium aliarū rerū deficientiū. R. ꝙ nō. fa
cit. c. lator. de pigno. imo ꝑdit recipiens cū in
pign⁹ debitū. et tantundē de ſuo dare tenet̄ de
tento vel ei⁹ parētibus. vt no. glo. ī. c. ex reſcri-
pto. de iureiur̄. et. C. de ac. et obli. autē. oīno.
Ubi dicit̄ ꝙ quadruplū reſtituat. Rō. q2 illa
q̄ nō ſunt in noſtro cōmertio obligari nō p̄nt.
l. i. §. eam rē. ff. que res pigno. Sed liber homo
nō eſt dn̄s membroꝝ ſuorum. l. liber homo. la
prima. ff. ad. l. aqui. Et ideo pulcre dixit Bal.
in. l. ij. C. de patrib⁹ q̄ fi. diſtra. ꝙ illa. l. ij. ha
buit ortum a legibus antiquis ſm̄ quas pater
poterat occidere filios. l. in ſuis. in fi. ff. de. li.
et po. q̄ hodie eſt correcta. Et ideo ſolū ꝑmitti
tur venditio cā pauꝑtatis ſeu egeſtatis vict⁹.
q2 filius ſic venditus poteſt ſe redimere p̄ciū
offerendo ipſe vel alius ꝓ eo vel mancipiū. vt
in. d. l. ſecunda.
¶ Utrū liber homo poſſit dari ī obſidē. R. ꝙ

de iure nō pōt niſi ꝑ papā ⁊ imꝑatorē. vt not. in. l. obſides. ff. de teſta. ⁊. l. diuus. ff. de iure fiſci. ⁊ ꝑ eū qui nō recognoſcit ſuꝑiorem. vt no. Bar. in. l. famē. ff. de publi. iudi. ⁊ in. l. hoſtes. ff. de cap. ⁊ in. l. j. §. de qua. ff. de poſtul. Tamē de conſuetudine vſurpatū eſt contrariū ſm gl. in. l. ij. C. de patribus q̄ fi. diſtra. Et ſic de facto ſeruat̄. vt etiā ciuitas q̄ recognoſcit ſuperiorē det obſides ⁊ alij ſimiles ⁊ habꝫ talis cōſuetudo vim legis. l. de q̄bus. ff. de legi. immo vr̄ licere de iure cōi dare obſides ꝓ pace ſeruāda ſm glo. in. c. vt pridie. xxiij. q. viij. ſed nō ꝓ pecunia. vt in. d. c. ex reſcripto. ⁊. d. l. ex reſcripto. ⁊. d. l. j. qꝛ liber homo nō pōt obligari pro pignore. nec poteſt haberi in eo ius pignoris. ſed tantū ius retentionis.

Honeſtas requiritur in omni negocio. qꝛ ē vnū p̄ceptū iurꝫ. inſti. de iuſti. ⁊ iur. §. iurꝫ p̄cepta ſunt hic honeſte viuere. ⁊c. In matrimonijs. ff. de ri. nup. l. ſemper. in coniūctionibus. non ſolum ꝙ liceat cōſiderandum eſt. ſed et ꝙ honeſtum ſit. hec ibi. In lege di. iiij. erit autem. in voto. c. magne. de voto. In iuramēto. xxij. q. v. de forma. nec fiſco rem quā vendit retractare ꝑmittitur propter honeſtatem. l. vlti. C. ne fiſcus rem quam ven. euin. l. x. Nec actio furti datur viro ꝯ vxorem. nec patri contra filiū vel econtrario propter honeſtatem. ff. de furtis. l. ſi quis vxori. in ꝓnci. ⁊. §. j. C. de fur. l. fi. Nec arrogatio. l. nec ea. §. pe. ff. de adop. ꝓpterea. dicit text. in. l. ex dāni infecti. in ꝓn. ff. de damno infecto. honeſtus modꝰ ſeruādus ē ⁊ nō īmoderata cuiuſcꝫ luxuria ſequenda eſt ꝓpterea dicit̄ in. l. filius q̄. ff. de cōdi. inſti. Nam que facta ledunt pietatem extimamus verecūdiā nr̄am. ⁊ vt generaliter. dixerim que contra bonos mores fiunt. nec nos facere poſſe credendū eſt. hec ibi.

Honor eſt maximum exteriorum bonorum. vnde potentatus ⁊ diuitie ꝓpter honores deſiderabilia ſunt. iiij. ethicorum.

1 ¶ Cui debetur honor. ℞. ꝙ ſolum virtuti ſm philoſophum. iiij. ethico.

2 ¶ An ſit honor p̄ferēdus vtilitati. ℞n̄. ꝙ ſic. ar. in. l. iulianus. ff. ſi quis ob. ca. te.

3 ¶ Vtꝝ poſſit appeti honor ſine peccato. ℞n̄. ꝙ non. Vn̄ philoſophus. iij. ethi. dicit ꝙ non ſunt vere fortes q̄ propter honores faciūt fortia. Nec ob. ꝙ honor eſt premiū virtuꝫ. iiij. ethi. ⁊ ꝓpterea ſit appetibilis. qꝛ illud ē verꝫ ꝙ eſt premiū virtutis ex ꝑte alioꝝ. qui. ſ. non habēt maius ꝙ retribuāt. ꝓpterea dicit idē philoſophus ibidē. ꝙ honor eſt ꝓpter virtutē non virtus ꝓpter honorē. Nec ob. ꝙ idē phs dicit ꝙ honoꝝ amator pluſq̄ꝫ oportet: vel vn̄ nō oportet vituperabilis eſt. Ergo ſine pctō aliqū p̄t appeti. qꝛ cōcedo quādo nō ꝓpter ſeipm appetitur. ſed ad gloriā et laudem dei vel ſalutē animarum. al's ſem ꝑ peccatū eſt.

¶ Vtrū ſit mortale peccatū inordinatuſ appetitus honoris. ℞. ꝙ ſic. ſm ꝙ ambitio eſt mortale peccatū. de quo vide ambitio. al's nō. 4

¶ Vtrū oblatus honor ſit ſuſcipiēdus. ℞. ꝙ nō. niſi ſm ꝙ dicit̄. i. q. i. nō eſt. in fi. Quiſquis igitur ſacerdotium nō ad clarionis pompam. ſed ad vtilitatem adipiſci deſiderat prius vires ſuas cū eo ꝙ eſt ſubiturus honore metiat̄ vt ſi eſt impar abſtineat. et ad id cū metu etiaꝫ cui ſufficere exiſtimat accedat. hec Grego. 5

¶ Vtrum querenti ſit dandus. ℞. ꝙ nō. imo auferendus. vt. i. q. vi. c. ſicut his. Fugiētivero eſt dandus ibidē. et. viij. q. i. in ſcripturis. 6

¶ Vtrū doctor qui in docendo principaliter querit ſuū honorē peccet mortaliter. ℞. Hen. de ganda. i. quolibet. q. xxxiij. ꝙ qui vtit̄ aliq̄ principaliter ad quod nō ordinat̄ in quo deū cōtemnit peccat mortaliter. Et ſic cōcludit ꝙ doctor qui principaliter querit honorē ſuū in docendo. et ſic prefert honorē ſuū honori diuino peccat mortaliter. qꝛ vt dicit Augꝰ. li. i. de doctrina chriſtiana. ad fidem ſpem et charitatem tota militat diuina ſcriptura que principaliter ordinatur ad honorē dei. In quo deꝰ contemnit̄ ſi principaliter ad alterius honorē ordinet̄. Sed ſane intellige et limita verū qn̄ legit aliquid qḋ eſt principaliter ordinatū ad honorē dei. vt cum p̄dicat et huiuſmodi. quia ſecus credo quando legit aliquid qḋ nō eſt principaliter ad honorē dei vt ſunt leges et multe ſciētie que ad pacē hominum et vtilitatē principaliter ordināttur. quia tunc nō cōtemnitur deus. Et ſic nō erit mortale peccatum. Et de hoc vide vana gloria. 7

Hora canonica prout hic accipiō ē officiū diuinum certa hora diei naturalis deo perſoluendum ab eccleſiaſticis perſonis.

¶ Quot ſunt hore canonice. Reſpon. ſm glo. in cle. i. de cele. miſſa. ꝙ ſunt ſeptē. ſ. matutinū prima. tercia. ſexta. nona. veſpe. et cōpletoriū. 1

¶ A quibus debent dici. Reſpon. ꝙ ab oībuſ eccleſiaſticis ꝑſonis. facit. c. fi. xcij. di. 2

¶ Vtrum omnes eccleſiaſtici teneātur de precepto ad omnes horas canonicas dicendas. ℞. ſm glo. in dicto. ca. fi. ꝙ ſic. et eam videtur 3

ſequi Inno.in.c.i.de cele.miſſa. Sed doc. cō-
muniter in.d.c.i.dicunt.ꝙ nō omnes tenentur
Sed ſolum triplex genus eccleſiaſticorũ. Pri
mum genus eſt illorũ qui ſunt beneficiati. hoc
patet per.d.c.fi.vbi dicit.eccleſie deputati.ſcꝫ
per beneficium.et ſic ſoluitur opinio glo.ꝑdi-
cti.c.fi.Facit.c.cum ſecundũ.de preben. Secũ
dum genus ſunt exiſtentes in ſacris. licet non
ſint beneficiati.ꝓbatur ꝑ.d.c.i.et in.c.dolen-
tes.eo.ti.et quod ibi no. Et q̃uis Pa.in.d.c.
i.dicat eſſe tutius ꝙ etiam exiſtentes in mino-
ribus q̃uis nō ſint beneficiati teneant᷑. ex quo
in partē domini ſunt aſſumpti.tamē ego credo
niſi de bono cōſilio. Tercium genus eſt illorũ
qui per profeſſionem vel votum ad id facien-
dum ſe obligauerũt.c.licet.devoto.

4 Vtrũ clericus beneficiatus exiſtēs in mino
ribus cũ eſt abſens ex cauſa legitima et deſer-
uit eccleſie per vicariũ teneat᷑ ad horas cano-
nicas.R.ſm Panor.in.d.c.i.ꝙ ſic.et hoc eſt
de mēte Inno.in.d.c.i.et Io.an.et eſt tutius
licet abbas et quidam alij dicant ꝙ non tenet᷑
quos credo dicere verum ſi nullam vtilitatem
in abſentia reciperet ab eccleſia.al's nō eſt ve-
ra opinio.cum nō ſolum beneficiũ detur:vt ſer
uiat eccleſie.ſed etiam vt oret ꝓ his qui bene-
ficium cōſtituerunt. Concor. cum hoc Car. in
d.de.prima.

5 Vtrum clericus excōmunicatus teneat᷑ ad
horas. Reſpon.ꝙ ſi eſt minori excōmunicatio
ne innodaturus poteſt ⁊ debet dicere etiã cum
alijs ſm ꝙ infra dicam. Si vero eſt excōmuni-
catus maiori excōmunicatione.ſic ſolus tenet᷑
dicere ſine. Dominus vobiſcũ. et etiã degra-
datus ſi eſt in ſacris.vel ſi nō eſt in ſacris ſi tñ
tenet beneficiũ. Facit qđ legit᷑ et notatur in.c.
legi.xvi.q.i.in prima glo. et cōcor. cōmuniter
doc.in hoc.

6 Vtrum papa poſſit diſpenſare vt prefati
non teneantur ad horas canonicas. Reſpon.
ſm Pa.in dicto.c.i.ꝙ non.quin ſepties in die
teneant᷑ laudare deũ. In modo aũt dicēdi di-
ſpenſare poteſt.

7 Vtrum dimittens officium ex infirmitate
excuſetur. Reſpon.ſcđm Inno.in.d.c.i. ꝙ ſic
ſi eſt talis infirmitas in qua directe vel occa-
ſionaliter ſibi obeſſet vel obeſſe timeretur ſi ce
lebrationi intenderet. Dicit tñ Pa.in.d.ca.i.
ꝙ ſi nocumentum eſſet leue vt in febre quarta
na vel longa vel modica.non excuſaretur ſi nō
diceret.

8 Quid ſi ex obliuione aliquã horaꝫ dimiſit.
Reſpon.non credo ſit mortale peccatũ. debet
tamen ſupplere qđ omiſit:et doleat de neglige
tia ſua. Inno. autem in.d.c.i. videtur ſentire
ꝙ confeſſor poſſet ei imponere aliam peniten
tiam etiam ſi voluntarie dimiſit. licet cōſulat
vt imponat ꝙ ſuppleat que omiſit niſi quando
videret nō proficere. Sed hoc tene de bono cō
ſilio.et ꝙ cōfeſſor poſſit ei imponere aliud qđ
ſit ad laudē dei.puta.vij.pſalmos et hmōi.te-
net Tho.in quol.et Pe.de palu.in.iiij. di.xv.
etiã ſi dimiſit voluntarie.

Vtrũ nō habens librum vel carens viſu et 9
huiuſmodi excuſet᷑. ſi nō dicat horas. Reſpō.
ꝙ ſic.ar.de.fi.de vita et honeſta.cleri. dum ta
men ſuppleat per pſalmos vel pater noſter. et
huiuſmodi.

Vtrum prefati obligati ad horas peccent 10
mortaliter ipas omittendo ex negligentia.R.
Hen.de ganda.in quol.tenet ꝙ peccat morta
liter omittendo.niſi rōne infirmitatis vel alte
rius cauſe legitime impediat᷑. Riga vero an-
glicus in quol.dicit ꝙ ſi dimittat ex negligen-
tia non auderet dicere ꝙ mortaliter peccaret.
Si vero ex faſtidio diuini cultus vel cōtemptu
ſic mortaliter peccat. Credo etiã ꝙ ꝯſuetudo
in hmōi.dimiſſione ſit mortale peccatuꝫ. Hec
Riga.q̃ opinio eſt humanior.

Vtrum clericus beneficiatus nō dicēs offi 11
cium teneatur reſtituere fructus quos interim
recepit ab eccleſia. R. Io.cal.i.d.c.i.dicit ꝙ
ſic.qꝛ ꝓpter officiũ datur beneficiũ.vt in.c. di-
uerſis.de cle.ꝯiuga. Et ideo cũ aliquid datur
ꝓpter cauſam:cauſa nō ſecuta reperit᷑.ff.et.C.
de cōdi.cauſa da.ca.nō ſe. per totũ. Do. Car.
tenet cōtrariũ.et Panor.dicit ꝙ prima eſt ni-
mis rigida. Sed ego credo ꝙ licꝫ ſit rigida ta
men eſt vera.et ideo ſequēda. Et reſpon. Pa.
ad motiua Calde.nō eſt valida.qꝛ licꝫ dentur
redditus vt viuat.et dicit.c.diaconi ſunt.xciij
di.et.c.ij.de ꝑben.nō quidē tamē ſimpliciter.
ſed vt viuat ſm cultũ dei.et facit ꝓ hoc.c.cleri
cus victũ.xci.di.arguendo a maiori.et hoc te-
net etiã Lau.in clericis qui nō implent officia
ſua.ſed voluptatibus vacan ꝙ tenentur fru-
ctus reſtituere.

Quid debeat dici ꝓ hora. R. Car. in cle.i. 12
de clebra.miſ. Laudu.dicit ꝙ ſi eſt conſtitutio
vel conſuetudo illa ſeruetur.xij.di.nouit. quia
nec hoc vel illud dicere eſt in precepto.cum di-
uerſi diuerſa dicant.de conſe.diſt.v. in die re-
ſurrectōnis. Verum eſt ꝙ clerici ſeculares di
bent dicere ſcđm ordinem Romane eccleſie.
dicto capitulo in die.vel ſcđm eccleſiam me-
tropolitanã.xij.di.c.fi.nec reprobat᷑ vſus al-

cuius eccleſie antiquus ſm Laud. vbi clerici
ſunt cōtēti trib⁹ pſalmis. ſ; eccl'ia romana vel
metropolitana h' nō ſuet. Secus eſſet ſi priua
ta pſona h' ſibi faceret. Aduerte etiã q2 dicit
Vir.li.j.ti.viij. ꝙ clerici ordīati ad titulū ſui
pīmonij pñt dicere qdcūq3 offm̄ volūt. q2 nō
obligant̄ ad iſtã vl' illã eccl'iam. In regulari
bus xp̄o dicit ſuandã eoꝝ regulã vel ſtatutum
in h.xij.di.c.ſi. Et h' veꝝ niſi ſint priuilegiati.
vt clerici ⁊ religioſi q̄ ſunt cōmēſales domeſti
ci alicui⁹ cardinalis ſeu ep̄i grām ⁊ cōionē ſe-
dis ap̄l'ice hñtis q̄ licite ſe eis conformare de-
bent. vt in cle.ſi. de cele.miſſa.
13 ¶ Quid de eo q̄ ex diſpēſatione ē bñficiatus
in duab⁹ eccleſijs. R. ꝙ d; dicere offm̄ ſm illã
in qua tenet̄ facere reſidentiã. ꝙ ſi ad nullius
reſidentiã tenet̄. tūc credo ꝙ pōt ſe cōformare
illi eccleſie in q̄ ſe reperit officia celebrare. Si
xp̄o dicit ꝑ ſe tūc ſm tho. in quoli. vr̄ ꝙ debeat
dicere ſm ordinē illius eccleſie in qua h; ma-
iorē dignitatē. q̄uis forte alia hēat pinguiuſ
bñficiū. Q. ō credo de bñ eē. nō de neceſſitate
fore veꝝ. cū poſſit dicere qd̄ vult. vt ſatis p; ꝑ
no. in.c.j. de cele.miſ. ꝑ Innocē. ⁊ alios doc.
14 ¶ Vtꝝ peccet mortalit̄ q̄ ad libitū ſuū mutat
offm̄ cōſuetū. R. credo ꝙ ſic ī clerico p̄bēdato
⁊ r'lioſo. Sec⁹ ī alio ordīato ad ſuū pīmoniū.
15 ¶ Vtꝝ monachus p̄poſit⁹ eccl'ie ſecl'ari teneat̄
dicere officiū monachale. R. ꝙ ſi ꝑpetuo ē aſ
ſumptus. ⁊ ſic trãſlat⁹. ſic cū nihil hēat cōe cū
manaſterio. xvj.q.j. ne pro cuiuſlibet nō dicet
monachale. ſed illius eccleſie ad quã; trãſlat⁹
eſt ⁊ placet Io. xvj.q.j.c.iij. ⁊ Goffre. in ſum.
de ſta.mo. ⁊ Ho. ī ſum. eo. ti. Sec⁹ eēt ſi nō eēt
trãſlatus niſi ad tp̄s. q2 d; dicere monachale
⁊ h' vr̄ ſentire glo. in cle.ſi. de cele.miſ. Et facit
ter. ibidem in argumentum.
16 ¶ Quid ſi dicendo officiū in choro cū alijs ex
aliq̄ neceſſitate intermiſit pſalmū vl' lectione;
R. ſm Inno. in.c. dolētes. de cele.miſſa. ꝙ n̄
tenet̄ illud reaſſumere ſ; ſit cauti⁹ reaſſumat.
dūmō non ſubtrahat vocē ſuã ab officō chori.
immo plus dico ꝙ etiã ſi aliq̄d omiſit ex negli
gētia ſua. ꝙ nō d; ſupplere ſubtrahēdo voce;
ab officio chori. ſ; poſtea ſuppleat ſi aliq̄d no-
tabile omiſit. Si xp̄o eēt xp̄ſus vel q̄d minimū
ſuppleat ꝑ aliquē pſalmū vel pr̄ nr̄. Idem dic
ſm Henri. de gan. in quolibet. ꝙ ſi quis nō ex
malicia. ſ; cū cauſa legitima nō interſit ī p̄nci
pio officij vel fini ꝙ nō oportet a capite reinci
pere vel finē ꝑficere ꝓpter ꝑfectionē caritat̄.
qua vnū corpus reputant̄. ⁊ qd̄ vnus dixit ex-
timatur alter dixiſſe. Et hoc veru; niſi chorus

multū in principio ꝓceſſiſſet: vel multū de fine
reſtaret. hec ille.
¶ Vtrū teneat̄ quis dicere id qd̄ ſm cōſuetu- 17
dinē chori aliq̄s ſolus dicit vel aſſociatus: q̄n
dicit officiū in choro. R. ꝙ nō. ſm Pe. de pal.
in.iiij.di.xv. q2 id qd̄ dicit vn⁹ reputat̄ dici ab
oībus q̄n ex aliq̄ rōnabili cã ita eſt cōſuetū vt
ſolus tale quid dicat.
¶ Vtrū dicēs officiū ſi ꝑtermittat vnã horã 18
ex obliuione vel q̄d ſilr̄. puta. lectionē vel pſal
mū teneat̄ iteꝝ reiterare totū. R. vt colligo ex
doctrina In. vbi. ſ. et ſequit̄ Landu. ꝙ nō. ſ;
ſufficit ſupplere qd̄ omiſſum eſt. Vñ q̄ dimiſit
hymnū vel pſalmū p̄mi nocturni cū aduertit.
et ē ī.iij. nocturno. nō o; reicipiat diſturbãdo
offm̄. vel q̄ dixit terciã ⁊ aduertit nō dixiſſe pri
mã nō o; dicat iterū terciã. ſed poſt officiū ſup
pleat omiſſum ⁊ doleat de negligentia. Dicit
Pe. de pal. vbi. ſ. ꝙ q̄ notabilit̄ male dixit of
ficiū: ſi vult euadere mortale d; recidere totū.
S; ſi modicū dimiſit: puta pſalmū vl' verſum
vel dictionē tenet̄ illud repetere poſt offm̄ l' ali
q̄d loco ei⁹ dicere. ſi vult euadere pctm̄ veniale
¶ Vtrū debeat dicere pr̄ nr̄ poſt horas. R. ꝙ 19
ſic poſt veſpas et matutinū. de cōſe. di. v.c. id
ſemꝑ. et de ꝯſuetudine d; in fine oīm horaꝝ. q2
matutinū accipit̄ ꝓ oī officio vſq3 ad nonã. et
ꝓ veſpe oē aliud qd̄ reſtat: vt p; in.o.c. id ſp.
et.c. cōuenit. ibidem.
¶ Qua hora ſūt dicēde hore canonice. R. de- 20
bēt dici tp̄e ſuo. ſ. matutinū in nocte prima in
ortu ſolis. Et ſic de ceteris niſi ex neceſſitate.
vt hic. j. dicam.
¶ S; nūq̄d in ſero poterit q̄s dicere matutinū 21
ſine pctō. R. vt ex p̄dictis p; ꝙ ſic. ſi ex rōnabi
li cã facit. q2 ſm Tho. ī q̄libet. Meli⁹ ē ſi deo
debitas laudes reddam⁹ p̄ueniēdo ⁊ alia ho-
neſta officia poſtea faciam⁹ q̄3 ſi ꝑ vnū aliud i-
pediat̄. Secus eẽt ſi faceret nō ex rōnabili cã
q2 ſic eſſet peccatū. ar.c. clericus. el. j. xci. di.
¶ Vtrū ſit mortale pctm̄ nō dicere horis debi 22
tis ſine cã rōabili. R. ꝙ nō. niſi q̄s faceret ī cō
temptū dei vl' eccl'ie: cū nullū ius p̄cipiat ꝙ di-
cat̄ horis debitis. niſi cle. i. de cele.miſ. q̄ vr̄ p̄-
ceptiua ꝓpt̄ verbū ſancim⁹. ſ. ꝙ offm̄ horis de-
bitis ī cathedralib⁹ regularib⁹ ⁊ collegiat̄ ec
cleſijs deuote pſallat̄. Et iō credo ꝙ peccarēt
mortalit̄ p̄lati. ſi ī p̄fatis eccleſijs horiſ debit̄
nō facerēt dicere. et eē illi q̄ vl' ſūt bñficiati ī p̄
fatis eccleſijs vel ſubditi p̄latoꝝ regulariū. cū
īponit̄ eis a p̄latis ſi nō dicerēt. Nec accipias
horã debitã ita ad punctū: ſed groſſo mō ⁊ lar
go. ſic dicere matutinū ī aurora vl' q̄ſi cēſeat̄ ī

media nocte.ꝛ hmõi.alꝭ aũt a ꝑticularib⁹ ꝑſo
nis vł ĩ alijs eccleſijs a p̄dictis ñ dicere horis
debitꝭ erit pctm̄ veniale ſine rõabili cã. Ex cã
ꝯo rõabili etiã ĩ p̄dictis eccleſijs liceret.vtpu
ta q̄ꝛ ꝓceſſio ē fienda vel p̄dicatio et hmõi.Et
ꝓterea ꝯueniunt tp̄s debitũ.

¶Vtrũ matutinũ ſit dicendũ anteq̃ miſſa di
catur.vide.j.miſſa.§.ij.

¶Vtrũ idē ſit de prima.vide ibidem.

¶Vbi dñt dici hore canonice.R.ꝙ in eccĩa.
vt no.glo.xcij.di.i.c.fi. Sꝫ hoc intelligo q̃ ad
clericos q̇ in ip̄a ſunt bñficiati ꝓpt̃ ꝗbũ poſitũ
i.d.c.fi.eccĩe deputat⁹.ꝙ videt̃ cleric⁹ bñficia
tus ꝙ peccet mortalit̃ ſine rõabili cã ibi nõ di
cẽs offm̄.q̄ꝛ dicit ibi tex.i.d.c.fi.ꝙ q̇ nõ ꝯuene
rit deponat̃ a clero.et q̃ ad eccleſias collegia
tas vł regłares.clarũ ē ꝙ eſt de p̄cepto.vt ibi
dicat̃.vt pꝫ in cle.i.ð cele.miſ.no.Inno.in.c.
i.de cele.miſ.q̃ ad alias nõ credo.

6 ¶Sꝫ nũqd peccet totiẽs mortalit̃ quotiẽs nõ
ꝯuenit cleric⁹ bñficiat⁹ vł religioſus ad choꝝ
ſine rõabili cã.R.ꝙ ñ credo.q̄ꝛ materia nõ vł
ita põderoſa:ſꝫ qñ duceret ĩ ꝯſuetudinẽ:vł qñ
offm̄ eccĩe pateret̃ iacturã ĩ celebratõe:tũc ñ ex
cuſarẽ a mortali.Et ſic limito et intelligo.d.c.
fi.ex aliq̃ tñ rõabili cã lꝫ p̄latꝭ et alijs ſe abſen
tare.dummõ offm̄ dicãt eundo vł ſtãdo ĩ domo
ſua.Nec ob.c.ep̄s.ð ꝯſe.di.iij.Q.ð vł innuere
ſufficere ep̄o ſi die dñico ad eccĩaꝫ ꝯueniat.q̄ꝛ
illud.c.nõ dat lĩaꝫ abſentie:ſꝫ nõ vult vt ꝓ a
lia cã q̃ infirmitatꝭ et ſiꝉis abſit dieb⁹ feſtiuiſ
Et ꝙ alijs dieb⁹ debeat intereſſe.facit.c.ꝯue
nit ad nos.vij.q.i.ꝛ.c.ep̄s vilẽ.xli.di.ceſſante.
intellige impedimẽto.

27 ¶Quo ad attentionẽ ſeu deuotionẽ.Querit̃
vtrũ peccẽt mortaliter nõ dicẽtes officiũ deuo
te ꝛ ſtudioſe.R.glo.in cle.i.in ꝟbo.fruct⁹.de
ce.miſ.ſꝫ ꝙ ſufficit dicere ore lꝫ nõ corde.Et
cũ ea cõcurrũt mł̃ti canoniſte in.c.dolẽtes.de
ce.miſ.Alij aũt tenẽt ꝙ eſt de p̄cepto vt dicat̃
deuote ꝛ ſtudioſe p.d.c.dolẽtes.Vt ſic deuo
tio denotet attentionẽ.et ſtudioſitas modũ di
cẽdi.Sꝫ tu dic ſm̄ Pe.de paℓ.in.iiij.di.xv.ꝙ
attẽtio ad offm̄ ſicut ad q̇libet bonũ op⁹ ꝑt re
quiri duplex.Primo vt officiũ ab intentõe ꝓ
cedat.et iſto mõ attentõ reqrit̃ ad offm̄.ñ ſolũ
ꝓpt̃ meritũ:ſꝫ etiã ad euitandũ pctm̄:q̄ꝛ nullũ
op⁹ eſt meritoriũ niſi ex intentõe ꝓcedat.aliter
nõ eſſet humanũ:cũ hõ ſit hõ ꝑ rõem ꝛ volũta
tẽ.Silr ad euitandũ trãſgreſſiones p̄cepti:q̄ꝛ
p̄ceptũ dat̃ hoĩb⁹.Et iõ oꝫ ꝙ nõ ꝓcedat ex ſo
la imaginatõne q̃ cõis ē nobis ꝛ brutis.Sꝫ ex
deliberatõne q̃ reqrit attentionẽ.Scðo mõ vt
totũ offm̄ attẽtio cõcomitet̃ actualit̃.et hꝰ nõ re
quirit̃.nec ĩ offõ nec ĩ alijs bonis orõib⁹ vł opi
bus q̄ꝛ ē ĩpoſſibilis hũane fragilitati.Reqrit̃
tñ ꝙ orãs ſciẽter nõ diſtrahat mentẽ ab offõ.
q̄ꝛ hꝰ nõ poſſet eẽ ſine mortali pctõ vł veniali.
Nã euagatio q̃ eſt p̄ter intentionẽ ꝛ ꝓpter p̄ce
dente occupatõꝫ licitã nõ ē pctm̄.Sec⁹ ſi ꝓpt̃
illicitã.lꝫ euagatõ q̃ ē aduertẽtꝭ et ſolũ ſm̄ actũ
ĩteriorẽ.lꝫ ſit temeraria ꝛ ꝗuił forte ñ tñ ē mor
tale niſi ꝓpt̃ ꝯtẽptũ.q̄ꝛ eccĩa nõ hꝫ iudicare de
interiorib⁹ actib⁹ mere ꝓpt̃ qð miſter eccĩe lꝫ di
cẽdo offm̄ aliud cogitet ñ vł trãſgreſſor p̄cepti
ex natura facti.Si aũt euagatio mẽtis ſit ex hꝰ
ꝙ aliqͥs ſciẽter ſe occupat ĩ actu exteriori q̇ nõ
ſecũ patit̃ attentõꝫ.ſic vł eẽ mortale pctm̄ ꝛ di
recte ꝯ̃ p̄ceptũ.c.dolẽtes.de ce.miſ.vbi p̄cipit̃
vt ſtudioſe ꝑiter ꝛ deuote dicat̃.hꝰ nõ obſeruãt
q̇ occupãtes ſe ĩ actu exteriori ſciẽter ſibi attẽ
tione ſubtrahũt.Idẽ Tho.in.iiij.di.xv.dicit
ꝙ qñ aliqͥs mẽtẽ ex ꝓpoſito diſtrahit ad alia ĩ
orãdo ſine culpa nõ ē.et p̄cipue ſi ĩ alijs ſpõte
ſe occupat mẽtẽ diſtrahũt ſicꝰ ſũt exteriora opa
Et ſi mẽs ad ꝯ̃riũ euaget̃ erit culpa mortalis.
Si aũt ſine hꝰ ꝙ ꝑcipiam⁹ mẽs ad alia euaget̃.
vł culpa caret.vel minima erit niſi p̄cedẽs co
gitatio.ex q̃ cõtingit euagatio talis eſſe dicat̃
ĩ culpa:hec ille.Et hꝰ teneas limitãdo tñ dictũ
Tho.verũ q̃ ad orõꝫ q̃ eſt de p̄cepto.ſic eſt offi
ciũ et hmõi.nõ aũt q̃ ad orõꝫ q̃ ex deuotõe eſt ꝛ
volũtate ſolũ.Aduerte tñ ſm̄ Tho.xxij.q.lxxxij
ar.i.ꝙ deuotio nihil aliud eſſe vł q̃ volũtas q̇
dã ꝓmpte ſe tradẽdi ad ea q̃ ꝑtinẽt ad dei fa
mulatũ.Silr attẽde ſm̄ Tho.i.iiij.di.xv.ꝙ re
quirit̃ ꝙ intẽtio remaneat ĩ orõe nõ ꝑ eſſentiã
act⁹ nec ſufficit ꝙ ſit ĩ hitu ſolũ:ſꝫ ꝙ ſit ſm̄ vir
tutẽ q̃ ē mediũ qd ĩter p̄dicta duo.et tũc vł ma
nere ſm̄ virtutẽ:qñ accedit ad orõꝫ cũ ĩtentõe
aliqͩ impetrãdi vł deo debitũ obſequiũ reddẽ
di:etiã ſi in ꝓſecutõne mẽs ad alia rapiatur:
niſi tãta ſit euagatio ꝙ omnino depereat vis
p̄me intentõis.Et iõ oꝫ ꝙ ſepi⁹ hõ cor reuocet
ad ſeipm̄.Et ex his pꝫ qd tenendũ de ꝯfabulã
tib⁹ et alias diſſolutões facientib⁹ in offõ.aut
ip̄m dicẽtib⁹ faciẽdo aliqð exercitiũ manuale
qð bñ nota.Et ſm̄ p̄dicta intellige ꝛ limita.d.
c.dolentes.et doc.ibidẽ.

¶Vtꝝ cleric⁹ cantãs in eccĩa officiũ diuinuꝫ 28
placeat ꝓpł̃o peccet.R.Pa.in.c.vt quiſq̃s.de
vita et ho.cle.ꝙ ſic grauiter.Vñ dicit Iſiõ.
Deũ moribus ſtimulat q̇ ꝓpłm vocib⁹ mulcet.
Facit qð dicit̃ et notatur.xcij.di.c.i.et.ij.De
quo tamẽ vtrũ ſit mortale vel veniale vel nul
lũ.Dic vt.j.placere.

Horror future vite eſt filia luxurie in
quantũ reputat bonũ eternũ vt bonuz
arduum: quia ꝓpter delectatões vene
reas nõ appetit: imo faſtidit bona eterna ac ſi
nõ eſſent ardua et ſumma.

Hoſpitale qđ alio vocabulo dr̃ ſino
dochium: aliud dicit̃ religioſuz: aliud
nõ religioſum. Hoſpitale religioſum
dicit̃ quãdo auctoritate epiſcopi edificatũ ē.
c. ad hec. de reli. domi. et tunc pertinet ad ipm̃
epiſcopum: non vt diſponat de redditibus ad
libitum. ſed vt ordinet vt diſpenſent̃ ad vſum
deſtinatũ. ar. cle. q2 ꝯtingit. de reli. do. Hoſpi
tale quod nõ eſt religioſum eſt illud quod ſine
auctoritate epĩ cõſtructum ē: nec ep̃s poteſt ſe
de eo intromittere. ſed patron⁹ qui edificauit
ad libitũ diſponet: vt in. c. inter dilectos. ⁊ ibi
per. Inno. de dona. Et q̃uis ep̃s exercuerit
ibi vnũ ius epiſcopale: nõ p̃t tamẽ ꝑ hoc alia
exercere ſm̃ Fede. cõſi. xxv. quia de poſſeſſione
vnius articuli non eſt inferendum ad alios arti
culos. vt in capitulo cum contingat. de deci
mis. Nec obſtat. capitulũ primũ de religio.
domi. quia locus de quo loquit̃ neceſſario: de
bebat eſſe ſubiectus alicui epiſcopo. et ideo
preſumitur ꝓ eo qui exercuit vnum ius in eo.
Simile infert Io. an. in regula. quod alicui.
li. vi. in mercurialibus ꝙ patron⁹ qui exercuit
ius preſentandi alio nõ apparente preſumitur
patronus ex quo ius patronatus ad aliquẽ de
bet pertinere et alius nõ appareat. niſi iſte qui
exercuit actus patroni: nõ ſic in caſu noſtro: q2
hoſpitale neceſſario nõ eſt religioſum: vt p3.
Limita tamẽ hoc verum: ꝙ epiſcopus nõ po
teſt ſe intromittere quando nõ eſt religioſum.
ſm̃ Pa. in. c. i. et. c. de ſinochijs. de reli. domi.
verum niſi patronus qui ipm̃ edificauit eſſet
mortuus: q2 tunc ad curã epiſcopi ꝑtineret vt
voluntas defuncti pia mandaret̃ executioni:
vt videtur tex. in aut̃. de eccle. titu. §. ſi quis e
dificatione. et. §. ſe. Vndelicet talis locus nõ
teneat̃ epiſcopo reſpondere. in epiſcopalibus
tamen epiſcopus curam habere poteſt. ex quo
pius locus eſt. Quod verum eſt niſi teſtator q̃
ipm̃ edificauit aliter expreſſe diſpoſuiſſet: q2
illud ſeruandum. vt in. d. §. ſi quis. Ex quo pa
tet ꝙ quilibet poteſt hoſpitale edificare cum
oratorio. ſcđm Hoſt. et Panor. in dicto. c. ad
hec. ſine alia auctoritate. Sed in oratorio non
poteſt celebrari ſine licentia epiſcopi. de cõſe.
diſt. i. c. vnicuiq3. et. d. c. inter dilectos.
1 ¶ Quis p̃t preficici pro rectore hoſpitalis. R.
Pa. in. d. c. de ſinodochijs. ꝙ religioſi nõ p̃nt
deputari niſi talia hoſpitalia habeãt curã ani
marum: vel niſi hoſpitale eſſet ſubiectũ mona
ſterio: et monachus deputaret̃ ꝑ abbatẽ tanq̃
obedientiarius ſm̃ Fede. cõſi. clv. Clerici ſecu
lares poſſunt eſſe rectores: ſed nõ poſſunt ha
bere in titulum beneficij. vt in cle. quia contin
git. de reli. domi. ⁊ cle. per litteras. de preben.
Laici omnes poſſunt inſtitui rectores: dum
modo ſint viri idonei et prouidi et boni teſti
monij. qui ſciant velint et poſſint loca ipa ⁊ iu
ra eorũ vtiliter regere. vt in cle. predicta. quia
contingit.
¶ Quid debẽt facere ꝑdicti rectores. R. ꝙ 2
debent ad modũ curatorũ et tutorũ: iuramen
tum preſtare ac inuentarium facere de bonis
ipſorum locorũ et annuatim reddere rõnem or
dinarijs ſub quibus ſunt vel ab eis deputatis
alioquin collatio. ꝓuiſio. et ordinatio talium
eſt nulla ipo iure. vt in. d. cle. q2 cõtingit. Ve
rum quia non extenditur hoc ad hoſpitalia mi
litarium ordinum aut alioꝝ religioſorũ. Pre
cipitur tamen omnibus rectoribus ſub obte
ſtatione diuini iudicij ⁊ per obedientiã vt red
ditus in vſus pauperũ cõuertãt et nõ in alios
rectores tamẽ militariũ et religioſorũ hoſpi
taliũ ſufficit ꝓuideant ſm̃ eorũ ordinũ inſtitu
ta et antiq̃s et obſeruãtias pauperibus. quod
eſt limitandum quãdo qđ ſupereſt exponunt ꝓ
fide vel pie. al̃s nõ excuſant̃. ſi male expendũt
in nõ pios vſus: quia negari nõ poteſt quin ta
les redditus ſint inſtituti ꝓpter pios vſus.
¶ Quid de adminiſtratõe ſacramentoꝝ ⁊ ce 3
lebratione in ipis hoſpitalibus pauperib⁹ ibi
dem. R. ꝙ debet ſeruari antiqua cõſuetudo q̃
ad exercenda et miniſtranda ſpiritualia ſupra
dicta. vt in. d. cle. q2 cõtingit.
¶ Precipit̃ omnibus ad quos de iure vel cõ 4
ſuetudine vel ſtatuto vel priuilegio ꝑtinet cu
ra hoſpitaliũ ꝙ bona deꝑdita alienata idebi
te in ſtatum debitum reducant et reformẽt vt
rectores iuxta facultates prouentuũ inſiſtant
ſuſtentationi et receptioni miſerabiliũ ꝑſona
rum in quo ſi negligentes fuerũt ordinarijs in
iungitur: vt ipi ſi nõ ſunt exempta auctoritate
ꝓpria. Si vero exẽpta ſunt auctoritate apoſto
lica cõpellant ad predicta facienda per cenſu
ram eccleſiaſticam cõpeſcendo tam eoſdem q̃
quoſcũq3 cõtradictores cum dantibus auxi
lium: cõſilium: vel fauorem. Nõ obſtantibus
quibuſcũq3 priuilegijs quo ad hoc. d. cle. quia
contingit.

Hoſpitalis quomodo debet eſſe cle
ricus. vide. s. Clericus. iij.

Hoſtiarius dicit̃ idē ꝙ ianitor: nā i
veteri teſtõ. i. Paralip. v. Hoſtiarij e-
lecti ſũt ad cuſtodiā tēpli vt nõ ingre-
deret̃ in illud immund⁹ ſpũs in oĩ re. Vñ ho-
ſtiarij dicti ſunt eo ꝙ ꝑſint hoſtijs tēpli. Ipſi
eni tenētes claues oĩa intus extraq̃ cuſtodiũt
atq̃ inter bonos ⁊ malos habētes iudiciũ fi-
deles recipiũt: et infideles abijciũt. xxi. di. cle-
ros. in fi. et. xxv. di. ꝑlectis.

Hoſti ſeruāda eſt fides ꝓmiſſa. xxiij. q
i. et. xxij. q. iiij. innocens. qđ limita. vt
infra Iuramentũ. v. §. xvij.

Humilitas vera requirit tria. Pri-
mũ ſuſpius nihilationē. hoc eſt ꝙ reputet ſe oĩ
bus viliorem. Et licet cognoſcat ſe habere ali
qua dona dei que alij nõ habent. tanto magis
debet in ſe vileſcere cogitãs ꝙ ſi deus talia a-
lijs dediſſet gratiores deo eſſent q̃ ipſe. Et ſic
cum veritate poteſt ſe exiſtimare viliorē oĩb⁹
et magis ingratũ. Et hoc eſt qđ voluit dicere
Beda in Omel. ſabbati tercie dominice qua-
dragiſime. Cum aliũ inquit peccantē cõſpici-
mus mox animũ deorſum inclinemus. et q̃ ab
iecti ex noſtra fragilitate ſumus. ſi nos diuina
pietas nõ ſuſtentet humiliter inſpiciamuſ. hec
ille. Et Io. xvij. Cum feceritis hec omnia dici
te: quia ſerui inutiles eſtis. quaſi dicat ex cõſi-
deratione humili obligationiſ quā habemus
quia cum augentur dona. rationes etiam cre-
ſcunt donorum. Secundũ promptā aliorũ ob
temperationem. Unde de renun. c. niſi cũ pri-
dem. tunc veram humilitatem oſtendis cũ per
eam locum ſublimē effugies. et tamē per obe-
dientiam nõ dimittes. Nam vera humilitas
facit vt quiſq̃ magis alijs de ſe credat q̃ ſibi
ipſi. quia dicit Gre. ſi ſe meliorē alijs non cre-
deret nequaq̃ aliorum cõſilia ſue deliberatio
ni poſtponeret. Et hoc veruʒ in omni dubio ꝙ
potius debet alijs credere q̃ ſue opinioni. ſe-
cus in alijs. Terciũ qđ requirit humilitas eſt:
vt dona dei que in ſe habet abſcondat: et ſe ſo-
lum vilem ab extra demonſtret: niſi inquantũ
honor dei et bonũ proximi aliud requirit. Nā
nõ eſſet humilitas quādo ꝓ ſalute ꝓximi ⁊ ad
edificationem animarũ poſſet oſtendere et pre
dicare dona dei que habet ſi ea occultaret. qꝛ
dicit̃ Math. v. Luceat lux veſtra ⁊c̃. Non tñ
debet magis vileſcere in apparētia q̃ impor-
tet cõditio ſua et qualitas reſpectu eoꝝ cũ qui
bus viuit: qꝛ ſic potius eſſet ſuꝑſtitio q̃ hũili-
tas. xli. di. c. quiſq̃s rebus. in pn.

Iactantia ꝓprie importat ꝙ homo
verbis ſe extollat ſm Tho. xxij. q. cxxij.
ar. i. Et ptʒ ex. c. imitare. vi. q. i. Et ꝓcedit ſm
Grego. in li. xxiij: moral. Aliquādo ex ſupbia
ſicut a cauſa interi⁹ motiua: quia ex hoc ꝙ q̃s
per arrogantiā interius ſupra ſe eleuatur. ple-
runq̃ exterius maiora quedaʒ de ſe iactat. Et
propterea ponit̃ a Grego. ibidem. Tercia ſpe
cies ſuperbie: licʒ nõ ſit idem qđ ſuperbia. ſed
eſt tanq̃ a cauſa impellente. Aliqñ vero pro-
cedit ab inani gloria. ſicut a cauſa finali inq̃-
tum. ſ. iactator intendit: ꝙ per ſuam iactantiā
gloriā cõſequetur. Et idõ ponit̃ etiā a Gre. fi
lia inanis glorie ratione finis. vt notat Alex.
de ales. xxij. ti. eo.

Utrũ iactantia ſit pctm̃ mortale. R. vt col 1
ligo ex Alex. et Tho. vbi. s. ꝙ ſic quadruplicit̃
Primi duo modi ſunt inquantũ cõſiderat̃ ex
ſe. Secũdi duo in q̃tũ cõſiderat̃ ex cā vel fine.
Primo eſt mortale peccatũ qñ iactator ꝓfert
qđ eſt cõtra gloriā dei. ſicut ille de q̃ Ezechie.
xxviij. Eleuatuʒ eſt cor tuũ: et dixiſti deus ego
ſum. Tales ſunt qui iactant ſe ſuis meritis ha
bere aliqua dona dei: vel a ſe habere: vel illi q̃
de peccatis mortalib⁹ q̃ feceruntvel nõ. iactāt
ſe vt ſtrennui videant̃: vel etiā laudant alios ⁊
iactant de peccatis mortalib⁹ que fecerunt: vt
no. glo. in. d. c. imitare. Secus eſſet de veniali
qꝛ nõ eſt cõtra deũ. Secũdo eſt peccatũ morta
le qñ iactātia eſt ꝯ charitatē ꝓximi: ſicut cum
q̃s iactādo ſe ꝓrumpit in cõtumeliā ꝓximi: ſi
cut phariſeus Luc. xviij. Nõ ſum ſicut ceteri
velut et hic publicanus: al's aũt iactare ſe de
eo qđ nõ eſt cõtra gloriā dei vel charitatē ꝓxi
mi ex ſe ē veniale. Tercio eſt mortale peccatũ
qñ ꝓcedit ex tali ſupbia vel vana gloria q̃ ſit
mortale pctm̃. Si vero non erit mortale pctm̃
talis ſupbia vel vana gloria: ſic nec iactantia
ex eis ꝓcedens. Quõ aũt ſupbia vel vana glo
ria ſit mortale. vide ſuperbia et vana gloria.
Quarto eſt mortale qñ ꝓcedit ꝑ appetitũ luci i
i damnũ ꝓximi notabile. ſic cũ q̃s ſe iactat ma
gnũ medicũ: aduocatũ peritũ: m̃tas ſctitates
facere: ſicut ceratani et hmõi: qui falſe in nocu
mentũ ꝓximi ſe iactant: ſecus ſi nõ eſſet in no-
cumentũ ꝓximi: qꝛ eſſet veniale peccatũ. In-
tellige etiā ſi ſit nocumētũ alicui⁹ importātie
qꝛ id qđ minimũ eſt: rõ apprehēdit q̃ſi nihil. ij.
Phi. niſi intēderet etiā nocere i multo ſi poſſʒ
Utrũ iactantia poſſit eē in factis ſic̃ in di- 2
ctis. R. ꝙ ꝓprie nõ: ſʒ equiualēter ſic: ſicut cũ
q̃s in veſtib⁹: in equis. in domib⁹. in cõuiuijs. i
familia. in pulcritudine. et huiuſmodi. vt appa
reat diues de magna domo et nobili proſapia
et huiuſmodi. et ſic erit mortale peccatũ: ſicut